

แนวทางการจัดทำเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับ
ร่างพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

นายปัญญา โสสีภา

รายงานวิชาการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การพัฒนานักบริหารระดับสูงสำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 14
สถาบันพระปกเกล้า
พ.ศ. 2565
ลิขสิทธิ์ของสถาบันพระปกเกล้า

แนวทางการจัดทำเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ
มาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

โดย

นายปัญญา โสสีภา

รหัสประจำตัว 65-14-30

สถาบันพระปกเกล้า

รายงานวิชาการส่วนบุคคล เรื่อง แนวทางการจัดทำเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับ
ร่างพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหาร
ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

อาจารย์ที่ปรึกษา :

(อาจารย์กิตติมา บุณนาค)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม :

(นายวิวัฒน์ ชัยภาคภูมิ)

อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง
สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 14

(นายวิวัฒน์ ชัยภาคภูมิ)
เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า

บทคัดย่อ

- ชื่อผู้จัดทำ : นายปัญญา โสสีภา
 นักศึกษาศาสนาชั้นพระปกเกล้า หลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง
 สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 14
- ชื่อหัวข้อเอกสาร : แนวทางการจัดทำเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติมาตรการของ
 ฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
- อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์กิตติมา บุณนาค
- อาจารย์ที่ปรึกษา (ร่วม) : อาจารย์วิฑูรย์ ชัยภาคภูมิ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 128 กำหนดให้สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา มีอำนาจตราข้อบังคับการประชุมเกี่ยวกับการเลือกและการปฏิบัติหน้าที่ของประธานสภา รองประธานสภา เรื่องหรือกิจการอันเป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่ละชุด การปฏิบัติหน้าที่และองค์ประชุมของคณะกรรมการ วิธีการประชุม การเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และร่างพระราชบัญญัติ ประกอบกับมาตรา 129 ที่กำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจเลือกสมาชิกของแต่ละสภาตั้งเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งและมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกหรือมิได้เป็นสมาชิกตั้งเป็นคณะกรรมการวิสามัญหรือคณะกรรมการร่วมกันตามมาตรา 137 เพื่อกระทำกิจการพิจารณาสอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ และตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2562 ข้อ 78 วรรคสอง (23) กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการศึกษาตรวจสอบเรื่องการทุจริต ประพฤติมิชอบและเสริมสร้างธรรมาภิบาล วุฒิสภา คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการพิจารณาสอบหาข้อเท็จจริงศึกษาตรวจสอบเรื่องการกระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานอื่น การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารราชการแผ่นดินตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และศึกษาเรื่องใด ๆ เกี่ยวกับกลไก กระบวนการและมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ พิจารณาศึกษา ติดตามเสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 234 (2) และวรรคสองบัญญัติให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ในการยุติธรรม และการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวในกรณีจำเป็นจะมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐ ที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตดำเนินการแทนในเรื่องที่มีใช่เป็นความผิดร้ายแรงหรือที่เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ บางระดับ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตก็ได้ ซึ่งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงหน้าที่และอำนาจในการไต่สวนข้อเท็จจริง และข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตในภาครัฐของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 ดังนั้น สมควรมีการปรับปรุงหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐและสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐให้สอดคล้องกับ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวและปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวกับการประพจน์มิชอบให้เป็นหน้าที่และอำนาจโดยตรงของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐและสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ รวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐให้มีประสิทธิภาพและรวดเร็วยิ่งขึ้น

จากการศึกษาสาระสำคัญอันเกี่ยวกับแนวคิดในการจัดการปัญหาการทุจริตในภาครัฐ ซึ่งได้กระทำทุจริตในตำแหน่งหน้าที่ราชการและประพจน์หรือปฏิบัติมิชอบด้วยกฎหมายไว้ โดยแต่ละฉบับต่างมีเจตนารมณ์แตกต่างกันออกไปในเรื่องการกำหนดรูปแบบและลักษณะของการกระทำที่ถือเป็นการผิดเกี่ยวกับการทุจริตในภาครัฐ และขอบเขตการบังคับใช้ อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากฎหมายว่าด้วยการจัดการกับการทุจริตในภาครัฐจะได้ถูกกำหนดไว้ในกฎหมายหลายฉบับครอบคลุมในแต่ละเรื่องก็ตามก็ยังพบเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำการทุจริตได้โดยที่ไม่ได้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดหรือถูกลงโทษ ซึ่งกรณีดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการกล่าวหา และนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษนั้น เป็นไปด้วยความล่าช้า และขาดประสิทธิภาพที่ดี ดังนั้น ผู้เสนอการจัดทำเอกสารวิชาการ จึงได้ศึกษาถึงการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ในการนำเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้กระทำผิดทุจริตในภาครัฐมาพิจารณา และข้อมูลความผิดตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 แก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 แก้ไขเพิ่มเติมให้การเป็นกรรมการโดยตำแหน่งในคณะกรรมการ ป.ป.ท. ของเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นการเฉพาะตัว มอบอำนาจไม่ได้ หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ท. การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ท. พนักงาน ป.ป.ท. และเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. เช่น การดำเนินการกับบุคคลอื่นซึ่งเป็นตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุนการเปิดเผยข้อมูลที่ได้อันเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ การดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายจับ และควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหา และการให้ความช่วยเหลือเมื่อผู้ปฏิบัติหน้าที่ถูกดำเนินคดีอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ ปรับปรุงการไต่สวนข้อเท็จจริงเรื่องหน้าที่และอำนาจของสำนักงาน ป.ป.ท. ในการรับเรื่องร้องเรียน และตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐมีพฤติการณ์ส่อไปในทางทุจริตในภาครัฐ เพิ่มเติมเกี่ยวกับการมีใช้และพกพาอาวุธปืน แก้ไขเพิ่มเติมมาตรการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตแก้ไขเพิ่มเติมให้สำนักงาน ป.ป.ท. มีอำนาจในการตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานกรณีที่เกี่ยวข้องกับการใช้

จ่ายเงินแผ่นดิน แกไขเพิ่มเติมให้พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. มีอำนาจตามมาตรา 18 (1) หรือ (2) ในการมีหนังสือสอบถามหรือเรียกให้มาชี้แจง ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชีเอกสาร หรือหลักฐานมาเพื่อไต่สวน แกไขเพิ่มเติมให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. อนุกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริง พนักงาน ป.ป.ท. และเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. มีอำนาจจับและคุมขัง เพิ่มเติมบทกำหนดโทษกรณีเปิดเผย ข้อมูลที่ได้มาเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่โดยมิได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ป.ป.ท. กรณีขัดขวาง การปฏิบัติงาน และกรณีแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน ฟ้องเท็จหรือเบิกความอันเป็นเท็จ ต่อศาล เพื่อจะแกล้างบุคคลใดให้ถูกไต่สวนข้อเท็จจริง และกำหนดบทเพิ่มโทษเกี่ยวกับการกระทำความผิดของกรรมการ อนุกรรมการ พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ทั้งนี้ เพื่อให้การไต่สวน ข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลเอื้ออำนวยต่อการปราบปรามการกระทำทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐในประเทศไทยให้เกิดผลสัมฤทธิ์ สามารถปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเจตนารมณ์ตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 อย่างแท้จริงได้

เมื่อพิจารณาจากอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของคณะกรรมการดังกล่าวแล้วคณะกรรมการ จึงมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ หรือศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายใน เรื่องการตรวจสอบเรื่องการทุจริตประพฤติมิชอบ ผู้จัดทำข้อมูลได้นำเสนอข้อมูลข้อสรุปและ ข้อเสนอแนะการปรับปรุงหรือพัฒนางานเรื่องแนวทางการปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติมาตรการ ของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เพื่อสนับสนุนการ ดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบเรื่องการทุจริต ประพฤติมิชอบและเสริมสร้างธรรมาภิบาล วุฒิสภา ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องการศึกษาแนวทางการจัดทำเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....” เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบเรื่องการทุจริต ประพฤติมิชอบและเสริมสร้างธรรมาภิบาล วุฒิสภา เป็นการจัดทำข้อมูลเพื่อประกอบการศึกษาอบรมหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูงสำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 14 (นบส.) และสามารถดำเนินการจนประสบความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์และสนับสนุนเป็นอย่างดีจากอาจารย์ กิตติมา บุณนาค อาจารย์ที่ปรึกษา ในการอบรมหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูงสำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 14 (นบส.) ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ความรู้ ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนกระทั่งการวิจัยครั้งนี้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ และขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานทุกคนที่อำนวยความสะดวกและช่วยเหลือในการทำวิจัยครั้งนี้

นายปัญญา โสสีภา

นักศึกษาหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง

สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 14

สถาบันพระปกเกล้า

พฤษภาคม 2566

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ง
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	จ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของเรื่อง.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
1.3 ขอบเขตของการศึกษา.....	4
1.4 วิธีดำเนินการศึกษา.....	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
บทที่ 2 หลักวิชาการ/แนวความคิด.....	6
2.1 แนวคิดการจัดการการทุจริตในภาครัฐ.....	6
2.2 กระบวนการทางอาญา.....	8
2.3 กระบวนการทางวินัย.....	11
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	15
3.1 รูปแบบข้อมูล.....	15
3.2 แหล่งข้อมูล.....	15
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	16
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	16
3.5 การวิเคราะห์และประเมินผลข้อมูล.....	17
บทที่ 4 ผลการศึกษา.....	18
4.1 การไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ.....	18
4.1.1 ประวัติความเป็นมา.....	19
4.1.2 กฎหมายที่ให้อำนาจ.....	23
4.1.3 องค์คณะ.....	26
4.1.4 อำนาจหน้าที่.....	27
4.1.5 การไต่สวนข้อเท็จจริง.....	29

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4.1.6 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริง ของคณะกรรมการ ป.ป.ท.	45
4.2 การไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ช.....	49
4.2.1 ความเป็นมา.....	50
4.2.2 อำนาจหน้าที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.....	55
4.2.3 การไต่สวน.....	57
4.2.4 การกล่าวหา.....	62
4.2.5 การแจ้งข้อกล่าวหา.....	65
4.2.6 การดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ.....	66
4.2.7 ขั้นตอนก่อนการไต่สวนข้อเท็จจริง.....	68
4.2.8 ขั้นตอนการไต่สวนข้อเท็จจริง.....	69
4.2.9 ขั้นตอนหลังการไต่สวนข้อเท็จจริง.....	73
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ.....	75
5.1 บทสรุป.....	76
5.1.1 กระบวนการและขั้นตอนการไต่สวนข้อเท็จจริง.....	78
5.1.2 แนวทางแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย.....	83
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	118
บรรณานุกรม.....	119

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางรูปภาพกระบวนการไตสวนของสำนักงาน ป.ป.ท.	78

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 128 กำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจตราข้อบังคับการประชุมเกี่ยวกับการเลือกและการปฏิบัติหน้าที่ของประธานสภา รองประธานสภา เรื่องหรือกิจการอันเป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่ละชุด การปฏิบัติหน้าที่และองค์ประชุมของคณะกรรมการ การประชุม การเสนอและพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติ การเสนอญัตติการปรึกษา การอภิปราย การลงมติ การบันทึกการลงมติ การเปิดเผยการลงมติ การตั้งกระทู้ถามการเปิดอภิปรายทั่วไป การรักษา ระเบียบและความเรียบร้อย และการอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีอำนาจตราข้อบังคับเกี่ยวกับประมวลจริยธรรม ของสมาชิกและกรรมการ และกิจการอื่นเพื่อดำเนินการ¹ ประกอบกับมาตรา 129 ที่กำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา มีอำนาจเลือกสมาชิกของแต่ละสภาตั้งเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งและมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกหรือมิได้เป็นสมาชิกตั้งเป็นคณะกรรมการวิสามัญหรือคณะกรรมการร่วมกัน ตามมาตรา 137 เพื่อกระทำกิจการ พิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ และรายงานให้สภาทราบตามระยะเวลาที่สภากำหนด²

การกระทำกิจการ การสอบสวนข้อเท็จจริง หรือการศึกษาตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของสภา และหน้าที่และอำนาจตามที่ระบุไว้ในการตั้งคณะกรรมการ กิติ ในการดำเนินการของคณะกรรมการกิติ ต้องไม่เป็นเรื่องซ้ำซ้อนกัน ในกรณีที่การกระทำกิจการ การสอบสวนข้อเท็จจริงหรือการศึกษาในเรื่องใดมีความเกี่ยวข้องกัน ให้เป็นหน้าที่ของประธานสภาที่จะต้องดำเนินการให้คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องทุกชุดร่วมกันดำเนินการ

ให้วุฒิสภามีอำนาจในการตราข้อบังคับเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ด้านกรรมการและข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2562 กำหนดหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หน้าที่และอำนาจทั่วไป เช่น การพิจารณาและกลั่นกรองกฎหมาย การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน การพิจารณาให้บุคคลดำรงตำแหน่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย และหน้าที่และอำนาจ (เฉพาะ) ตามบทเฉพาะกาล ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และการให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี (มาตรา 272) และการ

¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, มาตรา 128, *ราชกิจจานุเบกษา* เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก (6 เมษายน 2560): 36.

² รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, มาตรา 129: 36.

ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ (มาตรา 270) รวมทั้งการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ ซึ่งต้องพิจารณาในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา³ และคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ตามที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ ยุทธศาสตร์ชาติและคณะกรรมการปฏิรูปประเทศเสนอ และรัฐสภา รับทราบแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) เป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงให้ประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ประกาศ ณ วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2564 ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และประพฤตินิชอบ ซึ่งปัญหาการทุจริตและประพฤตินิชอบเป็นปัญหาสำคัญของสังคมไทยมานาน และมีลักษณะซับซ้อนและเชื่อมโยงกันอย่างรุนแรง รวมทั้งการทุจริตได้มีการปรับรูปแบบจากเดิมที่เป็นการทุจริตทางตรงเป็นการทุจริตเชิงนโยบายที่มีการแกกฏหมาย ระเบียบหรือนโยบายให้เป็นประโยชน์กับตนเองและพวกพ้องมากยิ่งขึ้น ประกอบกับกลไกภาครัฐไม่สามารถปฏิบัติงานภายใต้กรอบธรรมาภิบาล ได้อย่างมีประสิทธิภาพและไม่สามารถระงับยับยั้งปัญหาในระดับปฏิบัติได้เท่าที่ควร ทำให้การแก้ไขปัญหานั้นผ่านมาขาดประสิทธิภาพและเป็นไปอย่างล่าช้า ตลอดจนมีพฤติกรรมการอุปถัมภ์ระหว่างกัน ส่งผลให้การปราบปรามการทุจริตไม่สัมฤทธิ์ผล ซึ่งที่ผ่านมาถึงแม้ว่าจะได้มีความพยายามในการแก้ปัญหาการทุจริต และประพฤตินิชอบมาโดยตลอด แต่ปัญหาดังกล่าวกลับมีความรุนแรงและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

โดยที่บทบัญญัติมาตรา 234 (2) และวรรคสอง⁴ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม และการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ในกรณีจำเป็นจะมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตดำเนินการแทนในเรื่องที่มีใช้เป็น ความผิดร้ายแรงหรือที่เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐบางระดับ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตก็ได้ ซึ่งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีผลเป็นการเปลี่ยนแปลง หน้าที่และอำนาจในการไต่สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลเกี่ยวกับการทุจริตในภาครัฐของคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตในภาครัฐตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 สมควรมีการปรับปรุงหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐและสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว และปรับปรุง การปฏิบัติหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประพฤตินิชอบให้เป็นหน้าที่และอำนาจโดยตรงของคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐและสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในภาครัฐ รวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและปราบปราม

³ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, มาตรา 270 วรรคสอง: 87.

⁴ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, มาตรา 234: 68.

การทุจริตในภาครัฐมีประสิทธิภาพและรวดเร็วยิ่งขึ้น เมื่อพิจารณาจากอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของ คณะกรรมการดังกล่าวแล้ว คณะกรรมการจึงมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ หรือศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกฎหมายการตรวจสอบเรื่องการทุจริตประพฤติมิชอบ ผู้เสนอได้เสนอ การจัดทำเอกสารวิชาการ เรื่อง “แนวทางการจัดทำเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติมาตรการของ ฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....” เพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน ของคณะกรรมการตรวจสอบเรื่องการทุจริต ประพฤติมิชอบและเสริมสร้างธรรมาภิบาล วุฒิสภา ทั้งนี้ ผู้เสนอการจัดทำเอกสารวิชาการได้ทำการศึกษาพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ในการดำเนินกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงและแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานในคดีการกระทำ การทุจริตของเจ้าหน้าที่ในภาครัฐ และพบว่ากระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงตามกฎหมายดังกล่าวที่ ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันยังขาดประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ และ ก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานในด้านการไต่สวนข้อเท็จจริงบางประการ เช่น ปัญหา ลักษณะการปฏิบัติงานแบบศูนย์รวมอำนาจ ปัญหาความทับซ้อนของหน่วยงานที่มีอำนาจรับผิดชอบ ปัญหา ความโปร่งใสกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติว่าคดีไม่มีมูล ปัญหาข้อจำกัดอำนาจในการจับกุมและ ควบคุมคุมตัวและพิจารณา คำร้องขอปล่อยชั่วคราว ปัญหาข้อจำกัดลักษณะของเรื่องกล่าวหาที่ คณะกรรมการ ป.ป.ท. ต้องห้ามมิให้รับพิจารณาและปัญหาข้อจำกัดระยะเวลาในการดำเนินการต่อกับ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่พ้นจากตำแหน่งไปแล้ว เป็นต้น

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ต้องศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง กฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐในประเทศไทย การจัดการปัญหาการทุจริตในภาครัฐ ตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 ในด้าน การไต่สวนข้อเท็จจริง รวมถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ตามกฎหมายดังกล่าว โดยการศึกษาเปรียบเทียบกับกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของ คณะกรรมการ ป.ป.ท. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริต พ.ศ. 2561 เพื่อนำข้อมูลและความรู้ที่ได้มาวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาและ ปรับปรุงพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 ดังกล่าวให้มีความสมบูรณ์และเหมาะสมยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้ภารกิจด้านการไต่สวนข้อเท็จจริงของ คณะกรรมการ ป.ป.ท. ดำเนินไปด้วยความรวดเร็ว โปร่งใสและเป็นธรรมต่อทุกฝ่ายอันจะส่งผลให้การ ปราบปรามการทุจริตในภาครัฐให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างแท้จริงและมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาความเป็นมาแนวคิดและเจตนารมณ์ในการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ เพื่อให้คณะกรรมการนำข้อมูลไปสนับสนุนการพิจารณาร่าง พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่..) พ.ศ. .... ต่อไป

2.2 เพื่อให้ทราบขั้นตอนและควมมีประสิทธิภาพของกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงและวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของสำนักงาน ป.ป.ท. เปรียบเทียบกับสำนักงาน ป.ป.ช. และทำให้ทราบกระบวนการแสวงหาข้อเท็จจริง

2.3 เพื่อนำเสนอแนวทางอันเหมาะสมในการแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

3. ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ศึกษาวิเคราะห์กระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงเจตนารมณ์หลักในการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ขั้นตอน หลักเกณฑ์และควมมีประสิทธิภาพของกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงโดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ประกอบด้วยการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่ขัดข้องในกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงดังกล่าว รวมถึงศึกษากระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

4. วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ ดำเนินการศึกษาโดยวิธีการศึกษาวิจัยเอกสารและข้อมูลจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 ค้นคว้ารวบรวมจากเอกสาร หนังสือ ตำราที่เกี่ยวข้อง แล้วนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ประมวลผลสรุปเพื่อนำเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขและปรับปรุงกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 ทำให้เข้าใจความเป็นมาแนวคิดและเจตนารมณ์ที่แท้จริงในการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

5.2 เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงที่ทำให้การดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ท. และสำนักงาน ป.ป.ท. ในระยะเวลาที่ผ่านมา ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

5.3 เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจและการสร้างประสิทธิผลในกระบวนการไตสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551

5.4 เพื่อปรับปรุงกฎหมายอันเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐของประเทศไทยให้สมบูรณ์มากขึ้นและสามารถแก้ไขปัญหาการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.5 เพื่อเสริมสร้างกระบวนการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นหลักประกันการใช้อำนาจรัฐให้แก่ประชาชน ส่งผลให้การดำเนินคดีทุจริตในภาครัฐเป็นไปโดยรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ อันจะมีผลต่อการลดการทุจริตในภาครัฐ และทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการใช้งบประมาณในภาครัฐและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐมากยิ่งขึ้น

5.6 เพื่อให้คณะกรรมการการศึกษาตรวจสอบเรื่องการทุจริต ประพฤติมิชอบและเสริมสร้างธรรมาภิบาล วุฒิสภา นำข้อมูลไปสนับสนุนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่..) พ.ศ. .... ต่อไป

บทที่ 2

หลักวิชาการ/แนวความคิด

ในส่วนนี้จะกล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการการทุจริตในภาครัฐ หลักธรรมาภิบาล การจัดการกับปัญหาการทุจริตในภาครัฐของประเทศไทย กระบวนการทางอาญา กระบวนการทางวินัย ดังมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 แนวคิดการจัดการการทุจริตในภาครัฐ

ปัญหาการทุจริตในภาครัฐเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยการใช้อำนาจหน้าที่หรือตำแหน่งของตนเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดไม่ว่าจะเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ การประพฤติปฏิบัติหรือการละเว้นการปฏิบัติอันมิชอบด้วยกฎหมายเพื่อแสวงหาประโยชน์ต่อตนเองหรือผู้อื่นในลักษณะที่ผิดกฎหมายและผิดหลักศีลธรรมซึ่งสามารถสร้างความเสียหายได้อย่างมหาศาลดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ดังนั้น รัฐจึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดการปัญหาดังกล่าวเพื่อให้การทุจริตในภาครัฐลดลงตามความเห็นส่วนตัวเห็นว่าการแสวงหาแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการไตสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. เพื่อให้มีประสิทธิภาพก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมแนวทางการปราบปรามการทุจริตในภาครัฐเช่นเดียวกันเพราะเป็นการปรับปรุงกระบวนการค้นหาข้อเท็จจริงเพื่อนำตัวผู้กระทำ ความผิดมาลงโทษ แนวคิดที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการกับปัญหาการทุจริตในภาครัฐที่สำคัญ ได้แก่ หลักธรรมาภิบาล (Good governance) หลักนิติธรรม (The Rule of Law) และหลักกระบวนการที่ถูกต้องตามกฎหมาย (Due Process)

1. หลักธรรมาภิบาล (Good governance)

หลักธรรมาภิบาลหรือหลักการบริหารจัดการที่ดีเป็นแนวคิดที่เกี่ยวกับการแก้ไขเยียวยาปัญหาในการบริหารจัดการองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยยึดหลักคุณธรรมและความโปร่งใสภายใต้หลักกฎหมายและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเน้นการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาและจัดการองค์การให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความสุขในสังคม⁵ แนวคิดดังกล่าวปรากฏขึ้นครั้งแรกในรายงานของธนาคารโลก (World Bank) ในปี พ.ศ. 2532 เรื่อง Sub Sahara Africa : From Crisis to Growth โดยวิเคราะห์ถึงความล้มเหลวของรัฐในประเทศแอฟริกาในการพัฒนาประเทศ โดยองค์กรดังกล่าวมีความเชื่อว่าหากประเทศใดบริหารจัดการโดยปราศจากหลักธรรมาภิบาล ประเทศนั้นก็ไม่สามารถมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ หลักธรรมาภิบาลจึงเป็นตัวขับเคลื่อนกลไกอำนาจรัฐในการบริหารจัดการทรัพยากรของ

⁵ ชานินทร์ กรัยวิเชียร, *หลักนิติธรรม*, 14.

ประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม ให้ดำรงอยู่ในทิศทางที่ชอบธรรม ด้วยเหตุนี้ หลักธรรมาภิบาล จึงเริ่มมีบทบาทในเวทีโลกมากขึ้นโดยแนวคิดหลักธรรมาภิบาล ประด้วยหลักการสำคัญ ดังนี้⁶

1) หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) การบริหารราชการตามแนวทางการกำกับดูแลที่ดี ซึ่งมีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงาน โดยการใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสม เพื่อให้องค์กรสามารถใช้ทรัพยากรทั้งด้านต้นทุนแรงงานและระยะเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติราชการตามภารกิจและเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่ม

2) หลักประสิทธิผล (Effectiveness) ผลการปฏิบัติราชการที่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนการปฏิบัติราชการตามที่ตนได้รับงบประมาณมาดำเนินการ รวมถึงสามารถเทียบเคียงกับส่วนราชการหรือหน่วยงานที่มีภารกิจคล้ายคลึงกันและเป้าประสงค์ที่ชัดเจน

3) การตอบสนอง (Responsiveness) การให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้และสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองความคาดหวัง ความต้องการของประชาชนผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสียที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่าง

4) ภาระรับผิดชอบ (Accountability) การแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยความรับผิดชอบนั้นควรอยู่ในระดับที่ตอบสนองต่อความคาดหวังของสาธารณะ รวมทั้งการแสดงถึงความสำนึกในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ

5) ความโปร่งใส (Transparency) กระบวนการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา สามารถชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัยและประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอันไม่ต้องห้ามตามกฎหมายได้อย่างเสรี โดยประชาชนสามารถรู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ และสามารถตรวจสอบได้

6) การกระจายอำนาจ (Decentralization) การถ่ายโอนอำนาจในการตัดสินใจจากส่วนราชการส่วนกลางให้แก่หน่วยการปกครองอื่น เช่น การบริหารส่วนท้องถิ่นและภาคประชาชนเพื่อไปดำเนินการแทนโดยมีอิสระตามสมควรรวมถึงการมอบอำนาจและความรับผิดชอบ ในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่บุคลากรเพื่อเป็นการปรับปรุงกระบวนการให้เกิดผลการดำเนินงานที่ดีในส่วนราชการ

7) การมีส่วนร่วม (Participation) กระบวนการที่เจ้าหน้าที่รัฐ ประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจแสดงทัศนะ เสนอประเด็นปัญหา ค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและกระบวนการตัดสินใจ

8) นิติธรรม (Rule of Law) การใช้อำนาจของกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับในการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรม โดยไม่เลือกปฏิบัติและคำนึงถึงประสิทธิภาพเสรีภาพของผู้มีส่วนได้เสีย

⁶ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, *การจัดระดับการกำกับดูแลองค์กรภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี*, (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2552), pp.4-5.

9) ความเสมอภาค (Equity) การได้รับการปฏิบัติและได้รับบริการอย่างเท่าเทียมโดยไม่มี การแบ่งแยกด้านเพศ ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา อายุ ความพิการ สถานภาพทางกายภาพหรือสุขภาพ เศรษฐกิจ การศึกษา เป็นต้น

10) การมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented) การหาข้อตกลงทั่วไปโดยกลุ่มคนที่มี ความสำคัญภายในกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง ต้องไม่มีข้อคัดค้านที่ยุติไม่ได้ในประเด็นสำคัญ รวมทั้งเป็น ข้อตกลงที่เกิดจากการใช้กระบวนการเพื่อขอข้อคิดเห็นจากคณะบุคคลที่ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์

สำนักงาน ป.ป.ท. ได้กำหนดนโยบายการกำกับดูแลองค์กรที่ดีเพื่อความโปร่งใส คุณธรรม จริยธรรม ซึ่งประกอบด้วยนโยบายหลักและแนวทางปฏิบัติการกำกับดูแลองค์กรที่ดีในด้านต่าง ๆ ประจําปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 เป็นการแสดงความมุ่งมั่นต่อการบริหารงานราชการตามหลักธรรมาภิบาล ด้วยเช่นกัน และเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติให้บุคลากรในองค์กรยึดมั่นดำเนินการตาม' อย่างไรก็ตาม อาจสรุป ได้ว่าหลักธรรมาภิบาล คือ การปกครอง การบริหาร การจัดการ และการควบคุมดูแลกิจการต่าง ๆ ของ รัฐให้เป็นไปอย่างถูกต้องชอบธรรม เป็นหลักการที่เปรียบเสมือนหลักการพื้นฐานที่นำมาปรับใช้กับการ บริหารงานภายในองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เนื่องจากหลักธรรมาภิบาลช่วยพัฒนาและปรับปรุง องค์กรให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมและ อำนวยประโยชน์สุขให้แก่ประชาชนอีกด้วย ดังนั้น หลักธรรมาภิบาลจึงสามารถเป็นเครื่องมือของรัฐในการ กำหนดแนวทางเพื่อลดปัญหาการทุจริตในภาครัฐได้

2.2 กระบวนการทางอาญา

ประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยกำหนดฐานความผิดที่เกี่ยวกับเจ้าพนักงานของรัฐ ไว้ในภาค 2 ความลักษณะ 2 ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง หมวด 2 ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ มาตรา 147 ถึง มาตรา 166 และความผิดลักษณะ 3 ความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม หมวด 2 ความผิดต่อ ตำแหน่งหน้าที่ราชการในการยุติธรรม มาตรา 200 ถึง มาตรา 205 ซึ่งกฎหมายบัญญัติให้ผู้กระทำความผิดต้อง รับโทษปรับหรือโทษจำคุกหรือทั้งสองอย่างตามพฤติการณ์ความร้ายแรง ทั้งนี้ ความผิดเกี่ยวกับการ ปกครองบางฐานนอกจากคุณธรรมทางกฎหมายมุ่งที่จะคุ้มครองรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้ว ยังมุ่งคุ้มครอง เอกชนคนหนึ่งคนใดที่ได้รับความเสียหายเป็นพิเศษด้วย⁸ สำหรับความผิดฐานปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริตและ ความผิดฐานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยเฉพาะในส่วนของเจ้าพนักงานปกครองจะมี

⁷ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ, "นโยบายการกำกับดูแลองค์กรที่ดี (ด้านความโปร่งใส คุณธรรม จริยธรรม)," (2558).

⁸ ธานิศ เกศพิทักษ์, คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค 1-2 (มาตรา 1-156), เล่ม 1, พิมพ์ครั้งที่ 12, (กรุงเทพฯ: บริษัท กรุงเทพมหานคร พับลิชชิ่ง จำกัด, 2558), 21-22.

มาตรา 157 เป็นแกนกลาง⁹ และมีความสำคัญต่อความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานอย่างมากเพราะเหตุว่ามาตรานี้เป็นบททั่วไป หรือ "มาตรากวาดทอง" กล่าวคือ ถ้าไม่เป็นความผิดเฉพาะเรื่องก็จะเป็นความผิดตามมาตรา¹⁰ และนอกจากประมวลกฎหมายอาญาซึ่งได้กำหนดความผิดกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำทุจริตแล้ว การกำหนดความผิดอาญาซึ่งปรากฏให้เห็นในกฎหมายพิเศษฉบับอื่นอีกด้วยเช่นกัน ซึ่งจะได้กล่าวต่อไปอย่างละเอียด สำหรับกระบวนการทางอาญานั้นเมื่อพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจะสามารถแบ่งได้เป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ ๆ ได้แก่ การเริ่มคดี การสืบสวนสอบสวน และพิจารณาของศาล สรุปสาระได้ดังนี้

1) การเริ่มคดี

การนำเรื่องกล่าวหากรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการทุจริตเข้าสู่กระบวนการทางอาญา จะเริ่มตั้งแต่การร้องทุกข์และกล่าวโทษโดยผู้มีอำนาจฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 28¹¹ ซึ่งได้กำหนดไว้คือ พนักงานอัยการหรือผู้เสียหายซึ่งผู้เสียหายหมายความว่าบุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจตามกฎหมายจัดการแทนได้¹² การร้องทุกข์กรณีเจ้าหน้าที่รัฐกระทำผิดการทุจริตหรือประพฤตินิยมชอบในตำแหน่งหน้าที่ดังกล่าว ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษจะต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 121 ถึง 124 เมื่อพบเห็นเจ้าหน้าที่รัฐกระทำทุจริตผู้พบเห็นสามารถร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจได้ โดยคำร้องทุกข์สามารถทำเป็นหนังสือหรือจะร้องด้วยปากเปล่าก็ได้ แต่จะต้องมีรายละเอียดของผู้ร้องทุกข์ ลักษณะแห่งความผิด พฤติการณ์ต่าง ๆ ที่ความผิดนั้นได้กระทำลง รวมถึงความเสียหายที่ได้รับ¹³ ผู้เสียหายจะร้องทุกข์ต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่รองหรือเหนือพนักงานสอบสวนและเป็นผู้ซึ่งมี

⁹ จิตติ ดิงศภัทย์, *คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 2*, (กรุงเทพฯ: เนติบัณฑิตยสภา, 2536), 283.

¹⁰ หยุต แสงอุทัย, *กฎหมายอาญา ภาค 2-3*, พิมพ์ครั้งที่ 10, (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544), 66.

¹¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 28 บัญญัติว่า "บุคคลเหล่านี้มีอำนาจฟ้องคดีอาญาต่อศาล

(1) พนักงานอัยการ

(2) ผู้เสียหาย"

¹² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (4) บัญญัติว่า "ผู้เสียหาย" หมายความว่าบุคคลผู้ได้รับความเสียหาย เนื่องจากการกระทำผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนได้ตั้งบัญญัติไว้ในมาตรา 4,5,6"

¹³ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 28 บัญญัติว่า "ผู้เสียหายอาจร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนได้ คำร้องทุกข์นั้นต้องปรากฏชื่อ และที่อยู่ของผู้ร้องทุกข์ลักษณะแห่งความผิดพฤติการณ์ต่าง ๆ ที่ความผิดนั้นได้กระทำลงความเสียหายที่ได้รับและชื่อหรือรูปพรรณของผู้กระทำผิดเท่าที่จะบอกได้

คำร้องทุกข์นั้นต้องทำเป็นหนังสือหรือร้องด้วยปากก็ได้ ถ้าเป็นหนังสือต้องมีวันเดือนปีและลายมือชื่อของผู้ร้องทุกข์ ถ้าร้องด้วยปากให้พนักงานสอบสวนบันทึกไว้ ลงวันเดือนปีและลงลายมือชื่อบันทึกกับผู้ร้องทุกข์ในวันนั้น"

หน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยตามกฎหมายก็ได้เช่นเดียวกัน¹⁴ ดังนั้น องค์กรของรัฐซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการดำเนินคดีทางอาญาตั้งแต่ขั้นตอนแรกเริ่มก่อนนำเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของศาลนั้นก็คือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

2) การสืบสวนสอบสวน

เมื่อมีการร้องทุกข์โดยขอต่อพนักงานสอบสวนเพื่อให้พนักงานสอบสวนค้นหาข้อเท็จจริงและแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดตามสำนวนร้องทุกข์ ซึ่งสามารถแบ่งกระบวนการสืบสวนได้ออกเป็น 2 ขั้นตอน¹⁵ ได้แก่ การสืบสวนและการสอบสวน โดยกำหนดให้การสืบสวน หมายถึง การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิดอันจะนำมาซึ่งข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานแห่งคดี¹⁶ และกำหนดให้การสอบสวน หมายถึง การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่น ๆ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหาเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงและพิสูจน์ความผิดและเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ เมื่อพนักงานสอบสวนดำเนินการสืบสวนสอบสวนเสร็จแล้ว พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในการสอบสวนก็ต้องส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมความเห็นสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องไปยังพนักงานอัยการ เพื่อให้พนักงานอัยการออกคำสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาตามมาตรา 140 ถึง 170 หากพนักงานอัยการมีคำสั่งให้ฟ้องคดีหรือกรณีที่ราษฎรฟ้องเอง คดีดังกล่าวก็จะเข้าสู่ขั้นตอนของการฟ้องคดี ทั้งนี้ การฟ้องคดีอาญา พนักงานอัยการจะต้องยื่นฟ้องต่อศาลใดศาลหนึ่งที่มีอำนาจตามที่กฎหมายกำหนดไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาตั้งแต่ มาตรา 157 ถึง 161

3) การพิจารณาของศาล

การพิจารณาคำฟ้องในขั้นตอนนี้องค์กรที่มีหน้าที่ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีคือ ศาลยุติธรรม ซึ่งเป็นองค์กรอิสระโดยจะเริ่มตั้งแต่การไต่สวนมูลฟ้อง ซึ่งในคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์เอง ศาลจะต้องดำเนินการไต่สวนมูลฟ้องก่อนทุกครั้ง แต่หากเป็นคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ ศาลก็มีอำนาจในการใช้ดุลพินิจในการดำเนินการไต่สวนมูลฟ้องแล้วแต่ศาลจะเห็นสมควรสำหรับการแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้อง คำให้การ รวมถึงวิธีการไต่สวนมูลฟ้องให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาตั้งแต่มาตรา 163 ถึง 171 ซึ่งหากศาลไต่สวนมูลฟ้องของโจทก์แล้ว ปรากฏว่าคดีมีมูลศาลก็จะประทับ

¹⁴ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 124 วรรค 1 บัญญัติว่า “ผู้เสียหายจะร้องทุกข์ต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่รองหรือเหนือพนักงานสอบสวนและเป็นผู้ซึ่งมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยตามกฎหมายก็ได้..”

¹⁵ วีระพงษ์ บุญญากาศและคณะ, “รายงานการวิจัย โครงการศึกษาวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างมาตรการเพื่อสัมฤทธิ์ผลในกระบวนการบังคับใช้กฎหมายของคณะกรรมการ ป.ป.ช.,” (เอกสารประกอบการสัมมนาเสนาอำนวยการวิจัย).

¹⁶ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (10)

รับฟ้องเพื่อให้คดีเข้าสู่ขั้นตอนการพิจารณาพิพากษาคดีต่อไปตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา แต่หากความปรากฏแก่ศาลว่าคดีดังกล่าวปราศจากมูล ศาลก็จะพิพากษายกฟ้องไป สำหรับการพิพากษาคดีอาญาก็ให้เป็นไปตามผลของคำพิพากษาของศาล ซึ่งหากผลของการพิจารณาปรากฏว่าเจ้าหน้าที่รัฐผู้ถูกฟ้องเป็นผู้กระทำความผิดทุจริตจริง ศาลก็สามารถพิพากษาให้เจ้าหน้าที่รัฐผู้นั้นรับโทษทางอาญาได้ซึ่งมีทั้งหมด 5 สถาน¹⁷ ได้แก่ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับและริบทรัพย์สิน

กล่าวโดยสรุปกระบวนการทางอาญาที่ใช้ดำเนินการกับกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการทุจริตในภาครัฐมีขั้นตอนเริ่มตั้งแต่การร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนเมื่อพนักงานสอบสวนรับเรื่อง พนักงานสอบสวนก็จะต้องดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อส่งสำนวนพร้อมความเห็นให้แก่พนักงานอัยการเพื่อให้พนักงานอัยการฟ้องคดีต่อศาลและเมื่อคดีเข้าสู่การพิจารณาของศาล ศาลจะเป็นผู้ทำหน้าที่ในการพิพากษาตัดสินคดีลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้กระทำความผิด ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่ากระบวนการทางอาญาที่ใช้จัดการกับความผิดฐานเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำทุจริตก็มีกระบวนการเดียวกันกับกระบวนการดำเนินคดีที่ใช้กับความผิดประเภทอื่น ๆ

2.3 กระบวนการทางวินัย

การดำเนินการทางวินัยเป็นมาตรการในระบบคุณธรรมซึ่งจะใช้ในกรณีที่ข้าราชการถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางวินัย โดยเจตนากรณีในการดำเนินการทางวินัยก็คือการดำเนินการเพื่อให้ได้ความจริงในเรื่องที่มีการกล่าวหาเพื่อพิสูจน์ว่ามีการกระทำความผิดตามที่กล่าวหาจริงหรือไม่¹⁸ กระบวนการพิสูจน์หรือแสวงหาความจริงถูกกำหนดขึ้นในลักษณะที่ให้ผู้บังคับบัญชาต้องแจ้งข้อกล่าวหาสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนกล่าวหาและเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหามีโอกาสนำพยานหลักฐานมานำสืบชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ก่อนที่ผู้บังคับบัญชาจะมีดุลพินิจสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งตามกฎหมาย มีข้อสังเกตประการหนึ่งว่าการดำเนินการทางวินัยเป็นการให้หลักประกันความมั่นคงในอาชีพการรับราชการอย่างหนึ่งว่าข้าราชการจะไม่ถูกสั่งลงโทษหรือถูกสั่งให้ออกจากราชการจนกว่าจะได้มีการพิสูจน์จนปรากฏข้อเท็จจริงอย่างชัดเจนว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดตามที่กำหนดเป็นบทบัญญัติทางวินัยไว้จริง สำหรับกฎหมาย

¹⁷ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18 บัญญัติว่า “โทษ สำหรับลงแก่ผู้กระทำความผิด มีดังนี้

- (1) ประหารชีวิต
- (2) จำคุก
- (3) กักขัง
- (4) ปรับ
- (5) ริบทรัพย์สิน...”

¹⁸ สำนักงานข้าราชการพลเรือน, *สาระสำคัญในการปรับปรุงพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551*, (กรุงเทพฯ: สำนักงานข้าราชการพลเรือน, 2551), 60.

ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการดำเนินการกระบวนการทางวินัยคือ บทบัญญัติใน หมวด 7 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 ว่าการดำเนินการทางวินัย ซึ่งบัญญัติขั้นตอนการดำเนินการทางวินัยไว้และสามารถแบ่งได้ออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ การกล่าวหา การสืบสวนและสอบสวนข้อเท็จจริง และการพิจารณาเรื่องกล่าวหาอันมีสาระสำคัญ ดังนี้

1) การกล่าวหา

การกล่าวหาที่มีกรณีที่ปรากฏว่าข้าราชการกระทำความผิดวินัยหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการพลเรือนสามัญใดกระทำความผิดทางวินัย ผู้บังคับบัญชาของข้าราชการผู้นั้นมีหน้าที่ต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุทราบเรื่องโดยเร็ว และผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุนั้นจะต้องดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการโดยเร็วด้วยความยุติธรรมและปราศจากอคติ¹⁹ ซึ่งกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยข้าราชการของผู้กระทำความผิดทางวินัยว่าเป็นอำนาจของผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจบรรจุอย่างไรก็ตาม ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุดังกล่าวอาจมอบหมายให้ผู้บังคับบัญชาระดับต่ำลงไปปฏิบัติหน้าที่แทนก็ได้

2) การสืบสวนและสอบสวนข้อเท็จจริง

การสืบสวนเป็นขั้นตอนการแสวงหาข้อเท็จจริงในเบื้องต้นและเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินการทางวินัยเพื่อให้ผู้บังคับบัญชาใช้ดุลยพินิจออกคำสั่งหลังจากที่ได้รับรายงานผลการสืบสวนข้อเท็จจริงว่าเห็นควรต้องดำเนินการทางวินัยต่อไปหรือไม่ โดยจะต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการสอบสวนตามที่กฎหมายกำหนด กล่าวคือ จะต้องมีการแจ้งข้อกล่าวหา สรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาและเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหานำพยานหลักฐานเข้าสืบเพื่อชี้แจงข้อกล่าวหา ข้าราชการผู้ถูกกล่าวหาไม่ว่าเป็นกรณีมีมูลหรือไม่มีมูลก็ตามย่อมถือว่าตนเป็นผู้ถูกดำเนินการทางวินัยแล้ว ถึงแม้ว่าในภายหลังจะมีคำสั่งให้ยุติเรื่องก็ตาม

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาได้รับรายงานเรื่องกล่าวหาตามมาตรา 90 หรือความปรากฏต่อผู้บังคับบัญชา กฎหมายกำหนดให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57 ต้องรีบดำเนินการหรือสั่งให้ดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้นั้น

¹⁹ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 มาตรา 90 บัญญัติว่า “เมื่อมีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัย ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57 ทราบโดยเร็วและให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57 ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้โดยเร็วด้วยความยุติธรรมและโดยปราศจากอคติ

ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57 ผู้ใดละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่งหรือปฏิบัติหน้าที่โดยไม่สุจริตให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัย

อำนาจหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57 ตามหมวดนี้ ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57 จะมอบหมายให้ผู้บังคับบัญชาระดับต่ำลงไปปฏิบัติแทนตามหลักเกณฑ์ที่ ก.พ. กำหนดก็ได้”

กระทำความผิดวินัยหรือไม่ โดยหากเห็นเป็นกรณีที่ไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยผู้บังคับบัญชาก็สามารถสั่งยุติเรื่องได้ แต่หากเห็นว่าเป็นกรณีที่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่าข้าราชการผู้ถูกกล่าวหาทำผิดทางวินัยจริงประกอบกับมีพยานหลักฐานในเบื้องต้นอันสนับสนุนข้อกล่าวหาได้ ผู้บังคับบัญชาจะต้องสั่งให้ดำเนินการทางวินัยต่อไป²⁰ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กรณี ได้แก่ กรณีที่มีมูลเป็นความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงและกรณีที่มีมูลเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ดังนี้

กรณีแรก หากเป็นกรณีที่มีมูลเป็นความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงซึ่งได้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบพร้อมทั้งได้มีการเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงแล้ว ถ้าผู้บังคับบัญชาเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหาจริงกฎหมายกำหนดให้ผู้บังคับบัญชามีอำนาจสามารถสั่งลงโทษตามควรแก่กรณีได้ โดยไม่ต้องตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อสอบสวนเรื่องกล่าวหาอีก แต่หากเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา ผู้บังคับบัญชา ก็สามารถสั่งยุติเรื่องเลยได้

กรณีสอง หากเป็นกรณีที่มีมูลเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ผู้บังคับบัญชาจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน²¹ เพื่อสอบสวนกรณีดังกล่าวตามหลักเกณฑ์การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนที่กำหนดไว้ในมาตรา 94 เมื่อผู้บังคับบัญชาเห็นว่าผู้กล่าวหาได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา ผู้บังคับบัญชาสามารถยุติเรื่องกล่าวหาเองได้ แต่หากเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหาจริง กฎหมายก็กำหนดให้ผู้บังคับบัญชามีอำนาจพิจารณาลงโทษข้าราชการผู้กระทำผิดได้ โดยหลังจากที่คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนเสร็จเรียบร้อยแล้ว คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยก็จะต้องรายงานผลการสอบสวนและความเห็นเสนอต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อพิจารณา

3) การพิจารณาเรื่องกล่าวหา

สำหรับการสั่งลงโทษกรณีข้าราชการกระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงและกรณีข้าราชการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง กฎหมายได้บัญญัติความผิดทางวินัยซึ่งประกอบด้วยโทษ 5 สถาน²² อันได้แก่ ภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน ลดขั้นเงินเดือน ปลดออก ไล่ออก โดยหากเป็นกรณีข้าราชการกระทำผิด

²⁰ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน มาตรา 91 บัญญัติว่า “เมื่อได้รับรายงานตามมาตรา 90 หรือความดังกล่าวปรากฏต่อผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57 ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57 รับผิดชอบหรือสั่งให้ดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้นว่ากรณีที่มีมูลที่ควรกล่าวหาผู้นั้นกระทำความผิดวินัยหรือไม่ ถ้าเห็นว่ากรณีไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยก็ให้ยุติเรื่องได้

²¹ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน มาตรา 93 วรรคสอง บัญญัติว่า “ถ้าผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57 เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา ให้สั่งยุติเรื่อง แต่ถ้าเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 96 หรือ มาตรา 97 แล้วแต่กรณี

²² พระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน มาตรา 81 บัญญัติว่า “ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัยจะต้องได้รับโทษทางวินัย เว้นแต่มีเหตุอันสมควรคงโทษตามที่บัญญัติไว้ในหมวด 7 การดำเนินการทางวินัยโทษทางวินัยมี 5 สถาน ดังต่อไปนี้ภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน ลดขั้นเงินเดือน ปลดออก และไล่ออก”

วินัยไม่ร้ายแรง ผู้กระทำความผิดอาจได้รับโทษภาคทัณฑ์ซึ่งใช้เฉพาะกรณีกระทำผิดวินัยเล็กน้อย ตัดเงินเดือนหรือลดเงินเดือนตามความเหมาะสมกับความผิด ทั้งนี้ อาจได้รับการลดหย่อนผ่อนโทษได้ถ้ามีเหตุลดหย่อนโทษ แต่หากเป็นกรณีความผิดร้ายแรงผู้กระทำผิดต้องถูกลงโทษโดยการปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี แต่ผู้กระทำความผิดก็อาจได้รับการพิจารณาลดโทษได้ด้วยเช่นกัน ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนผ่อนโทษแต่ห้ามมิให้ลดโทษต่ำกว่าปลดออก อย่างไรก็ตาม กระบวนการสอบสวนทางวินัยของเจ้าหน้าที่รัฐนั้นไม่จำเป็นต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 เพียงฉบับเดียวเท่านั้น หากแต่จะต้องดำเนินการแตกต่างกันไปตามกฎหมายแต่ละฉบับที่ใช้บังคับกับแต่ละองค์กร

จากการศึกษาดังกล่าวเบื้องต้นสามารถสรุปได้ว่ากระบวนการทางวินัยเป็นอีกหนึ่งมาตรการที่รัฐจะนำมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐโดยการจัดการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้กระทำผิดทางวินัยให้ต้องรับโทษทางวินัยตามกฎหมายเป็นการเฉพาะแยกต่างหากจากกระบวนการทางอาญา โดยมีขั้นตอนการดำเนินการกระบวนการคล้ายคลึงกับกระบวนการทางอาญา กล่าวคือ มีขั้นตอนของการเสนอเรื่องกล่าวหาต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเมื่อได้รับเรื่องกล่าวหาแล้วจะต้องมีการสืบสวนและสอบสวนเพื่อทราบมูลความผิดในเบื้องต้น หลังจากนั้นจึงเข้าสู่กระบวนการพิจารณาตัดสินโทษโดยผู้บังคับบัญชา อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่ากระบวนการทางวินัยแตกต่างจากกระบวนการทางอาญาในเรื่องลักษณะของความผิดที่จะเข้าสู่กระบวนการและประเภทของโทษที่อาจได้รับ กล่าวคือ กระบวนการทางอาญาก็จะใช้กับกรณีความผิดทางอาญา ส่วนกระบวนการทางวินัยก็จะใช้กับกรณีความผิดทางวินัย สำหรับประเภทของโทษ โทษทางอาญามี 5 สถาน ส่วนโทษทางวินัยมี 5 สถาน นอกจากนี้กระบวนการทางวินัยมีการแยกกระบวนการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องกล่าวหาโดยจำแนกตามความร้ายแรงของกรณี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิจัย เรื่อง “แนวทางการจัดทำเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ....” มีรูปแบบการวิจัยเป็นงานศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่อาศัยการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) เพื่อเสนอผลการศึกษาที่สามารถแสดงให้เห็นข้อเท็จจริงที่ตอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัยขั้นนี้ได้ ประกอบด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

1. รูปแบบของการวิจัย
2. แหล่งข้อมูล
3. เครื่องมือในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล

3.1 รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิจัยเชิงเอกสาร (documentary research) สำหรับการกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัย (methodology) โดยการใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงเอกสาร (documentary research) นั้น โดยเบื้องต้นทางผู้ศึกษาได้ดำเนินการกระบวนการศึกษา ตามระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัย (methodology) โดยการใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ด้วยกระบวนการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารหรือการวิจัยเชิงเอกสาร (documentary research) โดยการทบทวนแนวความคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

3.2 แหล่งข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง สำหรับการกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัย ผู้วิจัยโดยการใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ได้กำหนดประชากรกลุ่มเป้าหมายไว้ คือ ข้อมูลที่มาจากหนังสือ วารสาร เอกสารทางวิชาการต่าง ๆ และสืบค้นข้อมูลจาก Internet ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาถึงแนวคิดและทฤษฎี รวมถึงปัญหาและอุปสรรคแนวทางการได้สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐตามพระราชบัญญัติ

มาตรการฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 การไต่สวนข้อเท็จจริงของ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 เพื่อนำมาประกอบการศึกษาวิเคราะห์และจัดทำเอกสาร ข้อมูลเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... การศึกษาโดยวิธีการศึกษาวิจัยเอกสารและข้อมูลจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 ค้นคว้ารวบรวมจากเอกสาร หนังสือ ตำราที่เกี่ยวข้อง แล้วนำข้อมูล ทั้งหมดมาวิเคราะห์ประมวลผลสรุปเพื่อนำเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขและปรับปรุงกระบวนการ ไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงเอกสาร (documentary research) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำการค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูล ทั่วไปจากหนังสือ เอกสารวิชาการต่าง ๆ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วารสาร บทความ และสืบค้นข้อมูลจาก Internet เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ (Document Research) จะถูกนำมาวิเคราะห์และประมวลผลโดยเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในแง่ต่าง ๆ ตามข้อเท็จจริง ทั้งในเชิงเหตุและผล ซึ่งการวิเคราะห์จะออกมาในลักษณะของการพรรณานำไปสู่คำตอบ ในการศึกษาและสรุปตามหลักวิชาการประกอบการเขียนรายงานเพื่อชี้ให้เห็นถึงข้อมูล การวิเคราะห์ เปรียบเทียบ และปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับกรอบอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และคณะกรรมการ ป.ป.ท. ในกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริง

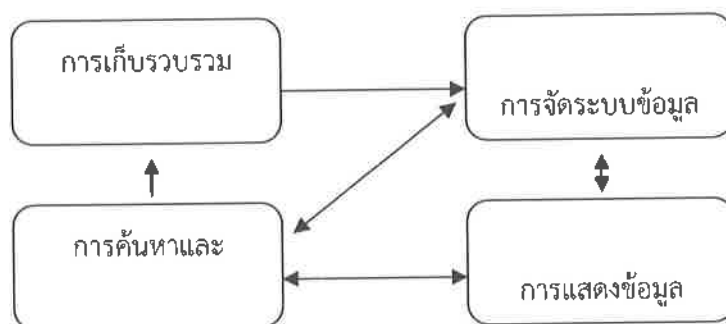
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่ โดยเป็นข้อมูลที่ผ่านการ วิเคราะห์มาแล้ว ซึ่งมีความน่าเชื่อถือโดยข้อมูลส่วนใหญ่ได้มาจากหนังสือ, เอกสารวิชาการต่าง ๆ, บทความทางวิชาการ, งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง, วารสาร, บทความ, สืบค้นข้อมูลจาก Internet และข้อมูลเชิง สถิติที่มีหน่วยงานภาครัฐได้จัดเก็บข้อมูลไว้ ตลอดจนข้อมูลจากเว็บไซต์ (Web Site) เพื่อนำมาประกอบใช้ ในการทำวิจัยในครั้งนี้ โดยผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์โดยวิธีการจัดประเภทข้อมูล (Typological Analysis) เพื่อทำการจำแนกข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่เดียวกัน และทำการวิเคราะห์โดยวิธีการแปลความหมายข้อมูล (Interpretation Analysis)

3.5 การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล (การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ)

3.5.1 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารมาประมวล รวบรวมเป็นหมวดหมู่ นำมาจัดระบบระเบียบเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด มาตรวจสอบความถูกต้องและเก็บข้อมูลเสริมให้มีเนื้อหาสมบูรณ์ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารเนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา ด้วยวิธีการสรุปสาระสำคัญตามประเด็นที่กำหนดไว้ในขอบเขตด้านเนื้อหา

3.5.2 นำข้อมูลที่ได้ตรวจสอบแล้วทั้งหมด มาวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction) โดยนำข้อมูลมาเรียงเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบ แล้วตีความหมายเชื่อมโดยความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมได้ โดยทำไปพร้อมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อจะได้ศึกษาในแต่ละประเด็นได้อย่างลึกซึ้ง เมื่อประเด็นใดนำมาวิเคราะห์แล้วไม่มีความชัดเจนก็จะตามไปเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นต่างๆ เหล่านั้น เพื่อตอบคำถามหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้แนวทางของไมล์และฮิวเบอร์แมน²³ เกี่ยวกับตัวแบบเชิงปฏิสัมพันธ์ขององค์ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งสามารถสร้างแบบแผนเพื่อให้มองเห็น ดังภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3.1 : แสดงตัวแบบเชิงปฏิสัมพันธ์ขององค์ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

²³ Huberman, A. M., & Mile, M. B. Data management and analysis methods. In N.K. Denzin & Y. S. Lincoln (Eds.). Handbook of Qualitative Research (pp. 413-427). Thousand Oaks, CA: Sage, 1994.

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ผู้เสนอการจัดทำเอกสารวิชาการจะได้นำเสนอการศึกษาแนวทางการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ตามพระราชบัญญัติมาตรการฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 การไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 เพื่อนำมาประกอบการศึกษาวิเคราะห์และจัดทำเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ดังนี้

4.1 การไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

จากการศึกษาสาระสำคัญอันเกี่ยวกับแนวคิดในการจัดการปัญหาการทุจริตในภาครัฐ ซึ่งได้กระทำทุจริตในตำแหน่งหน้าที่ราชการและประพฤติหรือปฏิบัติมิชอบด้วยกฎหมายไว้ โดยแต่ละฉบับต่างมีเจตนารมณ์แตกต่างกันออกไปในเรื่องการกำหนดรูปแบบและลักษณะของการกระทำที่ถือเป็นความผิดเกี่ยวกับการทุจริตในภาครัฐ และขอบเขตการบังคับใช้ อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากฎหมายว่าด้วยการจัดการกับการทุจริตในภาครัฐจะได้ถูกกำหนดไว้ในกฎหมายหลายฉบับครอบคลุมในแต่ละเรื่องก็ยังคงพบเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำการทุจริตได้โดยที่ไม่ได้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดหรือถูกลงโทษ ซึ่งกรณีดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการกล่าวหา และนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษนั้น เป็นไปด้วยความล่าช้า และขาดประสิทธิภาพที่ดี ดังนั้น ผู้เสนอการจัดทำเอกสารวิชาการจึงได้ศึกษาถึงการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ในการนำเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้กระทำผิดทุจริตในภาครัฐมาพิจารณา และชี้มูลความผิดตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีเนื้อหาว่าด้วยเรื่องอำนาจและหน้าที่ขององค์กร ป.ป.ท. ที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อตรวจสอบป้องกันและปราบปรามการทุจริตและการประพฤติมิชอบในภาครัฐของเจ้าหน้าที่รัฐตั้งแต่ตำแหน่งระดับต่ำกว่าผู้บริหารระดับสูงหรือข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งต่ำกว่าผู้อำนวยการกองลงมาโดยตรง การศึกษาเรื่องการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. จะทำให้ทราบว่าแท้จริงแล้วกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงดังกล่าวนั้นมีสภาพปัญหาทางกฎหมายอย่างไร และควรจะต้องปรับปรุงแก้ไขประการใด ทั้งนี้ เพื่อให้การไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลเอื้ออำนวยต่อ

การปราบปรามการกระทำทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐในประเทศไทยให้เกิดผลสัมฤทธิ์ นอกจากนี้ การปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวยังเป็นการส่งเสริมให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. สามารถปฏิบัติภารกิจให้บรรลุ เจตนารมณ์ตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 อย่างแท้จริงได้ ดังนั้น ในลำดับแรกการศึกษาถึงเรื่องดังกล่าวข้างต้นมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องศึกษาถึงความเป็นมาในการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.ท. และสำนักงาน ป.ป.ท. ก่อน เพื่อให้เกิด ความเข้าใจในหลักการความคิดและเจตนารมณ์ประการสำคัญของสำนักงาน ป.ป.ท. จากนั้นจะศึกษาถึง ขั้นตอนในกระบวนการได้สวนข้อเท็จจริงหรือขั้นตอนการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน ของคณะกรรมการ ป.ป.ท. เพื่อพิจารณาและชี้มูลความผิดตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการ ได้สวนข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากบทบัญญัติกฎหมายในปัจจุบันเป็นอย่างไร เพื่อจะได้ทราบถึงข้อบกพร่อง ในกระบวนการอันเกี่ยวกับการตรวจสอบอำนาจรัฐที่ดำเนินการโดยคณะกรรมการ ป.ป.ท. และเมื่อมีองค์ ความรู้ในเรื่องดังกล่าวแล้วก็จะสามารถนำไปศึกษาเปรียบเทียบกับกระบวนการได้สวนข้อเท็จจริงของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อจะได้เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์แนวทางการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติ มาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 ในส่วนที่เกี่ยวกับกระบวนการ ได้สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ให้เกิดความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

4.1.1 ประวัติความเป็นมา

ในอดีตได้มีการจัดตั้งหน่วยงานหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำ ทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐมีชื่อว่าสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (ป.ป.ป.) โดยก่อตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวง ราชการ พ.ศ. 2518 ภายใต้การนำของรัฐบาลสมัย นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ซึ่งเห็นว่าการปราบปรามการ ทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ นับว่าเป็นนโยบายที่สำคัญในการบริหารงานราชการของประเทศ ที่จะต้องได้รับการดำเนินการอย่างเข้มงวดและจริงจัง ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวกำหนดให้มีคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (คณะกรรมการ ป.ป.ป.) และสำนักงาน ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (สำนักงาน ป.ป.ป.) ขึ้น โดยสำนักงาน ป.ป.ป. เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการ ป.ป.ป. มีฐานะเทียบเท่ากรม สังกัดในสำนักนายกรัฐมนตรี

ในการดำเนินงานของสำนักงาน ป.ป.ช. และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังคงประสบปัญหาอยู่ เช่นเดิม เนื่องจากกฎหมายได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีเขตอำนาจในการตรวจสอบการใช้อำนาจ รัฐเหนือเจ้าหน้าที่ของรัฐในทุกระดับตั้งแต่เจ้าหน้าที่ระดับล่างจนถึงเจ้าหน้าที่ระดับสูง ซึ่งการกำหนด ขอบเขตอำนาจดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงภาระงานที่ใหญ่เกินกำลังและขนาดขององค์กรและส่งผลให้เกิด

ปัญหาบางประการในกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาทิเช่น กระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของสำนักงาน ป.ป.ช. ซึ่งมีขั้นตอนมากมายและส่วนใหญ่เป็นด้านธุรการและเอกสาร จนส่งผลให้กระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของสำนักงาน ป.ป.ช. เกิดความล่าช้า และทำให้สำนักงาน ป.ป.ช. ปฏิบัติภารกิจไม่ทันต่อปริมาณเรื่องร้องเรียนมากมายที่หลั่งไหลเข้ามาอย่างรวดเร็วตลอดระยะเวลาที่ดำเนินการ ดังนั้น จึงส่งผลให้ปริมาณเรื่องร้องเรียนที่ค้างอยู่ในกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงมีจำนวนมาก จนทำให้สำนักงาน ป.ป.ช. ทำงานไม่ไหว และทำให้ขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจตามกฎหมาย และจัดการกับปัญหาการทุจริต จึงกล่าวได้ว่าการบัญญัติกฎหมายดังกล่าวส่งผลให้สำนักงาน ป.ป.ช. ต้องแบกรับภาระที่หนักเกินขนาดขององค์กรและจำนวนอัตราเจ้าหน้าที่และส่งผลให้ต้องประสบกับปัญหา คดีค้างค้ำในกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงค่อนข้างมาก ด้วยสาเหตุดังที่ได้อธิบายแล้วข้างต้น รัฐบาล ภายใต้การนำของอดีตนายกรัฐมนตรี จึงพยายามที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบาย ในการบริหารประเทศของรัฐบาลที่จะต้องเร่งจัดการทุจริตของเจ้าหน้าที่ในภาครัฐ ดังนั้น รัฐบาลจึงได้จัดให้มีการประชุมกันระหว่างหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง นักวิชาการ ผู้แทนในภาคเอกชนอยู่หลายครั้ง เพื่อศึกษาและวางแผนปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน โดยได้มีการนำเสนอแผน การปรับปรุงและแก้ไขปัญหา การทุจริต 2 ส่วน²⁴ ดังนี้

ประการที่หนึ่ง การปรับปรุงกรอบภารกิจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อให้เกิดความเหมาะสม และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพที่ดีในการปฏิบัติภารกิจมากยิ่งขึ้น โดยจำกัดขอบเขตของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เหนือเจ้าหน้าที่ของรัฐ กล่าวคือจากเดิมที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีเขตอำนาจในการตรวจสอบเหนือ เจ้าหน้าที่ของรัฐในทุกระดับ ทุกหน่วยงาน ซึ่งหมายถึงคดีที่เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการทุจริตทุกคดี ตั้งแต่คดีทุจริตที่กระทำผิดโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับล่างที่มีมูลค่าความเสียหายในคดีเล็กน้อย ไปจนถึงคดี ทุจริตที่กระทำผิดโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับสูงที่มีมูลค่าความเสียหายเป็นหลายพันล้านบาทควรเปลี่ยนเป็น ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจในการไต่สวนข้อเท็จจริงและดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับสูง เท่านั้น ซึ่งได้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอธิบดีหรือเทียบเท่าขึ้นไป ผู้บริหารฝ่ายการเมือง ข้าราชการฝ่ายตุลาการ และอัยการ กล่าวคือ ตั้งแต่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง และ ผู้บริหารระดับสูง เป็นต้น ส่วนเจ้าหน้าที่ในระดับต่ำกว่านั้นให้ฝ่ายบริหารเป็นผู้รับผิดชอบแทน อนึ่ง ในการ นำเสนอแผนการปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายในประเด็นนี้ได้รับความเห็นชอบจากหลายฝ่ายเนื่องจากเห็นว่า

²⁴ พงษ์กัญญา เรียงเครือ, *การจัดตั้งหน่วยงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตฝ่ายบริหาร ในการประชุมเชิง วิชาการระดับชาติว่าด้วยงานยุติธรรม ครั้งที่ 3 "กระบวนการยุติธรรมกับบทบาทการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน"*, (กรุงเทพฯ: สำนักกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม, 2549), 154-155.

การปรับปรุงเช่นนี้จะช่วยแก้ปัญหาติดค้างสะสมในกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่มีอยู่เป็นจำนวนมากได้ โดยจะทำให้กระบวนการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นไปด้วยความรวดเร็วยิ่งขึ้น จะเห็นได้ว่ารัฐบาลเสนอให้มีการปรับเปลี่ยนอำนาจในการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐจากเดิมที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องรับผิดชอบดูแลเจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งหมดกลายมาเป็นให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับผิดชอบเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับสูงเท่านั้นใช้เกณฑ์ระดับตำแหน่งหน้าที่ มาเป็นตัวแบ่ง ทั้งนี้ เพื่อให้ภาระหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ลดลง

ประการที่สอง การจัดให้มีองค์กรใหม่ขึ้นอีกองค์กรหนึ่ง ซึ่งเป็นเสมือนเครื่องมือของฝ่ายบริหารเพื่อทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ เนื่องจากในอดีตที่ผ่านมา รัฐบาลซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของเจ้าหน้าที่ในภาครัฐ แต่กลับขาดเครื่องมือที่จะเข้ามาจัดการกับปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับเหตุผลที่ว่าแม้ประเทศไทยเองจะมีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐในทุกระดับแล้ว แต่ด้วยความที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบมากเกินไป กำลังและอัตราบุคลากรขององค์กร จึงทำให้การปฏิบัติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ขาดประสิทธิภาพเท่าที่ควรจะเป็น นอกจากนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็มีสถานะเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญซึ่งฝ่ายรัฐบาลไม่มีอำนาจในการเข้ามาบริหารจัดการหรือควบคุมได้ ดังนั้น คณะรัฐมนตรีด้วยความเห็นชอบจากมติที่ประชุมจึงมีมติให้มีการจัดตั้งองค์กรของฝ่ายบริหารขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

อย่างไรก็ตาม การจัดตั้งองค์กรของฝ่ายบริหารขึ้นมาใหม่ดังกล่าวไปข้างต้นทำให้มีประเด็นปัญหาข้อกฎหมายหยิบยกขึ้นมาในตอนแรกว่าการจัดตั้งองค์กรดังกล่าวนี้จะสามารถกระทำได้มากน้อยเพียงใดแล้วจะขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือกฎหมายอื่นหรือไม่ประการใด ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เสนอความเห็นสรุปได้ว่าองค์กรที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่ตามนโยบายของรัฐบาลนี้หาได้ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยซึ่งเป็นบทกฎหมายสูงสุดในประเทศและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หรือกฎหมายอื่นไม่

ในเวลาต่อมาคณะรัฐมนตรีจึงมีมติเมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2544 วันที่ 4 มิถุนายน 2545 และวันที่ 8 ตุลาคม 2545 ให้มีการจัดตั้งองค์กรของฝ่ายบริหารขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ต่อมาในปี 2546 กระทรวงยุติธรรมได้เสนอร่างกฎหมายเพื่อดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 250 (3) ซึ่งกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่เฉพาะการไต่สวนและวินิจฉัยกรณีการกระทำทุจริตของ

เจ้าหน้าที่รัฐซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงหรือข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่าขึ้นไป กล่าวคือ กรณีร้ายรอยผิดปกติ กรณีกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม รวมทั้งดำเนินการกับเจ้าหน้าที่รัฐหรือข้าราชการในระดับต่ำกว่าที่ร่วมกันกระทำความผิดกับผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวหรือกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือที่กระทำความผิดในลักษณะที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรดำเนินการ ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกำหนดไว้²⁵

ดังนั้น จึงทำให้การกระทำทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐที่ดำรงตำแหน่งต่ำกว่าผู้บริหารระดับสูงและข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งต่ำกว่าผู้อำนวยการกองไม่อยู่ในอำนาจของ ป.ป.ช. และยังไม่มียุติธรรมใดรับผิดชอบ สืบเนื่องจากสาเหตุดังที่ได้กล่าวมาจึงได้มีการตราพระราชบัญญัติมาตรการฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 ให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 25 มกราคม 2551²⁶ โดยกฎหมายดังกล่าวกำหนดโครงสร้างองค์กรไว้แบ่งเป็น 2 ส่วน กล่าวคือ คณะกรรมการ ป.ป.ท. และสำนักงาน ป.ป.ท. เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐตามเจตนารมณ์ในการก่อตั้ง²⁷ และกำหนดให้สำนักงาน ป.ป.ท. เป็นส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม สังกัดภายใต้กระทรวงยุติธรรม และเป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม²⁸

กล่าวโดยสรุปความเป็นมาในการจัดตั้งสำนักงาน สำนักงาน ป.ป.ท. เริ่มมาจากสาเหตุการขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจของสำนักงาน ป.ป.ช. ที่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการไต่สวนข้อเท็จจริงกรณีเจ้าหน้าที่รัฐกระทำทุจริตได้รวดเร็ว ทำให้มีปริมาณเรื่องกล่าวหาค้างเป็นจำนวนมาก สำนักงาน ป.ป.ช. ต้องประสบกับปัญหาภาวะงานล้นมือ จึงส่งผลให้รัฐบาลต้องจัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ท. ขึ้นมา โดยได้รับการออกแบบให้มีโครงสร้างและทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคล้ายคลึง

²⁵ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ กระทรวงยุติธรรม, "ความเป็นมาและกฎหมายที่ควรรู้เกี่ยวกับสำนักงาน ป.ป.ท.," (เอกสารของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ), 1.

²⁶ พระราชบัญญัติมาตรการฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551, *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 125 ตอนที่ 21 ก (24 มกราคม 2551)

²⁷ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ กระทรวงยุติธรรม, "ความเป็นมาและกฎหมายที่ควรรู้เกี่ยวกับสำนักงาน ป.ป.ท.," 1.

²⁸ พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มาตรา 51 วรรค 1 บัญญัติว่า "ให้มีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐเป็นส่วนราชการมีฐานะเป็นกรมในสังกัดกระทรวงยุติธรรม ซึ่งอยู่ในบังคับบัญชา ขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม โดยมีเลขาธิการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ มีหน้าที่ควบคุมและรับผิดชอบการปฏิบัติราชการของสำนักงาน..."

กับสำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อทำหน้าที่ในการแบ่งเบาภาระงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และเป็นองค์กรของฝ่ายบริหาร สังกัดกระทรวงยุติธรรม ในทำนองเดียวกันกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและสำนักงานอัยการสูงสุด

4.1.2 กฎหมายที่ให้อำนาจ

จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติมาตรการฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 กำหนดประเด็นใหญ่ ๆ ไว้ทั้งหมด 4 เรื่อง ได้แก่ เขตอำนาจการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ องค์กรดำเนินการ การไต่สวนข้อเท็จจริง และมาตรการสนับสนุนการป้องกันและปราบปราม²⁹

1) เขตอำนาจการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

พระราชบัญญัตินี้กำหนดนิยามของคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ท. หมายถึง เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ดำรงตำแหน่งต่ำกว่าผู้บริหารระดับสูงหรือข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งต่ำกว่าผู้อำนวยการกองลงมา โดยไม่รวมเจ้าหน้าที่ของรัฐบางตำแหน่ง ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ผู้พิพากษา และตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของศาล รัฐสภา องค์กรตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรอิสระจากการควบคุมหรือกำกับของฝ่ายบริหารที่จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญ เจ้าหน้าที่ของรัฐในสำนักงาน ป.ป.ท.³⁰ เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้กำหนดนิยามคำว่า “การกระทำทุจริตในภาครัฐ” โดยกำหนดการกระทำไว้ 3 ลักษณะ คือ ทุจริตในภาครัฐ ทุจริตต่อหน้าที่ และประพฤติมิชอบ³¹ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในเขตอำนาจและการดำเนินการพิจารณาเรื่องร้องเรียน

²⁹ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ กระทรวงยุติธรรม, “ความเป็นมาและกฎหมายที่ควรรู้เกี่ยวกับสำนักงาน ป.ป.ท.,” 10.

³⁰ พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551, มาตรา 3: 2.

³¹ พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

“ทุจริตในภาครัฐ” หมายความว่า ทุจริตต่อหน้าที่หรือประพฤติมิชอบในภาครัฐ

“ทุจริตต่อหน้าที่” หมายความว่า ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่ซึ่งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น หรือกระทำการอันเป็น

2) องค์กรดำเนินการ

กำหนดให้มีองค์กร 2 องค์กรขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ภายใต้พระราชบัญญัตินี้ คือ คณะกรรมการ ป.ป.ท. และสำนักงาน ป.ป.ท. ซึ่งแต่ละองค์กรก็มีอำนาจหน้าที่เฉพาะที่แตกต่างกันแต่เื้ออำนวยการกันและสอดคล้องกัน เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการกิจให้ตรงตามเจตนารมณ์ของการต่อต้านการทุจริต ทั้งนี้ กฎหมายกำหนดให้สำนักงาน ป.ป.ท. เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการ ป.ป.ท. โดยมีเลขาธิการเป็นผู้รับผิดชอบขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่ควบคุมดูแลและรับผิดชอบการปฏิบัติราชการของสำนักงานต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและเจ้าหน้าที่ในสำนักงาน โดยมีรองเลขาธิการเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการ³²

3) การไต่สวนข้อเท็จจริง

พระราชบัญญัติดังกล่าวนี้ได้กำหนดให้เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ในการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน เมื่อได้รับเรื่องกล่าวหาที่เข้ามาสู่สำนักงาน ป.ป.ท. กล่าวคือ เมื่อได้รับเรื่องกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการหรือเกี่ยวข้องกับการทุจริตภาครัฐไม่ว่าจะด้วยวาจาหรือทำเป็นหนังสือหรือเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยหรือเมื่อได้รับเรื่องจากพนักงานสอบสวนหรือจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งกฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงโดยเร็วตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด อาจกล่าวได้ว่ากระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ถือเป็นหัวใจหลักที่สำคัญของพระราชบัญญัติฉบับนี้ ด้วยเหตุที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการพิจารณาและชี้มูลการกระทำความผิดของเจ้าหน้าที่รัฐ สำหรับกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ซึ่งจะได้ศึกษาต่อไป

ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญาหรือตามกฎหมายอื่น

“ประพฤติมิชอบ” หมายความว่า ใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่อื่นเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีที่มุ่งหมายจะควบคุมดูแลการรับ การเก็บรักษา หรือการใช้เงินหรือทรัพย์สินของแผ่นดิน

³² พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มาตรา 51 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐเป็นส่วนราชการมีฐานะเป็นกรมที่ไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง โดยมีเลขาธิการเป็นผู้รับผิดชอบขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่ควบคุมดูแลและรับผิดชอบการปฏิบัติราชการของสำนักงานต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและเจ้าหน้าที่ในสำนักงาน โดยมีรองเลขาธิการเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการ

4) มาตรการสนับสนุนการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้มี 3 มาตรการ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกล่าวคือ การกำหนดให้มีมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นสำหรับผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย พยาน หรือบุคคลอื่นใดที่เกี่ยวข้องตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด³³ และการให้รางวัลตอบแทนหรือประโยชน์อื่นใดให้แก่ผู้ทำประโยชน์ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้กำหนด³⁴ รวมถึงมาตรการในการกันผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลใดที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดของเจ้าหน้าที่รัฐเป็นพยาน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด³⁵ เช่นเดียวกัน

อาจสรุปได้ว่าพระราชบัญญัติมาตรการฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ พ.ศ. 2551 ตราขึ้นเพื่อที่จะป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหาการทุจริตในภาครัฐ โดยเฉพาะ ซึ่งมีการบัญญัติกฎหมายไว้อย่างครอบคลุมตั้งแต่การกำหนดขอบเขตความหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐ การกระทำทุจริตในภาครัฐ องค์กรที่จะเป็นผู้ปฏิบัติงานกระบวนการทำงาน รวมตลอดถึงมาตรการพิเศษทางกฎหมายต่าง ๆ เพื่อให้เอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่ของทั้งสำนักงาน ป.ป.ท. และคณะกรรมการ ป.ป.ท.

³³ พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มาตรา 53 เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ สำนักงานอาจจัดให้มีมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นสำหรับผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้ชี้แจงเบาะแส หรือข้อมูลใดเกี่ยวกับการทุจริตในภาครัฐ หรือข้อมูลอื่นอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด

³⁴ พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มาตรา 56 ในกรณีบุคคลตามมาตรา 53 เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและคณะกรรมการป.ป.ท. เห็นว่าการดำเนินการหรือให้ถ้อยคำ หรือชี้แจงเบาะแสหรือข้อมูลของบุคคลดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างยิ่ง และสมควรได้รับการยกย่องให้เป็นแบบอย่างแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนโดยทั่วไป คณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน และระดับตำแหน่งให้แก่บุคคลนั้นเป็นกรณีพิเศษก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

³⁵ พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มาตรา 58 บุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหารายใดซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำผิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้อื่น หากได้ให้ถ้อยคำหรือชี้แจงเบาะแสหรือข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญในการที่จะใช้เป็นพยานในการวินิจฉัยชี้มูลการกระทำผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐรายอื่นนั้นหากคณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นสมควรจะกันผู้นั้นไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดีก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด

4.1.3 องค์คณะ

พระราชบัญญัติมาตรการฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 กำหนดให้มีคณะกรรมการ ป.ป.ท. ทั้งสิ้นจำนวน 7 คน ประกอบด้วย ประธานกรรมการคนหนึ่ง และกรรมการอื่นอีกไม่เกินห้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งขึ้นโดยความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาตามลำดับเป็นกรรมการและกำหนดให้เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง ทั้งนี้ ให้เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นเลขานุการ

ผู้ที่ จะเข้ารับตำแหน่งกรรมการ ป.ป.ท. นั้นจะต้องมีคุณสมบัติตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดไว้ กล่าวคือจะต้องเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่อันเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมีสัญชาติไทย มีอายุไม่ต่ำกว่า 45 ปี และเป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลปกครองสูงสุด ผู้พิพากษาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา หรือรับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอัยการสูงสุด อธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางบริหารในหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจบริหารเทียบเท่าอธิบดีหรือดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์ นอกจากนี้ จะต้องเป็นผู้ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 6³⁶ ทั้งนี้ กรรมการ ป.ป.ท. มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี

³⁶ พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มาตรา 6 กรรมการต้อง

(ก) มีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(1) เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์

(2) มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและ

ปราบปรามการทุจริต

(3) มีสัญชาติไทย

(4) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี

(5) เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลปกครองสูงสุดผู้พิพากษาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา หรือรับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอัยการสูงสุด อธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางบริหารในหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจบริหารเทียบเท่าอธิบดี หรือดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์

(ข) ไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(1) เป็นผู้มีตำแหน่งในพรรคการเมือง

(2) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(3) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

(4) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

4.1.4 อำนาจหน้าที่

ตามที่กล่าวไปแล้วคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจหน้าที่และบทบาทสำคัญยิ่งในการดำเนินกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้มูลความผิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ซึ่งกระทำการทุจริตทั้งคดีความผิดอาญาและคดีความผิดทางวินัย นอกจากนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ท. ก็ยังมีอำนาจหน้าที่อันเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐประการอื่นที่สำคัญไม่ไปกว่ากันกล่าวคือ คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจ³⁷ ดังนี้

1) เสนอนโยบาย มาตรการ และแผนพัฒนาการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐต่อคณะรัฐมนตรี

(5) ตัดยาเสพติดให้โทษ

(6) เป็นบุคคลล้มละลาย

(7) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอการลงโทษหรือเคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(8) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ

(9) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(10) เคยถูกวุฒิสภามีมติให้ออกจากตำแหน่ง

³⁷พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มาตรา 17 ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) เสนอนโยบาย มาตรการ และแผนพัฒนาการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐต่อคณะรัฐมนตรี

(1/1) กำกับดูแลสำนักงานในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(2) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการปรับปรุงกฎหมาย กฎข้อบังคับ หรือมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

(3) เสนอแนะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการกำหนดตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(4) ไต่สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลเกี่ยวกับการกระทำการทุจริตในภาครัฐของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(5) ไต่สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งความเห็นส่งพนักงานอัยการเพื่อฟ้องคดีอาญาต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(6) จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบด้วย

(7) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มอบหมาย

(8) ปฏิบัติการอื่นตามพระราชบัญญัตินี้ หรือการอื่นใดเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐตามที่คณะรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย

2) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการปรับปรุงกฎหมาย กฎข้อบังคับ หรือมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

3) เสนอแนะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการกำหนดตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

4) ใ้สวนข้อเท็จจริงและข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำการทุจริตในภาครัฐของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

5) ใ้สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งความเห็นส่งพนักงานอัยการเพื่อฟ้องคดีอาญาต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ

6) จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบด้วย

7) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มอบหมาย

8) ปฏิบัติการอื่นตามพระราชบัญญัตินี้ หรือการอื่นใดเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐตามที่คณะรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย

นอกจากนี้ ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการใ้สวนข้อเท็จจริงและวินิจฉัยข้อมูลความผิดและสรุปสำนวน พร้อมทั้งความเห็นส่งให้พนักงานอัยการในคดีความผิดอาญาหรือคดีความผิดทางวินัย กฎหมายยังกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจดังต่อไปนี้³⁸ มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใด ๆ สถาบันการเงินหรือหน่วยงานราชการอื่นใดที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดเพื่อมาให้ถ้อยคำหรือให้

³⁸ พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551

มาตรา 18 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 17 (4) และ (5) ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย

(1) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกให้สถาบันการเงิน ส่วนราชการ องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ ส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือหรือส่งบัญชีเอกสารหรือหลักฐานใด ๆ มาเพื่อใ้สวนหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(2) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใด ๆ มาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือหรือส่งบัญชีเอกสารหรือหลักฐานใด ๆ มาเพื่อใ้สวนหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(3) ดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายเพื่อเข้าไปในเคหสถาน สถานที่ทำการหรือสถานที่อื่นใด รวมทั้งยานพาหนะของบุคคลใด ๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตกหรือในระหว่างเวลาที่มีการประกอบกิจการเพื่อตรวจสอบ ค้น ยึด หรืออายัด เอกสารทรัพย์สิน หรือพยานหลักฐานอื่นใดซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องใ้สวนข้อเท็จจริง และหากยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จในเวลาดังกล่าวให้สามารถดำเนินการต่อไปได้จนกว่าจะแล้วเสร็จ

(4) ขอให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐให้ความช่วยเหลือสนับสนุนหรือเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ได้ตามความเหมาะสม โดยให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามที่ขอได้ตามสมควรแก่กรณี

ดำเนินการส่งพยานหลักฐานมาเพื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. จะได้ไต่สวนข้อเท็จจริงหรือเพื่อประกอบการพิจารณา รวมถึงคณะกรรมการ ป.ป.ท. สามารถขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมาย เพื่อเข้าไปในเคหสถาน สถานที่ต่าง ๆ หรือยานพาหนะของบุคคลใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับการกระทำความผิด ตลอดจนมีอำนาจในการขอให้หน่วยงานของรัฐให้ความช่วยเหลือแก่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ในการปฏิบัติภารกิจตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ สรุปได้ว่าพระราชบัญญัติมาตรการฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ไว้หลายประการอย่างครอบคลุมโดยสามารถแบ่งอำนาจหน้าที่ออกเป็นสองด้านด้วยกัน คือ ด้านการป้องกันการทุจริต อันได้แก่ การนำเสนอนโยบาย การให้คำปรึกษาต่าง ๆ เป็นต้น และด้านการปราบปรามการทุจริตโดยคณะกรรมการ ป.ป.ท. จะต้องดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงแล้ววินิจฉัยชี้มูลความผิดกับเจ้าหน้าที่ ของรัฐซึ่งกระทำความผิด ดังนั้น อำนาจหน้าที่ในสองด้านนี้ย่อมทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. สามารถจะปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายเพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ในการจัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ท. ได้

4.1.5 การไต่สวนข้อเท็จจริง

การไต่สวนข้อเท็จจริง หมายถึง การแสวงหา รวบรวมและดำเนินการอื่นใด เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานในการที่จะทราบรายละเอียดและพิสูจน์เกี่ยวกับการทุจริตในภาครัฐของเจ้าหน้าที่ของรัฐ³⁹ และการทุจริตต่อหน้าที่รวมถึงการประพฤติมิชอบตามพระราชบัญญัติมาตรการฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 ซึ่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดวิธีการและขั้นตอนของกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ไว้ เพื่อความสะดวกต่อการทำความเข้าใจ จึงขออธิบายการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ออกเป็น 3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่

1) ขั้นตอนก่อนการไต่สวนข้อเท็จจริง

การดำเนินการในขั้นตอนนี้สามารถเรียกอีกอย่างหนึ่งได้ว่า ขั้นตอนการตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ที่มาของเรื่องกล่าวหาการตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อนรับเรื่องกล่าวหา และการเสนอผู้บังคับบัญชาที่มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1.1) ที่มาของเรื่องกล่าวหา

เป็นขั้นตอนเริ่มแรกในการนำเรื่องกล่าวหาเข้าสู่กระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงเพื่อพิจารณาชี้มูลความผิดเจ้าหน้าที่รัฐของคณะกรรมการ ป.ป.ท. เมื่อมีพฤติการณ์ที่บ่งบอกว่าเจ้าหน้าที่

³⁹ ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการไต่สวนข้อเท็จจริง พ.ศ. 2554, ข้อ 3, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 128 ตอนที่ 93 ก (21 ธันวาคม 2554) : 28.

ของรัฐได้กระทำการทุจริตต่อหน้าที่หรือประพฤตินิชอบตามความหมายแห่งพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 กำหนดไว้ว่าผู้กล่าวหาอาจนำเรื่องดังกล่าวเข้าร้องเรียนและกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามช่องทางที่กฎหมายกำหนดไว้ กล่าวคือ ผู้กล่าวหาอาจมาแจ้งเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการกระทำการทุจริตนั้นต่อสำนักงาน ป.ป.ท. ด้วยตนเองหรือด้วยวิธีการอื่น ๆ เช่น ส่งมาทางไปรษณีย์หรือร้องเรียนกล่าวหาผ่านโทรศัพท์สายด่วนที่ทางสำนักงาน ป.ป.ท. ได้จัดช่องทางการติดต่อไว้เพื่อความสะดวกและรวดเร็วแก่ผู้กล่าวหา รวมทั้ง ผู้กล่าวหาอาจเข้าร้องทุกข์กับพนักงานสอบสวน และเมื่อพนักงานสอบสวนได้พิจารณาแล้ว พนักงานสอบสวนก็จะส่งเรื่องกล่าวหาขึ้นมาให้สำนักงาน ป.ป.ท. รับผิดชอบดูแลต่อไป อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการ ป.ป.ท. คงไม่สามารถรับเรื่องร้องเรียนดังกล่าวได้เสียทั้งหมดทุกเรื่อง เพราะจะส่งผลให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการทำงานของสำนักงาน ป.ป.ท. มีภาระงานที่มากเกินไปเกินสมควรและขนาดขององค์กร โดยเงื่อนไขในการรับเรื่องกล่าวหาเพื่อนำมาไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีทั้งหมด 4 กรณี ดังนี้

(1) กรณีมีเรื่องกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐ

เมื่อมีผู้กล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดได้กระทำความผิดหรือมีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกับการกระทำความผิดอันเกี่ยวกับการกระทำทุจริตต่อหน้าที่หรือประพฤตินิชอบในภาครัฐ ผู้กล่าวหาอาจกล่าวหาเป็นวาจาหรือหนังสือก็ได้ ในกรณีที่กล่าวหาด้วยวาจา พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. จะต้องบันทึกคำกล่าวหาและจัดให้มีการลงลายมือชื่อของผู้กล่าวหาในบันทึกการกล่าวหา ซึ่งหากผู้กล่าวหาไม่ประสงค์จะเปิดเผยตน พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ก็ห้ามเปิดเผยชื่อที่อยู่ รวมถึงหลักฐานอื่นใดที่เป็นสาระสำคัญของผู้กล่าวหาและในกรณีที่กล่าวหาเป็นหนังสือ ผู้กล่าวหาจะต้องลงชื่อและที่อยู่ของตนแต่หากผู้กล่าวหาจะไม่ลงชื่อและที่อยู่ของตนต้องระบุพฤติการณ์แห่งการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งถูกกล่าวหาและพยานหลักฐานเบื้องต้นให้เพียงพอที่จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไปได้⁴⁰

(2) กรณีมีเหตุสงสัย

⁴⁰ พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มาตรา 24 การกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐว่ากระทำการหรือเกี่ยวข้องกับการกระทำการทุจริตในภาครัฐ จะทำด้วยวาจาหรือทำเป็นหนังสือก็ได้

ในกรณีที่กล่าวหาด้วยวาจา ให้พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. บันทึกคำกล่าวหาและจัดให้ลงลายมือชื่อผู้กล่าวหาในบันทึกการกล่าวหาไว้ และในกรณีที่ผู้กล่าวหาไม่ประสงค์จะเปิดเผยตน ห้ามไม่ให้พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. เปิดเผยชื่อหรือที่อยู่ รวมทั้งหลักฐานอื่นใดที่เป็นสาระสำคัญของผู้กล่าวหา

ในกรณีที่กล่าวหาเป็นหนังสือ ผู้กล่าวหาจะต้องลงชื่อและที่อยู่ของตน แต่หากผู้กล่าวหาจะไม่ลงชื่อและที่อยู่ของตนต้องระบุพฤติการณ์แห่งการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งถูกกล่าวหาและพยานหลักฐานเบื้องต้นไว้ให้เพียงพอที่จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไปได้

คณะกรรมการ ป.ป.ท. สามารถเป็นผู้เริ่มต้นกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงได้ด้วยตนเองโดยมีต้องรอให้มีบุคคลไต่สวนกล่าวหาก่อนโดยคณะกรรมการ ป.ป.ท. สามารถดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงได้หากมีพฤติการณ์หรือเหตุการณ์อันควรสงสัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำทุจริตในภาครัฐ⁴¹ อาจกล่าวได้ว่าการกำหนดบทบัญญัติกฎหมาย ในลักษณะเช่นนี้ทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการสอดส่องและตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งหากคณะกรรมการ ป.ป.ท. พบเห็นการกระทำใดที่มีเหตุอันควรสงสัย คณะกรรมการ ป.ป.ท. ก็มีอำนาจในการเริ่มดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงภายใต้หลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดได้ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีต่อการปราบปรามการกระทำการทุจริตในภาครัฐเป็นอย่างมาก เนื่องจากอาชญากรรมประเภทนี้มีลักษณะเฉพาะต่างจากอาชญากรรมประเภทอื่น กล่าวคือ ผู้มีเบาะแสในการกระทำผิดมักเป็นบุคคลที่อยู่ในวงในหรือภายในองค์กรนั้น ๆ เท่านั้น ดังนั้น ในบางกรณีผู้รู้เห็นเหตุการณ์ก็ไม่กล้าเสี่ยงที่จะเปิดเผยหรือนำข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดมากล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐกับคณะกรรมการ ป.ป.ท. โดยตรง การที่กฎหมายบัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. สามารถเริ่มการไต่สวนข้อเท็จจริงได้เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยนั้น ทำให้การดำเนินการเอาผิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทุจริตนั้นเป็นไปได้โดยสะดวกมากยิ่งขึ้น

(3) กรณีได้รับเรื่องจากพนักงานสอบสวน

ผู้กล่าวหาอาจเข้ากล่าวหาเกี่ยวกับการกระทำทุจริตในภาครัฐของเจ้าหน้าที่ต่อพนักงานสอบสวนก่อนได้ โดยไม่จำเป็นต้องร้องเรียนกล่าวหาต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. โดยเฉพาะ ทั้งนี้ กรณีพนักงานสอบสวนได้รับเรื่องกล่าวหาจากผู้กล่าวหาแล้ว หากเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการกระทำทุจริตในภาครัฐ พนักงานสอบสวนก็ต้องส่งเรื่องเช่นว่านั้นให้กับคณะกรรมการ ป.ป.ท. เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณาและดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดไว้ต่อไป อย่างไรก็ตาม เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้รับเรื่องจากพนักงานสอบสวนแล้ว หากพิจารณาแล้วว่าเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ท. คณะกรรมการ ป.ป.ท. ก็ต้องดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไป แต่คณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจมอบหมาย

⁴¹ พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มาตรา 23 ภายใต้บังคับมาตรา 25 และมาตรา 26 เมื่อมีกรณีดังต่อไปนี้ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงโดยเร็วตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด

(1) เมื่อได้รับการกล่าวหาตามมาตรา 24

(2) เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดกระทำการทุจริตในภาครัฐ

(3) เมื่อได้รับเรื่องจากพนักงานสอบสวนตามมาตรา 30

(4) เมื่อได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง บทบัญญัติตามวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลอื่นเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนด้วย

ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนเรื่องดังกล่าวไปก่อนแล้วจึงส่งสำนวนการสอบสวนให้แก่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ก็ได้⁴²

(4) กรณีได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช.⁴³

เนื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ถือเป็นองค์กรหลักที่ปฏิบัติภารกิจในด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ซึ่งได้ดำเนินการมาเป็นระยะเวลาพอสมควรก่อนหน้านี้ คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะถูกแต่งตั้งขึ้น ดังนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงมีเรื่องร้องเรียนกล่าวหาที่ค้างสะสมอยู่ในกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงจำนวนมาก ต่อมาเมื่อมีการแก้ไขและเปลี่ยนแปลงกฎหมายในเรื่องอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงส่งผลให้เรื่องกล่าวหาที่ไม่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตกอยู่ในอำนาจความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ท.

ทั้งนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ท. จึงต้องรับเรื่องกล่าวหาเดิมที่ค้างมาจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกอบกับเรื่องกล่าวหาใหม่ ๆ ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าอยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ท. คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็สามารถส่งเรื่องกล่าวหาให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. รับผิดชอบดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควร

⁴² พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มาตรา 30 ในกรณีที่มีการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ อันเนื่องมาจากการกระทำการทุจริตในภาครัฐ ให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษเพื่อดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไป ในกรณีนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจแจ้งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนเสียก่อนและส่งสำนวนการสอบสวนให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ตามระยะเวลาที่กำหนด โดยคณะกรรมการ ป.ป.ท. จะถือว่าสำนวนการสอบสวนดังกล่าวทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ก็ได้

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษและหน่วยงานอื่นของรัฐที่เกี่ยวข้องทำความตกลงกับสำนักงาน โดยกำหนดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติต่าง ๆ รวมถึงการจัดทำสำนวนการสอบสวน การควบคุมตัว การปล่อยชั่วคราว และการดำเนินการอื่น ๆ เพื่อถือปฏิบัติร่วมกัน

ในกรณีที่มีการกระทำความผิดทางอาญาอื่นที่มีใช้การกระทำการทุจริตในภาครัฐรวมอยู่ด้วย และคณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นว่า หากให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีไปตามอำนาจหน้าที่จะเป็นประโยชน์กว่า จะส่งเรื่องคืนให้พนักงานสอบสวนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้รับเรื่อง และขอให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไปก็ได้โดยให้นำขั้นตอนและวิธีปฏิบัติต่าง ๆ ทั้งหมดที่ได้กำหนดไว้ตามวรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. สั่งจำหน่ายเรื่องนั้น ในกรณีนี้ถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นสมควรจะแจ้งผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้กล่าวหาเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไปด้วยก็ได้

⁴³ พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มาตรา 23 (4)

1.2) การตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อนรับเรื่องกล่าวหา

เมื่อสำนักงาน ป.ป.ท. ได้รับเรื่องกล่าวหาตามหัวข้อดังกล่าวข้างต้นแล้ว เรื่องกล่าวหาดังกล่าวจะเข้าสู่กระบวนการของการตรวจสอบข้อเท็จจริงในเบื้องต้นเพื่อตรวจสอบและวิเคราะห์ว่าเรื่องกล่าวหาที่ได้รับมานั้นเป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ และอยู่ภายในกำหนดอายุความของคดีหรือไม่ ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไปได้ โดยในขั้นแรกเรื่องจะถูกส่งมายังศูนย์รับเรื่องราว ซึ่งต่อมาศูนย์รับเรื่องราวก็จะพิจารณาเรื่องกล่าวหาว่าเหมาะสมกับส่วนราชการส่วนใดในองค์กรสำนักงาน ป.ป.ท. ตามความเหมาะสมและความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการตามกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนกล่าวหาแบ่งออกเป็นสำนักงานปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ 1 - 5 ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร⁴⁴ และสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ เขตพื้นที่ 1 - 9 ในเขตพื้นที่ซึ่งมีรายละเอียดตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมประกาศกำหนดจากนั้น เมื่อสำนักงานผู้รับผิดชอบได้รับเรื่องกล่าวหาจากศูนย์รับเรื่องราวแล้ว ก็จะต้องวิเคราะห์เรื่องกล่าวหาว่าอยู่ในเขตอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ท. หรือไม่ หากวิเคราะห์แล้วเห็นว่าเรื่องกล่าวหาอยู่นอกเขตอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ก็ให้ดำเนินการสรุปเรื่องและดำเนินการขั้นตอนต่อไป แต่หากไม่ใช่เรื่องที่อยู่ในเขตอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ก็ไม่ต้องดำเนินการต่อไป และให้ส่งเรื่องกล่าวหาดังกล่าวไปยังหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีอำนาจรับผิดชอบแทน ซึ่งอาจจะเป็นพนักงานสอบสวนหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช.

การวิเคราะห์เรื่องกล่าวหา นั้น จะต้องวิเคราะห์ใน 4 ประเด็นหลัก ๆ ได้แก่ สถานะของผู้ถูกกล่าวหา อำนาจหน้าที่ การกระทำความผิด และความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น จึงอาจสรุปได้ว่าก่อนที่สำนักงาน ป.ป.ท. จะรับเรื่องกล่าวหาเรื่องใด เพื่อดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงก็ต้องมีการวิเคราะห์ก่อนว่าผู้กระทำความผิดเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายหรือไม่และเจ้าหน้าที่ที่ถูกกล่าวหา นั้นมีหน้าที่ในการนั้นหรือไม่ กล่าวคือ การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 ซึ่งอยู่ในขอบเขตอำนาจการวินิจฉัยและชี้มูลความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ท. นั้น จะต้องเป็นการกระทำที่เจ้าหน้าที่รัฐมีหน้าที่เกี่ยวกับการนั้นด้วย หากเป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาไม่มีอำนาจหน้าที่การกระทำนั้นก็ไม่เข้าตามความหมายของ “ทุจริตในภาครัฐ” หรือ “ทุจริตต่อหน้าที่” และ “ประพฤตินิชอบ” ซึ่งมาตรา 3 กำหนดไว้ แม้ว่าลักษณะของการกระทำจะเข้าข่ายว่ากระทำการทุจริต แต่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ก็จะไม่รับดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง

⁴⁴ กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2551 , ข้อ 12 , ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 125 ตอนที่ 78 ก (12 มิถุนายน 2551): 5.

นอกจากนี้ ยังต้องพิจารณาด้วยว่าคำกล่าวหาเป็นไปตามบทบัญญัติกฎหมาย มาตรา 24 หรือไม่ กล่าวคือ การกล่าวหาเจ้าหน้าที่ด้วยวาจาหรือการกล่าวหาเจ้าหน้าที่โดยทำเป็นหนังสือ นั้น ผู้กล่าวหาได้ให้รายละเอียดหรือข้อมูลที่จำเป็นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ประการใดหรือไม่เพื่อให้เพียงพอต่อการดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไปได้ มิเช่นนั้นแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ท. ก็ไม่สามารถดำเนินการทางกฎหมายหรือดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อเอาผิดกับเจ้าหน้าที่ได้อย่างเที่ยงตรงและเป็นธรรม เนื่องจากไม่มีรายละเอียดที่ชัดเจนและเพียงพอต่อการดำเนินการ

1.3) การเสนอผู้บังคับบัญชา

เมื่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ตรวจสอบและวิเคราะห์เรื่องกล่าวหาเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็จะต้องสรุปเรื่องและรายงานการตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น ดังนี้

(1) เสนอต่อเลขาธิการสำนักงาน ป.ป.ท.

คณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจมอบหมายให้เลขาธิการ ป.ป.ท. เป็นผู้พิจารณารับหรือไม่รับเรื่องไว้พิจารณาก็ได้ แล้วรายงานให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ทราบ⁴⁵ ซึ่งเลขาธิการอาจมอบหมายให้พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นตามที่เห็นสมควรก็ได้⁴⁶ โดยให้ผู้ได้รับมอบหมายดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันและต้องจัดทำรายงานการตรวจสอบเบื้องต้นเสนอเลขาธิการโดยเร็ว อย่างไรก็ตาม เลขาธิการสามารถขยายเวลาได้ตามความจำเป็น⁴⁷

(2) เสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. เพื่อพิจารณาสั่งการ

เมื่อเลขาธิการมีคำสั่งรับหรือไม่รับเรื่องกล่าวหา ก็ให้รายงานคณะกรรมการ ป.ป.ท. รับทราบโดยเร็วเพื่อดำเนินการต่อไป และกรณีที่เลขาธิการมีคำสั่งรับเรื่องไว้พิจารณา เลขาธิการต้องเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. เพื่อแต่งตั้งคณะอนุกรรมการดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงหรือมอบหมายให้พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ดำเนินการแสวงหาข้อมูลและรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือมูลความผิด⁴⁸

⁴⁵ พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มาตรา 29 คณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจมอบหมายให้เลขาธิการเป็นผู้พิจารณารับหรือไม่รับเรื่องไว้พิจารณาตามมาตรา 26 หรือ มาตรา 27 แล้วรายงานให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ทราบ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด

⁴⁶ ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐว่าด้วยการมอบหมายให้เลขาธิการเป็นผู้พิจารณารับหรือไม่รับเรื่องไว้พิจารณา พ.ศ. 2554, ข้อ 4, *ราชกิจจานุเบกษา* เล่มที่ 128 ตอนที่ 93 ก (21 ธันวาคม 2554): 25.

⁴⁷ เรื่องเดียวกัน, 25.

⁴⁸ ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐว่าด้วยการมอบหมายให้เลขาธิการเป็นผู้พิจารณารับหรือไม่รับเรื่องไว้พิจารณา พ.ศ. 2554, ข้อ 11: 26.

อาจกล่าวได้ว่าแม้เลขาธิการมีความเห็นให้รับเรื่องกล่าวหาแล้ว อย่างไรก็ตามยังไม่ถือว่าเสร็จสิ้นกระบวนการรับเรื่องกล่าวหา เนื่องจากเรื่องกล่าวหาที่รับมานั้นจะต้องนำเสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. เพื่อพิจารณาเสียก่อน ซึ่งหากคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีความเห็นให้รับเรื่องไว้ดำเนินการ กรณีดังกล่าวจึงเรียกได้ว่า เรื่องกล่าวหาที่รับมานั้นได้เข้าสู่กระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. อย่างแท้จริง ทั้งนี้ อาจกล่าวได้ว่าเรื่องการดำเนินการทุกเรื่องที่ผ่านมาสำนักงาน ป.ป.ท. จะต้องผ่านความเห็นชอบและได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ ป.ป.ท. แทบเสียทั้งสิ้น สำหรับเงื่อนไขในการรับหรือพิจารณาเรื่องกล่าวหาของคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(2.1) เรื่องกล่าวหาที่ต้องส่งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณา ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ท. ไม่มีอำนาจรับไว้ดำเนินการด้วยตนเอง⁴⁹ ได้แก่

(2.1.1) เรื่องกล่าวหาบุคคลซึ่งมิใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐแต่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(2.1.2) เรื่องกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่ากระทำความผิดร่วมกับบุคคลซึ่งมิใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐแต่เป็นบุคคลซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(2.1.3) เรื่องกล่าวหาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีคำสั่งให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ส่งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณา

(2.2) เรื่องกล่าวหาที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ไม่มีอำนาจรับหรือพิจารณา⁵⁰ ได้แก่

⁴⁹ พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มาตรา 25 ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ส่งเรื่องกล่าวหาที่รับไว้ดังต่อไปนี้ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการต่อไป

(1) เรื่องกล่าวหาบุคคลซึ่งมิใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(2) เรื่องกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่ากระทำความผิดร่วมกับบุคคลซึ่งมิใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่เป็นบุคคลซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(3) เรื่องกล่าวหาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ส่งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาในกรณีเรื่องกล่าวหาตาม (3) ถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงไว้แล้ว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ส่งสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วย ทั้งนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะถือสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตหรือจะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงใหม่ก็ได้

⁵⁰ พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มาตรา 26 ห้ามมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. รับหรือพิจารณาเรื่อง ดังต่อไปนี้

(1) เรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับไว้พิจารณาหรือได้วินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว

(2.2.1) เรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับไว้พิจารณาหรือวินิจฉัยเรียบร้อยแล้วหรือ

(2.2.2) เรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. วินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้วและไม่มีพยานหลักฐานใดใหม่ซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งคดีปรากฏ

(2.2.3) เรื่องที่ผู้ถูกกล่าวหาถูกฟ้องเป็นคดีอาญาในประเด็นเดียวกันและศาลได้ประทับฟ้องหรือพิพากษาหรือมีคำสั่งเสร็จเด็ดขาดแล้ว

(2.2.4) เรื่องที่ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อนถูกกล่าวหาเป็นระยะเวลาเกินห้าปี

(2.3) เรื่องกล่าวหาที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ไม่รับหรือสั่งจำหน่ายได้ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจใช้ดุลยพินิจในการสั่งไม่รับหรือสั่งจำหน่ายเรื่องกล่าวหาได้ตามมาตรา 27 ในกรณีดังต่อไปนี้⁵¹

(2.3.1) เรื่องที่ไม่ระบุพยานหลักฐานหรือพฤติการณ์แห่งการกระทำที่ชัดเจนเพียงพอสำหรับการไต่สวนข้อเท็จจริง

(2.3.2) เรื่องที่ล่วงเลยมาเป็นระยะเวลา 5 ปี นับแต่วันเกิดเหตุจนถึงวันที่มีการกล่าวหาและไม่สามารถหาพยานหลักฐานเพียงพอที่จะสามารถดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงได้

(2.3.3) เรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นว่าไม่ใช่เป็นการกระทำผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง

---

(2) เรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้วินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว และไม่มีพยานหลักฐานใหม่ซึ่งเป็นสาระสำคัญ แห่งคดี

(3) เรื่องที่ผู้ถูกกล่าวหาถูกฟ้องเป็นคดีอาญาในประเด็นเดียวกันและศาลประทับฟ้องหรือพิพากษาหรือมีคำสั่งเสร็จเด็ดขาดแล้วโดยไม่มีกรณฟ้องหรือทั้งฟ้อง หรือเป็นกรณีศาลยังไม่ได้อินิจฉัยในเนื้อหาแห่งคดี

(4) เรื่องที่ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อนถูกกล่าวหาเกินกว่าห้าปี

⁵¹ พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มาตรา 27 คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะไม่รับหรือสั่งจำหน่ายเรื่องที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ก็ได้

(1) เรื่องที่ไม่ระบุพยานหลักฐานหรือระบุพฤติการณ์แห่งการกระทำที่ชัดเจนเพียงพอที่จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงได้

(2) เรื่องที่ล่วงเลยมาแล้วเกินห้าปีนับแต่วันเกิดเหตุจนถึงวันที่มีการกล่าวหาและเป็นเรื่องที่ไม่อาจหาพยานหลักฐานเพียงพอที่จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไปได้

(3) เรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นว่าไม่ใช่เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง

(4) เรื่องที่องค์กรบริหารงานบุคคลหรือหน่วยงานของรัฐกำลังพิจารณาอยู่หรือได้พิจารณาเป็นที่ยุติแล้ว และไม่มีเหตุแสดงให้เห็นว่าการพิจารณานั้นไม่ชอบ

(2.3.4) เรื่องที่องค์กรบริหารงานบุคคลหรือหน่วยงานของรัฐกำลังพิจารณา หรือได้พิจารณาเป็นที่ยุติแล้วและไม่มีเหตุแสดงให้เห็นว่าการพิจารณานั้นไม่ชอบ

ตามที่ได้กล่าวแล้วข้างต้นไม่ว่าจะเป็นเรื่องเล็กน้อยหรือเรื่องสำคัญก็ต้องผ่านความเห็นชอบของที่ประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ท. ก่อนเสมอ เช่นเดียวกันกับการสั่งรับหรือไม่รับพิจารณาเรื่องกล่าวหา คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะเป็นผู้ให้ความเห็นชอบและมีมติรับเรื่องกล่าวหาเพื่อดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง กล่าวคือ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้พิจารณาเรื่องกล่าวหาที่ได้รับมาประกอบกับพยานหลักฐานในเบื้องต้น คณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจมีคำสั่งได้ดังนี้ กล่าวคือ หากคณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นว่าเรื่องกล่าวหาที่ได้รับไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่และไม่มีมูล คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะสั่งไม่รับหรือจำหน่ายเรื่องกล่าวหาหรือมีคำสั่งให้เรื่องกล่าวหาตกไป ซึ่งถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นสมควร คณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจแจ้งคำสั่งไปยังผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาเพื่อให้ดำเนินการหน้าที่โดยเร็วและแจ้งผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ทราบเรื่อง⁵² อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจมีความเห็นสมควรให้ดำเนินการเป็นอย่างอื่นได้ กล่าวคือ หากเห็นว่าเรื่องกล่าวหาขึ้นอยู่กับอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานอื่นก็ให้ส่งเรื่องกล่าวหาดังกล่าวให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไป กรณีตัวอย่างเช่น เรื่องกล่าวหาที่พนักงานสอบสวนส่งมายังคณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่ใช่เรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงตามมาตรา 23 หรือเป็นเรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ต้องห้ามมิให้รับหรือพิจารณาตามมาตรา 26 คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจส่งเรื่องกลับไปยังพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาต่อไป⁵³ และหากพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ในกรณีตามมาตรา 23 และมาตรา 26 (3) คณะกรรมการ ป.ป.ท. ก็มีอำนาจส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณา ดำเนินการต่อไป

⁵² พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มาตรา 28 เรื่อง ใดที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ไม่รับหรือสั่งจำหน่ายตามมาตรา 27 (1) (2) หรือ (3) ถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณา เห็นสมควรให้แจ้งผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยเร็วและแจ้งผลการ ดำเนินการให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ทราบ

⁵³ พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มาตรา 30 วรรค หนึ่ง ในกรณีที่มีการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ อันเนื่องมาจากการกระทำความทุจริตในภาครัฐ ให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ภายในสามสิบวันนับแต่ วันที่มีการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษเพื่อดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไปในการนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจแจ้งให้ พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนเสียก่อนและส่งสำนวนการสอบสวนให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ตามระยะเวลาที่กำหนด โดยคณะกรรมการ ป.ป.ท. จะถือว่าสำนวนการสอบสวนดังกล่าวทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นสำนวนการไต่สวน ข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ก็ได้

1.4) ขั้นตอนการไต่สวนข้อเท็จจริง

เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติรับเรื่องกล่าวหาเจ้าหน้าที่รัฐว่ากระทำการทุจริตในภาครัฐเพื่อดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ท. ต้องเริ่มดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงโดยเร็ว⁵⁴ จำแนกได้ทั้งหมด 6 ขั้นตอน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

(1) การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ

คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมา เพื่อทำหน้าที่ในการไต่สวนข้อเท็จจริงแทนหรืออาจมอบหมายให้พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ดำเนินการแสวงหาข้อมูลและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือมูลความผิดโดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับระดับและตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหา⁵⁵ ซึ่งคณะกรรมการที่อาจแต่งตั้งจะต้องประกอบด้วยประธานอนุกรรมการหนึ่งคนและอนุกรรมการอื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด โดยให้พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าพนักงาน ป.ป.ท. เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการก็ได้ ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการดังกล่าวจะต้องแต่งตั้งจากบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ไต่สวนข้อเท็จจริง⁵⁶

ทั้งนี้ บุคคลที่สามารถได้รับแต่งตั้งเป็นอนุกรรมการ พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ในการไต่สวนข้อเท็จจริงจะต้องไม่มีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- 1) รู้เห็นเหตุการณ์หรือเคยสอบสวนหรือพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องที่กล่าวหา เว้นแต่ในฐานะอื่นที่มีใช้ในฐานะพนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. มาก่อน
- 2) มีส่วนได้เสียในเรื่องที่กล่าวหา
- 3) มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา
- 4) เป็นผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา หรือเป็นคู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดานหรือพี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมบิดาหรือมารดากับผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา

⁵⁴ ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการไต่สวนข้อเท็จจริง พ.ศ. 2554 , ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 128 ตอนที่ 93 ก วันที่ 21 ธันวาคม 2554, ข้อ 5

⁵⁵ พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มาตรา 32 คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงแทนหรือมอบหมายให้พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ดำเนินการแสวงหาข้อมูลและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือมูลความผิดได้โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและระดับและตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหาด้วย

⁵⁶ ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการไต่สวนข้อเท็จจริง พ.ศ. 2554, ข้อ 6: 29.

5) มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดในฐานะญาติ หรือเป็นหุ้นส่วน หรือมีผลประโยชน์ร่วมกัน หรือขัดแย้งกันทางธุรกิจกับผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา และการมอบหมายพนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ดังกล่าว เลขานุการจะต้องเสนอรายชื่อต่อประธานกรรมการเพื่อเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ท. ให้มีคำสั่งมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษร

(2) การคัดค้านอนุกรรมการไต่สวน

กฎหมายเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถคัดค้านการแต่งตั้งอนุกรรมการ พนักงาน ป.ป.ท. และให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. วินิจฉัยโดยพลัน การยื่นคำร้องดังกล่าวนี้ให้ส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับหรือยื่นด้วยตนเองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ หรือคำสั่งมอบหมายพนักงาน ป.ป.ท. อาจพิจารณาคำคัดค้านที่ยื่นไม่เป็นไปตามวิธีการหรือระยะเวลาที่กำหนดก็ได้ เพื่อประโยชน์แห่งความเป็นธรรม⁵⁷

หากคณะกรรมการ ป.ป.ท. ไม่เห็นด้วย คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะมีมติยกคำร้องคัดค้านนั้น ซึ่งมติดังกล่าวให้ถือเป็นที่สุด⁵⁸ แต่ถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นด้วยกับคำคัดค้าน คณะกรรมการ ป.ป.ท. ก็อาจมีมติให้ผู้ที่ถูกคัดค้านนั้นพ้นจากการเข้าร่วมดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง⁵⁹ โดยให้ถือว่าการไต่สวนข้อเท็จจริงที่ได้ดำเนินการไปแล้วมีผลสมบูรณ์และจะแต่งตั้งอนุกรรมการเพิ่มหรือไม่ก็ได้ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นสมควร

(3) การแจ้งข้อกล่าวหาและการชี้แจงข้อกล่าวหา

เมื่อผ่านขั้นตอนการคัดค้านอนุกรรมการแล้ว คณะอนุกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้ง จะต้องประชุมเพื่อดำเนินการไต่สวนคดี รวบรวมและพิจารณาหลักฐานและสรุปข้อเท็จจริงโดยความเห็นชอบของที่ประชุมหรือคณะกรรมการ ป.ป.ท. ตามแผนงานคดีที่เสนอ หากสรุปได้ว่าเรื่องกล่าวหาไม่มีมูล โดยปรากฏพยานหลักฐานเพียงพอที่จะสนับสนุนข้อกล่าวหา คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะต้องเรียกผู้ถูกกล่าวหา มาพบเพื่อแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบและกำหนดระยะเวลาตามสมควรให้ผู้ถูกกล่าวหา มาเข้าชี้แจงข้อกล่าวหาและแสดงพยานหลักฐานหรือนำพยานบุคคลมาให้อภัยค่าประกอบภาษี⁶⁰

⁵⁷ ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการไต่สวนข้อเท็จจริง พ.ศ. 2554, ข้อ 10: 30.

⁵⁸ ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการไต่สวนข้อเท็จจริง พ.ศ. 2554, ข้อ 14: 31.

⁵⁹ ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการไต่สวนข้อเท็จจริง พ.ศ. 2554, ข้อ 15: 31.

⁶⁰ พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มาตรา 36 ในการไต่สวนข้อเท็จจริง ให้แจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ถูกกล่าวหาทราบและกำหนดระยะเวลาตามสมควรให้ผู้ถูกกล่าวหาจะมา

(4) การตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน

การยื่นบัญชีแสดงรายงานทรัพย์สินและหนี้สินเป็นข้อปฏิบัติตามกฎหมายรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ยื่นทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อสร้างความโปร่งใสและเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบของภาครัฐอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจหน้าที่ในการเสนอแนะการกำหนดตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต⁶¹

ดังนั้น หากคณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นสมควรให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่รัฐซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหา คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจดังต่อไปนี้⁶²

กรณีแรก คือ กรณีเจ้าหน้าที่รัฐถูกกล่าวหาต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไว้ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการ ป.ป.ท. ต้องขอความร่วมมือจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อให้ส่งบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ได้ยื่นไว้แล้วมาตรวจสอบ

กรณีที่สอง คือ กรณีที่เจ้าหน้าที่รัฐผู้ถูกกล่าวหาไม่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไว้ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่รัฐดังกล่าวยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. ภายในระยะเวลาตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนดไว้ได้

สำหรับการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวข้างต้นหรือกรณีอื่นใดที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเจ้าหน้าที่รัฐผู้ถูกกล่าวหา ร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ คณะกรรมการ ป.ป.ท. ต้องส่งเรื่องพร้อมสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงและเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.

ชี้แจงข้อกล่าวหาและแสดงพยานหลักฐานหรือนำพยานบุคคลมาให้ถ้อยคำประกอบการชี้แจง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด

ในการชี้แจงข้อกล่าวหาและการให้ถ้อยคำ ผู้ถูกกล่าวหา มีสิทธินำทนายความหรือบุคคลซึ่งผู้ถูกกล่าวหาไว้วางใจเข้าฟังการชี้แจงหรือให้ถ้อยคำของตนได้

⁶¹ พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มาตรา 17 ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(3) เสนอแนะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการกำหนดตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

⁶² พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มาตรา 48: 17.

ดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ ซึ่งหากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ใต้สวนแล้วเห็นว่าเจ้าหน้าที่รัฐผู้นั้นไม่ได้ ร่ำรวยผิดปกติหรือไม่ได้มีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติแต่เป็นกรณีที่ต้องดำเนินการเกี่ยวกับการทุจริตในภาครัฐ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะส่งเรื่องคืนให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ดำเนินการต่อหรือจะใต้สวนและชี้มูลตาม อำนาจหน้าที่ของตนก็ได้

(5) การจัดทำสำนวนการใต้สวนข้อเท็จจริง

เมื่อแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานตามที่ได้กล่าวหาและตามที่ผู้ถูก กล่าวหานำมาใช้อ้างอิงเพื่อประกอบการชี้แจงเพียงพอแล้ว ให้จัดทำสำนวนการใต้สวนข้อเท็จจริงเสนอต่อ คณะกรรมการ ป.ป.ท. เพื่อพิจารณาตามแบบที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนดโดยเร็ว เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณาแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจสั่งให้มีการใต้สวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมหรือตั้ง อนุกรรมการเพื่อใต้สวนข้อเท็จจริงใหม่ก็ได้⁶³ ส่วนกรณีที่มีการสอบสวนของพนักงานสอบสวนดังกล่าว ทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนเป็นสำนวนการใต้สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ก็ได้⁶⁴

นอกจากนี้ ก่อนที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะมิมติชี้มูลความผิดแก่เจ้าหน้าที่รัฐผู้ใด คณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจมีมติว่าหากเจ้าหน้าที่รัฐผู้ถูกกล่าวหาที่ยังคงดำรงอยู่ในตำแหน่งหน้าที่ต่อไปจะ เป็นอุปสรรคต่อการใต้สวนข้อเท็จจริงได้ สมควรสั่งพักราชการ พักงานหรือให้พ้นจากตำแหน่งหน้าที่ของ เจ้าหน้าที่รัฐผู้ถูกกล่าวหาดังกล่าวนั้นไว้ก่อนก็ได้ โดยคณะกรรมการ ป.ป.ท. ต้องส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชา ของผู้ถูกกล่าวหาดำเนินการสั่งพักราชการ พักงานหรือให้พ้นจากตำแหน่งหน้าที่ตามแต่กรณี ในกรณีที่ ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่รัฐไม่เห็นด้วยกับมติของคณะกรรมการ ป.ป.ท. กฎหมายกำหนดให้เสนอเรื่อง ต่อนายกรัฐมนตรี และให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการไปตามคำวินิจฉัยนั้น⁶⁵

⁶³ พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มาตรา 39 เมื่อดำเนินการใต้สวนข้อเท็จจริงเสร็จแล้ว ให้จัดทำสำนวนการใต้สวนข้อเท็จจริงเสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด

เพื่อประโยชน์แห่งความเป็นธรรม คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะสั่งให้มีการใต้สวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมหรือตั้ง อนุกรรมการเพื่อใต้สวนข้อเท็จจริงใหม่ก็ได้

⁶⁴ พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มาตรา 30: 12

⁶⁵ พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มาตรา 37 ก่อนที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดกระทำการทุจริตในภาครัฐ ถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติว่าการ ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาวยังอยู่ในตำแหน่งหน้าที่ต่อไปจะเป็นอุปสรรคต่อการใต้สวนข้อเท็จจริง สมควรสั่งพักราชการ พักงานหรือให้พ้นจากตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาไว้ก่อน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ส่งเรื่องให้บังคับ ข้าราชการของผู้ถูกกล่าวหาดำเนินการสั่งพักราชการ พักงานหรือให้พ้นจากตำแหน่งหน้าที่แล้วแต่กรณี ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลที่ใช้บังคับแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหา

(6) การพิจารณาและมีมติชี้มูลของคณะกรรมการ ป.ป.ท.

หลังจากได้รับสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงแล้ว ให้ประธานกรรมการนำเรื่องเข้าสู่การประชุมของคณะกรรมการ ป.ป.ท. เพื่อพิจารณาภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับสำนวน ซึ่งระยะเวลาที่กำหนดไว้ดังกล่าวอาจมีการขยายได้ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นสมควร⁶⁶ เมื่อมีการพิจารณาสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจมีมติ ดังนี้

1) มติว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล

กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล ซึ่งจะส่งผลให้ข้อกล่าวหา นั้นเป็นอันตกไป คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะต้องแจ้งให้ผู้กล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหา ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจ แต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยเร็ว และหากได้มีการสั่งพักราชการ พักงานหรือให้พ้นจากตำแหน่งหน้าที่ ของผู้ถูกกล่าวหาไว้ก่อนหน้านี้นี้ คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะต้องแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้ง ถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มิตินี้⁶⁷

2) มติว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล

ในกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณาสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูลความผิด ซึ่งสามารถจำแนกได้ 2 กรณีคือ ความผิดทางวินัยและความผิดทางอาญา คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะต้องดำเนินการดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1) ความผิดทางวินัย

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่เห็นด้วยกับมติของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ตามวรรคหนึ่ง ให้เสนอเรื่องต่อนายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลเพื่อพิจารณา เมื่อนายกรัฐมนตรีวินิจฉัยประการใด ให้ผู้บังคับบัญชา ดำเนินการไปตามคำวินิจฉัยนั้น

ในกรณีที่ผลการไต่สวนข้อเท็จจริงปรากฏว่าข้อกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่มีมูลให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มิตินี้ และให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการ สั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นกลับเข้ารับราชการหรือกลับเข้าทำงานตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับที่ใช้บังคับแก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

⁶⁶ ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการไต่สวนข้อเท็จจริง พ.ศ. 2554, ข้อ 44: 37.

⁶⁷ พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มาตรา 37 วรรคท้าย

ในกรณีที่ผลการไต่สวนข้อเท็จจริงปรากฏว่าข้อกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่มีมูลให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มิตินี้ และให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการ สั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นกลับเข้ารับราชการหรือกลับเข้าทำงานตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับที่ใช้บังคับแก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

ประธานกรรมการจะต้องส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็นไปให้แก่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาทันที เพื่อพิจารณาลงโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้พิจารณาไว้ โดยการพิจารณาลงโทษทางวินัยดังกล่าวนี้ กฎหมายให้ถือว่ารายงานเอกสารและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยด้วย⁶⁸ และหลังจากที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนได้รับรายงานแล้ว ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนต้องพิจารณาลงโทษภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง ทั้งนี้ ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนจะต้องส่งสำเนาคำสั่งลงโทษดังกล่าวให้แก่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ออกคำสั่ง⁶⁹ หากผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนละเลยไม่ดำเนินการดังกล่าว ให้ถือว่าผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนนั้น กระทำความผิดวินัยหรือกฎหมาย⁷⁰

อย่างไรก็ตาม หากเป็นกรณีที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนไม่พิจารณาลงโทษหรือกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นว่าการดำเนินการทางวินัยของผู้บังคับบัญชาไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะต้องเสนอความเห็นไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อให้มีคำสั่งตามที่นายกรัฐมนตรีเห็นสมควร และหากเป็นกรณีที่จำเป็นคณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจส่งเรื่องให้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนหรือคณะกรรมการอื่นซึ่งมีหน้าที่ควบคุมดูแลเพื่อจัดให้มีการดำเนินการที่ถูกต้องเหมาะสมแล้วแต่กรณี⁷¹

นอกจากนี้ หลังจากได้รับการพิจารณาลงโทษทางวินัยแล้ว กฎหมายยังได้กำหนดให้ผู้ถูกกล่าวหาสามารถใช้สิทธิอุทธรณ์ดุลพินิจในการกำหนดโทษของผู้บังคับบัญชาได้ โดยต้องใช้สิทธิอุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่ง⁷²

2.2) ความผิดอาญา

คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะต้องส่งเรื่องพร้อมทั้งสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงรายงานเอกสารและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ให้พนักงานอัยการดำเนินคดีต่อไป โดยถือว่า การดำเนินการและสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นการสอบสวนและสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งพนักงานอัยการอาจมีความเห็นได้ ดังนี้⁷³

⁶⁸ พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551, มาตรา 40: 16

⁶⁹ พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551, มาตรา 41: 16

⁷⁰ พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551, มาตรา 42: 16.

⁷¹ พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551, มาตรา 43: 16.

⁷² พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551, มาตรา 44: 17.

⁷³ พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551, มาตรา 45: 17.

(1) สั่งให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ไล่สวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมโดยให้ระบุข้อที่ไม่สมบูรณ์ให้ครบถ้วนในคราวเดียวกันในกรณีที่พนักงานอัยการเห็นว่าสำนวนการไล่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. นั้นยังไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินคดีได้

(2) สั่งไม่ฟ้อง แต่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติยืนยันให้ฟ้อง ซึ่งกรณีดังกล่าวนี้จะต้องส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดเป็นผู้วินิจฉัย และคำวินิจฉัยของอัยการสูงสุดให้เป็นที่สุด

(3) สั่งฟ้องหากเป็นกรณีที่ต้องนำตัวผู้ถูกกล่าวหาไปศาลคณะกรรมการ ป.ป.ท. จะต้องแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหา มาพบพนักงานอัยการตามเวลาที่กำหนด หรือกรณีที่มีความจำเป็นจะต้องจับตัวผู้ถูกกล่าวหาให้พนักงานอัยการแจ้งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตรวจที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่ที่ผู้ถูกกล่าวหา มีภูมิลำเนาหรือที่อยู่เป็นผู้ดำเนินการ โดยให้ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเจ้าหน้าที่รัฐผู้ถูกกล่าวหา พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจดังกล่าวมีอำนาจร้องขอต่อศาลที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่นั้นให้ออกหมายจับได้ กล่าวคือ ให้นำบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยเรื่องการจับ การขังและการปล่อยมาใช้บังคับ⁷⁴

กล่าวโดยสรุป การไล่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ พ.ศ. 2551 มีกระบวนการและขั้นตอนที่มากเกินไปและมีรายละเอียดพอสมควร ตลอดจนในทุกขั้นตอนนี้จะต้องผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากศูนย์กลาง หรือผู้บังคับบัญชาอันหมายถึงคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นผู้ให้ความเห็นชอบ ซึ่งการกำหนดกระบวนการไล่สวนข้อเท็จจริงดังกล่าวอาจไม่เหมาะสมที่จะนำมาบังคับใช้กับลักษณะความผิดบางประเภทที่กระทำโดยเจ้าหน้าที่รัฐ เช่น บางความผิดนั้นมีมูลค่าความเสียหายไม่มาก แต่รัฐกลับต้องใช้งบประมาณในการดำเนินการไล่สวนข้อเท็จจริงตามที่มีการกล่าวหาตามกระบวนการไล่สวนข้อเท็จจริงที่พระราชบัญญัติดังกล่าวกำหนดไว้เป็นจำนวนมากเกินมูลค่าความเสียหาย ซึ่งการกระทำดังกล่าวถือเป็นการทำให้รัฐสูญเสียงบประมาณโดยไม่จำเป็น

⁷⁴ พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551, มาตรา 46: 17.

4.1.6 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท.

จากการศึกษาถึงกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 ในหัวข้อที่แล้วทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากบทบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการไต่สวนข้อเท็จจริงดังกล่าว ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติภารกิจของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ตามอำนาจและหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทั้งนี้ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงมี ดังนี้

1) ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริง

(1) ปัญหาลักษณะการปฏิบัติงานแบบศูนย์รวมอำนาจ

สำนักงาน ป.ป.ท. และคณะกรรมการ ป.ป.ท. ถูกกำหนดให้มีโครงสร้างเหมือนกับสำนักงาน ป.ป.ง. และสำนักงาน ป.ป.ส กล่าวคือ มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐ ดำเนินการภายใต้สังกัดกระทรวงยุติธรรมแต่มีขั้นตอนดำเนินงานลักษณะเดียวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งมีลักษณะการปฏิบัติงานแบบศูนย์รวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง โดยกฎหมายกำหนดให้การดำเนินการในทุกเรื่องไม่ว่าจะเป็นเรื่องเพียงเล็กน้อยหรือเรื่องที่มีความสำคัญจะต้องผ่านเข้าสู่ส่วนกลางทั้งหมดและให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นผู้ให้ความเห็นชอบทุกเรื่อง พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 ได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนการดำเนินงานและทุกเรื่องกล่าวหา กล่าวคือ ตั้งแต่ขั้นตอนการไต่สวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นในการพิจารณาสั่งรับหรือไม่รับเรื่องกล่าวหาและขั้นตอนกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะต้องเป็นผู้พิจารณามีมติชี้มูลทุกเรื่องโดยไม่ได้คำนึงถึงมูลค่าความเสียหายในคดีที่เกิดขึ้น ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงตามมาตรา 23 และพิจารณามีมติชี้มูลเจ้าหน้าที่ของรัฐในทางอาญาและวินัยตามมาตรา 40 และมาตรา 45 ของทุกเรื่องที่ถูกกล่าวหา แม้ว่าจะเป็นเพียงคดีที่มีมูลค่าความเสียหายเพียงเล็กน้อย ก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงเขตอำนาจความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้เริ่มตั้งแต่เจ้าหน้าที่ของรับที่ดำรงตำแหน่งต่ำกว่าผู้บริหารลงมาหรือข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งต่ำกว่าผู้อำนวยการกองลงมา ได้แก่ ข้าราชการพลเรือนสามัญทุกกระทรวง ทบวง กรม ข้าราชการทหาร ข้าราชการตำรวจ ข้าราชการครู พนักงานองค์กรมหาชน พนักงานรัฐวิสาหกิจ ข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนข้าราชการและพนักงานหน่วยงานของรัฐที่จัดตั้งขึ้นในรูปแบบพิเศษอื่น ๆ รวมทั้งสิ้นประมาณ 10,000 หน่วย⁷⁵ ดังนั้นจากประเด็นดังกล่าวจึงพิจารณาเห็นได้ว่าภารกิจและความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ท. นั้นมี

⁷⁵ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ, “เอกสารประกอบการมอบนโยบายและพิธีปฏิญาณตนและการจัดทำแผนปฏิบัติการว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐของหน่วยงานของรัฐ,” (เอกสารเสนอเมื่อวันจันทร์ที่ 8 ธันวาคม 2551 ณ ศูนย์ประชุมอิมแพค เมืองทองธานี).

ค่อนข้างมากและเป็นภารกิจที่หนักเกินกว่าจำนวนบุคลากรเป็นอย่างมาก อีกทั้งระบบการเข้าร่วมเป็นองค์ประชุมของคณะกรรมการ ป.ป.ท. เพื่อพิจารณาออกมติในการดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่งก็ยิ่งทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงานได้ด้วยเช่นกัน เนื่องจากกรรมการแต่ละท่านต่างเป็นผู้มีภารกิจ หน้าที่ความรับผิดชอบค่อนข้างมาก จึงอาจไม่สะดวกที่จะเข้าร่วมประชุมได้บ่อยครั้ง ซึ่งกรณีปัญหาดังกล่าวทำให้ปริมาณมากเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ดังเช่นที่เกิดในปัจจุบัน หากกฎหมายยังกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงและพิจารณาชี้มูลความผิดทุกเรื่องทุกคดีที่เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐดังที่ได้กล่าวมาโดยที่ไม่มีมีการแบ่งแยกความสำคัญและความร้ายแรงของเรื่องกล่าวหา ก็จะส่งผลให้กระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงนั้นขาดความรวดเร็วและไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งความล่าช้าดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่ออายุความของคดีและพยานหลักฐานที่พบหรืออาจพบได้ เนื่องจากยิ่งใช้เวลานานมากเท่าไร โอกาสในการที่พยานหลักฐานในคดีจะสูญหายหรือถูกทำลายก็ยิ่งมีมากเท่านั้น มากไปกว่านั้น การที่กระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงเกิดความล่าช้านั้นก็อาจส่งผลกระทบต่อผู้ถูกกล่าวหาได้เช่นกันหากภายหลังจากคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติไม่มีมูลความผิดเนื่องจากตลอดระยะเวลาในการดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงผู้ถูกกล่าวหาต้องตกเป็นผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดทั้งเสียชื่อเสียงและเสียโอกาสในหน้าที่การงาน ดังนั้น เพื่อคุ้มครองสิทธิในการได้รับความเป็นธรรมของผู้ถูกกล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหาจึงสมควรได้รับการพิจารณาคดีด้วยความรวดเร็ว

นอกจากนี้ การที่รัฐต้องเสียบประมาณจำนวนมากเพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. เดินทางไปมาเพื่อสอบถามข้อมูล ค้นหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานในการดำเนินคดีมูลค่าความเสียหายไม่มาก จึงมองว่ากรณีดังกล่าวเป็นการใช้งบประมาณของรัฐอย่างสิ้นเปลืองโดยไม่คุ้มค่ากับที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ต้องเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ด้วยตนเองในคดีเล็กน้อย ด้วยปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้น เห็นว่าหากมีการกำหนดให้เลขาธิการ ป.ป.ท. เป็นผู้พิจารณารับเรื่องไปเลยโดยไม่ต้องผ่านคณะกรรมการ ป.ป.ท. เว้นแต่มีกรณีจำเป็น และให้มีการคัดกรองประเภทของคดีตามความสำคัญและความร้ายแรงอย่างเหมาะสม โดยให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ไต่สวนข้อเท็จจริงเฉพาะเรื่องที่มีความสำคัญจริง ๆ รวมถึงกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนและเหมาะสมในการพิจารณารับหรือไม่รับเรื่องเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย ก็ จะส่งผลให้กระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงเกิดประสิทธิภาพและความรวดเร็วยิ่งขึ้น ทั้งนี้ จะช่วยแก้ไขปัญห ปริมาณงานที่ค้างอยู่ได้ เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ในการก่อตั้งคณะกรรมการ ป.ป.ท. ซึ่งมีคดีค้างอยู่เป็นจำนวนมาก

(2) ปัญหาความโปร่งใสกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติว่าคดีไม่มีมูล

สืบเนื่องจากเจตนารมณ์ในการปฏิบัติภารกิจของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ท. ต้องดำเนินการทั้งหลายที่เกี่ยวข้อง

กับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ รวมถึง การไต่สวนข้อเท็จจริงกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐ กระทำการทุจริตด้วยความรวดเร็ว โปร่งใสเป็นธรรมและสามารถตรวจสอบได้ แต่จากการศึกษาพบว่า พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ พ.ศ. 2551 มาตรา 37 วรรคท้าย ได้กำหนดว่า “ในกรณีที่ผลการไต่สวนข้อเท็จจริงปรากฏว่าข้อกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่มีมูลให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นกลับเข้ารับราชการหรือกลับเข้าทำงานตามกฎหมาย ระเบียบหรือข้อบังคับที่ใช้บังคับแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น” ซึ่งการบัญญัติกฎหมายดังกล่าวนี้อาจก่อให้เกิด ปัญหาเกี่ยวกับความโปร่งใสได้ กล่าวคือ กฎหมายไม่ได้มีบทบัญญัติใดเกี่ยวกับการกำหนดให้มีการ ตรวจสอบการใช้อำนาจกรณีที่เกิดคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติว่าคดีไม่มีมูลเลย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหลักการที่ กฎหมายกำหนดนั้น มีความบกพร่องในเรื่องของความโปร่งใสและการตรวจสอบได้ อีกทั้ง ยังไม่สอดคล้อง กับแนวคิดหลักธรรมาภิบาล (Good governance) กล่าวคือ กระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงนั้นควรมีความ โปร่งใสที่จะสามารถเปิดเผยได้อย่างตรงไปตรงมา คณะกรรมการสามารถชี้แจงได้หากประชาชนมีข้อสงสัย โดยประชาชนสามารถรับรู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ และสามารถเข้าถึง ข้อมูลข่าวสารอื่นไม่ต้องห้ามตามกฎหมายได้อย่างเสรีและตรวจสอบได้ รัฐควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมซึ่งถือ เป็นการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐได้อีกวิธีหนึ่ง ซึ่งข้าราชการ ประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มควรมี โอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ ร่วมแสดงทัศนะในกระบวนการตัดสินใจ

หากพิจารณาตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 แล้วจะพบว่าหากเป็นกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติว่าเรื่องกล่าวหาไม่มีมูล กฎหมายก็ได้บัญญัติ กระบวนการลำดับต่อไปให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ต้องส่งเรื่องให้พนักงานอัยการหรือผู้บังคับบัญชาหรือผู้มี อำนาจแต่งตั้งให้ดำเนินการต่อไป ซึ่งกฎหมายได้กำหนดให้มีวิธีการตรวจสอบและการเปิดโอกาสให้ผู้ถูก กล่าวหาได้อุทธรณ์ตามกระบวนการทางอาญาและทางวินัยโดยเฉพาะแตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตาม หากเป็นกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติว่าเรื่องกล่าวหาไม่มีมูล กฎหมายกลับไม่ได้กำหนดให้มีองค์กร หรือหน่วยงานใดเข้าไปตรวจสอบความถูกต้องและความชอบธรรมของการพิจารณาและมีมติดังกล่าวเพื่อ แสดงออกถึงความโปร่งใสในกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงใด ๆ เลย ดังนั้น จึงเห็นว่าสมควรต้องแก้ กฎหมายดังกล่าวในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติว่าเรื่องกล่าวหาไม่มีมูล โดยกำหนดให้มีการ ตรวจสอบการใช้อำนาจในส่วนนี้ให้มีความโปร่งใสมากยิ่งขึ้น เพื่อให้การปฏิบัติภารกิจของคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นไปตามเจตนารมณ์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐอย่างแท้จริง

2) ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับกรอบอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ในกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริง

พิจารณาแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะปัญหาได้แก่ ปัญหาข้อจำกัดลักษณะของเรื่องกล่าวหาที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ต้องห้ามมิให้รับพิจารณาและปัญหาข้อจำกัดระยะเวลาในการดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่พ้นจากตำแหน่งไปแล้ว ดังมีรายละเอียด ดังนี้

(1) ปัญหาข้อจำกัดลักษณะของเรื่องกล่าวหาที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ต้องห้ามมิให้รับพิจารณา

จากการศึกษาพบว่าอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ในการมีคำสั่งรับหรือไม่รับพิจารณาเรื่องกล่าวหา นั้น พิจารณาตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มาตรา 26 ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่กำหนดเกี่ยวกับเรื่องต้องห้ามไม่ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. รับพิจารณา ได้แก่

1) เรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้วินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว
2) เรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้วินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้วและไม่มีพยานหลักฐานใหม่ซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งคดี

3) เรื่องที่ผู้ถูกกล่าวหาถูกฟ้องเป็นคดีอาญาในประเด็นเดียวกันและศาลประทับฟ้องหรือพิพากษาหรือมีคำสั่งเสร็จเด็ดขาดแล้ว โดยไม่มีการถอนฟ้องหรือตั้งฟ้อง หรือเป็นกรณีศาลยังไม่ได้ออกคำวินิจฉัยในเนื้อหาแห่งคดี

4) เรื่องที่ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อนถูกกล่าวหาเกินกว่าห้าปี กรณีเรื่องที่ถูกกล่าวหาพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อนถูกกล่าวหาเกินกว่าห้าปี ซึ่งกฎหมายกำหนดห้ามมิให้คณะกรรมการรับหรือพิจารณาเรื่องดังกล่าว ด้วยเหตุนี้คณะกรรมการไม่สามารถดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงได้เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเกินระยะเวลาดังกล่าวได้เลย แม้ต่อมาจะมีข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่าได้พบพยานหลักฐานใด ๆ ที่เพียงพอต่อการดำเนินคดีได้ก็ตาม ซึ่งการบัญญัติกฎหมายไว้ดังนี้ย่อมทำให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐขาดประสิทธิภาพ คณะกรรมการ ป.ป.ท. ไม่สามารถดำเนินการเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้กระทำทุจริตซึ่งพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินห้าปีได้ ดังนั้น ควรมีการแก้ไขปรับปรุงข้อจำกัดของบทบัญญัติดังกล่าวให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐของคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสมดังเจตนารมณ์ในการก่อตั้งองค์กรอย่างแท้จริง

3) ปัญหาข้อจำกัดระยะเวลาในการดำเนินการต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐที่พ้นจากตำแหน่งไปแล้ว

กรณีดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำการทุจริตในภาครัฐตาม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มาตรา 50 วรรคหนึ่ง ซึ่งกำหนดไว้ว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดกล่าวหาว่าการกระทำการทุจริตในภาครัฐ แม้ภายหลังเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นจะพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไปแล้ว ด้วยเหตุอื่นไม่เกินห้าปี นอกจากตาย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจดำเนินการต่อไปได้ แต่ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันที่ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือวันที่มีการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นในกรณีที่มีการกล่าวหาเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งแล้วแต่กรณี” จากบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นพิจารณาได้ว่า แม้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำการทุจริตในภาครัฐพ้นจากตำแหน่งไปด้วยเหตุอื่นโดยมีระยะเวลาไม่เกินห้าปีและคณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้มีมติรับเรื่องกล่าวหาไว้พิจารณา คณะกรรมการ ป.ป.ท. ก็มีอำนาจในการดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นต่อไปได้ แต่จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสองปี การที่กฎหมายกำหนดระยะเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสองปีไว้เป็นกรณีที่จำกัดอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ท. จนเกินไป เนื่องจากในบางกรณีเป็นคดีที่ยากและซับซ้อน ประกอบกับการได้มาซึ่งพยานหลักฐานอาจไม่ได้กระทำได้ง่าย อีกทั้ง ขั้นตอนการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ท. นั้น ประกอบด้วยหลายขั้นตอนกล่าวถึงขั้นมีมติชี้มูล รวมถึงปริมาณเรื่องกล่าวหาที่อยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีจำนวนค่อนข้างมาก นอกจากนี้บทบัญญัติมาตรา 50 ก็ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับกรณีหากคณะกรรมการ ป.ป.ท. ไม่สามารถดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงให้แล้วเสร็จภายในสองปีว่าจะเกิดผลประการใด หรือต้องดำเนินการอย่างไร และบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นยังขาดความเหมาะสมและความชัดเจนซึ่งสมควรได้รับการปรับปรุงเพื่อให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นเพื่อที่จะเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการปราบปรามการทุจริตในภาครัฐของคณะกรรมการ ป.ป.ท. อันเกี่ยวกับเรื่องการดำเนินการต่อกับกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำการทุจริต พ้นจากตำแหน่งไปแล้ว

4.2 การไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

อำนาจหน้าที่และกระบวนการปฏิบัติงานด้านการไต่สวนข้อเท็จจริงตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตพ.ศ. 2561 เป็นอย่างไร เมื่อมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวแล้วจะได้อาจนำไปเปรียบเทียบกับการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. เพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ว่าการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. และคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร เพื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. จะได้อำนาจปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 ให้มีความเหมาะสมได้อย่างไร

4.2.1 ความเป็นมา

ในอดีตหน่วยงานที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐของประเทศไทยนั้น ได้แก่ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (คณะกรรมการ ป.ป.ป.) โดยมีอำนาจตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2518 และมีผลบังคับใช้มาตั้งแต่วันที่ 4 มีนาคม 2518 ด้วยเหตุผลและความจำเป็นมาจากการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลที่จะต้องดำเนินการต่อไปให้ได้ผลสำเร็จอย่างจริงจัง ซึ่งในการนี้สมควรที่จะมอบหมายภาระหน้าที่อันนี้ให้คณะกรรมการ ป.ป.ป. และเพื่อให้คณะกรรมการดังกล่าวมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานไปตามมติของคณะกรรมการ จึงจำเป็นต้องจัดตั้งสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการขึ้น ทั้งนี้ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. 2518 ได้ผ่านการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในลักษณะที่ค่อนข้างรวบรัดและเร่งรีบ จึงก่อให้เกิดปัญหาในตอนบังคับใช้หลายประการ⁷⁶ เช่น ปัญหาไม่มีความเป็นอิสระ ปัญหาถูกจำกัดอำนาจโดยไม่มีอำนาจตรวจค้น ยึดหรืออายัด ปัญหากระบวนการพิจารณาให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินในกรณีร้ายแรงผิดปกติใช้เวลายาวนานเกินไป และปัญหาคุณสมบัติของคณะกรรมการขาดความชัดเจน เป็นต้น

ต่อมาประเทศไทยได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2540 โดยมีสาระสำคัญเพื่อเป็นการส่งเสริมและควบคุมสิทธิเสรีภาพของประชาชน อีกทั้ง ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองดูแลบ้านเมืองและการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐเพิ่มขึ้นกว่าแต่ก่อน รวมถึงการปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองให้มีเสรีภาพ และประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้บัญญัติให้มีคณะกรรมการ ป.ป.ช. รวมทั้งสิ้น 9 คน โดยมีวาระการดำรงตำแหน่ง 9 ปี แต่คณะกรรมการชุดแรกมีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี 6 เดือน เมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญในวันที่ 11 ตุลาคม 2540 ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 321 ได้บัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ป. เป็นคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ป. เป็นสำนักงาน ป.ป.ช. หรือจัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวให้ดำเนินการเฉพาะในส่วนที่รัฐธรรมนูญมีผลบังคับใช้ทันที เช่น การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและการถอดถอนออกจากตำแหน่ง ส่วนเรื่องอื่น ๆ ก็เป็นไปตามกฎหมายเดิมจนกว่าจะมีการประกาศใช้กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการปราบปรามและป้องกันการทุจริต และต่อมาได้มีพระบรมราชโองการแต่งตั้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ขึ้น เมื่อวันที่ 25

⁷⁶ สุรพล นิติไกรพจน์และคณะ, คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกับการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐตามรัฐธรรมนูญ, 41.

เมษายน 2542 โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่แทนคณะกรรมการ ป.ป.ป. และต่อมา จึงได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2542 และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2542 ซึ่งมีผลให้ คณะกรรมการ ป.ป.ป. ถูกยุบเลิกไป และทำให้สำนักงาน ป.ป.ช. เป็นหน่วยงานหลักที่มีภาระหน้าที่ในการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตในประเทศไทย และต่อมาได้มียกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2561

จากการศึกษาทำให้ทราบว่าปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการไต่สวนข้อเท็จจริงของ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ยังไม่ชัดเจน ขาดความเป็นธรรม เสมอภาค เลือกลงปฏิบัติต่อประชาชนในเรื่องกล่าวหาหรือคดีที่มีลักษณะเดียวกันและไม่สอดคล้องกับหลักนิติรัฐ ซึ่งสรุปได้ ดังต่อไปนี้

ประเด็นปัญหาแรกเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 28 (4) ประกอบวรรค สอง กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงตามกฎหมายอื่นที่กำหนดให้อยู่ในหน้าที่ และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็คือ ไต่สวน เพื่อดำเนินคดีในฐานความผิดอื่นที่พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดหรือที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. นอกจากที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ซึ่งกฎหมายอื่นก็คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติ ว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2502 และพระราชบัญญัติการจัดการ หุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. 2543 และคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐ ที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตดำเนินการสอบสวนหรือไต่สวนแทนก็ได้ ซึ่งหน้าที่และอำนาจตามมาตรา 28 (4) ประกอบวรรคสอง ดังกล่าว ผู้ศึกษาเห็นว่าอาจขัดหรือแย้งกับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 234 (4) ประกอบวรรคสองที่ไม่ได้กำหนดให้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจมอบหมายให้หน่วยงานอื่นดำเนินการสอบสวนหรือไต่สวนแทนได้ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจึงขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยซึ่งเป็นกฎหมายแม่บท

ประเด็นปัญหาที่สองเป็นปัญหาการส่งสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงให้หน่วยงาน ต้นสังกัดดำเนินการทางวินัยโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริต พ.ศ. 2561 ไม่บัญญัติครอบคลุมกับทุกเรื่องกล่าวหาหรือคดีเป็นมาตรฐานเดียวกันโดยเรื่อง

กล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมหรือความผิดที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งเป็นเรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับไว้พิจารณาดำเนินการเอง กฎหมายกำหนดไว้ชัดเจนว่าถ้าได้สวนข้อเท็จจริงแล้วพบว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐมีมูลความผิดทางวินัย คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องส่งให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน สั่งลงโทษทางวินัยและให้ใช้สำนวนไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนสอบสวนทางวินัยโดยที่ผู้บังคับบัญชาไม่ต้องตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยขึ้นอีก ส่วนเรื่องกล่าวหาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตดำเนินการสอบสวนหรือไต่สวนแทนโดยเฉพาะการมอบหมายให้พนักงานสอบสวนไม่มีบทบัญญัติกำหนดให้ต้องส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนสั่งลงโทษทางวินัยและให้ใช้สำนวนไต่สวนเป็นสำนวนสอบสวนทางวินัยโดยที่ผู้บังคับบัญชาไม่ต้องตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยขึ้นอีกเหมือนดังเช่นกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ไต่สวนเอง การบัญญัติกฎหมายที่ไม่ครบถ้วนครอบคลุมนี้เป็นความบกพร่องของกฎหมาย การปฏิบัติต่อผู้ถูกกล่าวหาไม่มีความเสมอภาค เป็นการเลือกปฏิบัติในรูปแบบ ขั้นตอนการนำผู้กระทำผิดมาลงโทษอย่างเท่าเทียมกัน ขัดต่อหลักนิติรัฐ ซึ่งที่ถูกต้องและเป็นธรรมเรื่องกล่าวหาที่มีฐานความผิดเดียวกันไม่ว่าจะหน่วยงานไหนเป็นผู้ดำเนินการสอบสวนหรือไต่สวนข้อเท็จจริง หากผู้ถูกกล่าวหามีมูลกระทำความผิดทางอาญาและวินัยย่อมต้องมีรูปแบบขั้นตอนที่นำไปสู่การลงโทษอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

ประเด็นปัญหาที่สามปัญหาการตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานที่ในกรณีผู้ร้องเรียนได้ไปร้องทุกข์หรือกล่าวโทษในคดีที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่อพนักงานสอบสวน พนักงานสอบสวนมีหน้าที่ส่งเรื่องให้สำนักงาน ป.ป.ช. พิจารณาตามหน้าที่และอำนาจ หากสำนักงาน ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นเรื่องไม่ร้ายแรงที่เห็นควรมอบหมายพนักงานสอบสวนดำเนินการแทนก็จะส่งเรื่องนั้นกลับไปให้พนักงานสอบสวนดำเนินการแทนต่อไป ซึ่งมีการส่งกลับไปกลับมาเป็นการเพิ่มขั้นตอนและเสียเวลาในการดำเนินการตามกฎหมายและในเรื่องกล่าวหาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับผิดชอบเองจะดำเนินการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานหรือแสวงหาข้อเท็จจริงตามหน้าที่และอำนาจโดยใช้ระบบไต่สวน (Inquisitorial System) แต่เรื่องกล่าวหาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานหรือแสวงหาข้อเท็จจริงนั้น พนักงานสอบสวนจะใช้ระบบกล่าวหา (Accusatorial System) ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งบทบัญญัติมาตรา 63 ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 บัญญัติว่า “ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาเห็นสมควรอาจส่งเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๒๘ (๒) และ (๔) ที่มีใช้ความผิดร้ายแรง

ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาต่อไปก็ได้” ซึ่งไม่ได้ใช้ระบบไต่สวนเช่นเดียวกับเรื่องกล่าวหาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ดำเนินการเองอีกทั้งยังต่างจากเรื่องกล่าวหาที่สำนักงาน ป.ป.ท. ดำเนินการแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งสำนักงาน ป.ป.ช. ก็ใช้ระบบไต่สวนเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ระบบกล่าวหาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งเป็นระบบที่พนักงานสอบสวนใช้ในการแสวงหาข้อเท็จจริงก็ไม่สอดคล้องกับการพิจารณาคดีของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบและศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ใช้ระบบไต่สวนในการพิจารณาพิจารณาอีกด้วย การที่เรื่องกล่าวหาหรือคดีที่มีฐานความผิดเหมือนกันกลับใช้ระบบการแสวงหาข้อเท็จจริงหรือวิธีพิจารณาความที่แตกต่างกันไม่อยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาคเท่าเทียมกัน นำมาซึ่งความไม่ยุติธรรม เกิดความสับสนในกระบวนการยุติธรรมไม่สอดคล้องกับหลักนิติรัฐ

จากการศึกษาค้นคว้าปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ผู้ศึกษาพบว่าข้อเสนอนี้คือ

1. ปัญหาหน้าที่และอำนาจในการไต่สวนข้อเท็จจริง ควรจะแก้ไขบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 28 (4) และวรรคสอง ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 234 (4) ประกอบวรรคสอง ต่อไป โดยอาจจะตัด (4) และวรรคสองของมาตรา 28 ออกไป และในทางปฏิบัติเพื่อไม่ให้การดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญหรือมีปัญหาในอนาคต คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องไม่ออกระเบียบหรือดำเนินการมอบหมายเรื่องกล่าวหาที่เป็นความผิดที่อยู่ในกฎหมายอื่น ๆ ที่กำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตดำเนินการแทนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 28 (4) ประกอบวรรคสอง เพื่อให้สอดคล้องตามบทบัญญัติมาตรา 234 (4) ประกอบวรรคสอง แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

2. ปัญหาการส่งสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงให้หน่วยงานต้นสังกัดดำเนินการทางวินัย ควรจะแก้ไขบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 โดยเพิ่มบทบัญญัติให้เรื่องกล่าวหาทุกเรื่องที่ถูกกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดที่เกี่ยวข้องกันที่อยู่ในหน้าที่ และอำนาจตามกฎหมาย ไม่ว่าจะ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะเป็นผู้ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงเอง หรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่นเป็น

ผู้ดำเนินการแทน ถ้าหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการแทนตรวจสอบพบว่าเรื่องกล่าวหาไม่มีมูล ความผิดทางวินัยให้หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายต้องส่งรายงานสำนวนการไต่สวน เอกสารหลักฐาน และคำวินิจฉัยไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนภายในสามสิบวันเพื่อให้ดำเนินการทางวินัยต่อไป และให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายมีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก โดยในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาให้ถือว่าสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือสำนวนของหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายเป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา

3. ปัญหาการตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน ควรจะแก้ไขบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 63 ที่กำหนดให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือใช้ระบบกล่าวหา (Accusatorial System) ให้มาใช้ระบบไต่สวน (Inquisitorial System) ในคดีที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมหรือความผิดที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งมีความเหมาะสมกว่าระบบกล่าวหา และแก้ไขให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจเหมือนเช่นคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานไต่สวนของสำนักงาน ป.ป.ช. ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

นอกจากนี้ เพื่อเป็นการแก้ปัญหาและเป็นการบูรณาการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งระบบเป็นองค์ภาพในภาพรวม ผู้ศึกษาเห็นว่าเรื่องกล่าวหาหรือคดีที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทและเป็นเรื่องกล่าวหาหรือเป็นคดีที่มีความสำคัญไม่เฉพาะต่อระบบเศรษฐกิจยังกระทบในวงกว้างต่อระบบการเมืองและสังคมประเทศชาติโดยรวม ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติหรือออกแบบให้คดีทุจริตหรือคดีที่เจ้าพนักงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดมีจุดศูนย์รวมที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นแกนกลางหน่วยงานหลักหรือเป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เท่านั้น ยกเว้นคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมอบหมายให้หน่วยงานอื่นที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตดำเนินการสอบสวนหรือไต่สวนแทน ควรจะรวมหน่วยงานที่มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามด้านการทุจริตทั้งสำนักงาน ป.ป.ท. สังกัดนายกรัฐมนตรี พนักงานสอบสวน กองบังคับการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ (บก.ปปป.) สังกัดกองบัญชาการสอบสวนกลาง สำนักงาน

ตำรวจแห่งชาติ รวมเป็นองค์กรเดียวกันกับสำนักงาน ป.ป.ช. ซึ่งเป็นองค์กรอิสระไม่อยู่ภายใต้อำนาจของหน่วยงานใดและฝ่ายบริหาร นอกจากนี้ ควรจะรวมบทบัญญัติแห่งกฎหมายทั้งปวงที่เกี่ยวข้องกับเรื่องกล่าวหาหรือการดำเนินคดีทุจริตและคดีที่เจ้าพนักงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำผิดต่อหน้าที่ไว้เป็นประมวลกฎหมายเป็นการเฉพาะซึ่งจะส่งผลดีในภาพรวมและประสิทธิภาพประสิทธิผลสูงสุดต่อระบบและการป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยองค์รวมอย่างแท้จริงและยั่งยืน

4.2.2 อำนาจหน้าที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.

มาตรา 28 คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจ⁷⁷ ดังต่อไปนี้

(1) ใต้วงและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

(2) ใต้วงและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

(3) กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและเจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลดังกล่าว

(4) ใต้วงเพื่อดำเนินคดีในฐานะความผิดอื่นที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดหรือที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(5) หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่น

ในการดำเนินการตาม (4) ในส่วนที่เกี่ยวกับความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการเอง หรือมอบหมายให้หน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการเป็นผู้ดำเนินการก็ได้

มาตรา 30 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 28 (1) (2) และ (4) ให้รวมถึงการดำเนินการกับบุคคลอื่นซึ่งเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้หรือนิติบุคคลที่เกี่ยวข้อง

⁷⁷ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561, มาตรา 28, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 135 ตอนที่ 52 ก (21 กรกฎาคม 2561): 15.

กับการให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลตามมาตรา 28 (1) (2) และ (4) เพื่อจูงใจให้กระทำการ
ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายด้วย

ในการดำเนินคดีตามมาตรา 28 (1) (2) และ (4) ให้ใช้บังคับกับการดำเนินการในคดีที่มีการ
กระทำอันเป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบทและบทใดบทหนึ่งจะต้องดำเนินการตามมาตรา 28 (1)
(2) และ (4) และคดีที่มีการกระทำความผิดเกี่ยวข้อกันและความผิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่จะต้องดำเนินการ
ในคราวเดียวกันด้วย⁷⁸

มาตรา 34 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้คณะกรรมการ
ป.ป.ช. มีอำนาจดังต่อไปนี้⁷⁹

(1) มีคำสั่งให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ
รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น มาให้ถ้อยคำหรือส่งมอบเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อ
ประโยชน์ในการไต่สวน

(2) ให้บุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือส่งบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใด ๆ มาเพื่อประโยชน์ใน
การไต่สวน

(3) ดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายเพื่อเข้าไปในเคหสถาน สถานที่ทำการ
หรือสถานที่อื่นใด รวมทั้งยานพาหนะของบุคคลใด ๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก
หรือในระหว่างเวลาที่มีการประกอบกิจการ เพื่อตรวจสอบ ค้น ยึด หรืออายัด เอกสาร ทรัพย์สิน หรือ
พยานหลักฐานอื่นใดซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ไต่สวน และหากยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จในเวลาดังกล่าวให้
สามารถดำเนินการต่อไปได้จนกว่าจะแล้วเสร็จ

(4) มีคำสั่งให้หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือ
หน่วยงานเอกชนชี้แจงข้อเท็จจริง อำนวยความสะดวก หรือให้ความช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ของ
คณะกรรมการ ป.ป.ช.

(5) จ้างที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบหาข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือหนี้สิน
และการดำเนินคดีในการติดตามทรัพย์สินในต่างประเทศได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.
กำหนด

มาตรา 38 ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตรวจสอบหรือไต่สวนเพื่อมีความเห็น
หรือวินิจฉัยเกี่ยวกับการกระทำของบุคคลใด และมีความจำเป็นต้องได้ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมทางการเงิน
ของบุคคลนั้นหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจขอข้อมูลดังกล่าวจากสำนักงาน

⁷⁸ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561, มาตรา 30: 16.

⁷⁹ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561, มาตรา 34: 18.

ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้ตามที่จำเป็น และให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินส่งมอบข้อมูลดังกล่าวให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. และให้ถือว่าการส่งมอบดังกล่าวเป็นการดำเนินการที่ชอบด้วยกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแล้ว⁸⁰

มาตรา 39 ในระหว่างการไต่สวน หรือเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซ้ำมูลว่าผู้ใดกระทำความผิดและความผิดนั้นมีโทษทางอาญา หากมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ถูกกล่าวหาจะหลบหนีให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือผู้ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายมีอำนาจดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายจับและควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาไว้

ในการจับและควบคุมตัวบุคคลตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมอบหมายพนักงานเจ้าหน้าที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวนดำเนินการแทนก็ได้ และให้พนักงานเจ้าหน้าที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวนดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมายโดยเร็ว ทั้งนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายดังกล่าวเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ในการจับกุมขัง และการปล่อยชั่วคราว ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในส่วนที่เกี่ยวข้องมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่มีการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ เกิดขึ้นในลักษณะความผิด ซึ่งหน้าให้กรรมการพนักงานไต่สวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย และพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่มีอำนาจจับกุมตัวผู้กระทำความผิดได้โดยไม่ต้องมีหมายของศาล และเมื่อจับได้แล้วให้ส่งมอบให้พนักงานสอบสวนควบคุมตัวไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา⁸¹

4.2.3 การไต่สวน

มาตรา 46 ในการดำเนินการไต่สวนหรือไต่สวนเบื้องต้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการไต่สวน หัวหน้าพนักงานไต่สวน หรือพนักงานไต่สวน แล้วแต่กรณี ต้องดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตรงตามความจริงที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นครุหรือเป็นโทษต่อผู้ถูกกล่าวหา

พยานหลักฐานใดที่ผู้ถูกกล่าวหา นำมาส่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการไต่สวน หัวหน้าพนักงานไต่สวน หรือพนักงานไต่สวน จะไม่รับด้วยเหตุล่วงเลยเวลาหรือผิดขั้นตอนมิได้ เว้นแต่

⁸⁰ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561, มาตรา 38: 20.

⁸¹ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561, มาตรา 39: 20.

คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติชี้มูลแล้ว หรือเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาจงใจประวิงเวลาหรือใช้สิทธิโดยไม่สุจริต

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาขอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการไต่สวน หรือหัวหน้าพนักงานไต่สวนเรียกบุคคลหรือเรียกเอกสารจากบุคคลใด ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานไต่สวนดำเนินการตามที่ร้องขอ แต่ผู้ถูกกล่าวหาต้องร้องขอภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งข้อกล่าวหา ทั้งนี้ เว้นแต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการไต่สวน หรือกรรมการที่กำกับดูแลเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาจงใจประวิงเวลา หรือใช้สิทธิโดยไม่สุจริต หรือบุคคลหรือเอกสารที่ขอให้เรียกนั้นไม่มีผลต่อการวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่ต้องบันทึกเหตุนั้นไว้ในสำนวนการไต่สวนหรือรายงานการไต่สวนเบื้องต้นด้วย⁸²

มาตรา 47 ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และเลขาธิการที่จะควบคุมและกวดขันพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการไต่สวน ให้ปฏิบัติหน้าที่ให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ใดละเลยไม่ปฏิบัติให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณีดำเนินการทางวินัยตามควรแก่กรณี⁸³

มาตรา 48 เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ว่าจะมีการกล่าวหาหรือไม่ว่ามีการกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจโดยพลัน โดยในกรณีที่จำเป็นต้องมีการไต่สวน ต้องไต่สวนและมีความเห็นหรือวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ซึ่งต้องไม่เกินสองปีนับแต่วันเริ่มดำเนินการไต่สวน

ในการกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. คำนึงถึงความรวดเร็ว ความยากง่ายของการไต่สวน และอายุความของการดำเนินการในเรื่องนั้น โดยจะระบุระยะเวลาของการไต่สวนข้อกล่าวหาแต่ละประเภทที่แตกต่างกันก็ได้

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอันไม่อาจดำเนินการให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจขยายระยะเวลาออกไปตามที่จำเป็นได้แต่รวมแล้วต้องไม่เกินสามปี เว้นแต่เป็นเรื่องที่จำเป็นต้องเดินทางไปไต่สวนในต่างประเทศ หรือขอให้หน่วยงานของต่างประเทศดำเนินการไต่สวนให้ หรือขอรับเอกสารหลักฐานจากต่างประเทศ จะขยายระยะเวลาออกเท่าที่จำเป็นก็ได้

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับแจ้งจากผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินว่ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการใช้จ่ายเงินแผ่นดินมีพฤติการณ์อันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ จงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย และเป็นกรณีที่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินไม่มีอำนาจจะ

⁸² พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561, มาตรา 46: 23.

⁸³ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561, มาตรา 47: 24.

ดำเนินการใดก็ได้ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนโดยพลัน โดยให้ถือว่าเอกสารและหลักฐานที่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบหรือจัดทำขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ภายใต้กำหนดอายุความ เมื่อพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสาม หรือตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังคงมีหน้าที่และอำนาจที่จะดำเนินการไต่สวน และมีความเห็น หรือวินิจฉัย หรือดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไปแต่ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาสอบสวนและดำเนินการลงโทษผู้ที่เกี่ยวข้องตามควรแก่กรณีโดยเร็ว⁸⁴

มาตรา 49 เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการป.ป.ช. ไม่ว่าจะกรณีที่มีกรกล่าวหาหรือไม่ ให้เลขาธิการหรือผู้ที่เลขาธิการมอบหมายตรวจสอบเบื้องต้นก่อนตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด หากตรวจสอบเบื้องต้นแล้วพบว่ามีข้อมูลหรือรายละเอียดไม่เพียงพอที่จะดำเนินการต่อไป หรือความผิดที่กล่าวหาไม่ได้อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือเป็นเรื่องที่ห้ามไม่ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับไว้พิจารณาตามมาตรา 54 หรือมาตรา 55 (1) ให้เสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาตามระยะเวลาและวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด และเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีคำสั่งไม่รับเรื่องไว้พิจารณาแล้ว ถ้าเป็นกรณีที่มีคำกล่าวหาให้มีหนังสือแจ้งให้ผู้กล่าวหาทราบ

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้พิจารณาและมีคำสั่งแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้

คำกล่าวหาใดที่ไม่มีเหตุที่ไม่รับไว้พิจารณาตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการไต่สวนต่อไป

ผู้กล่าวหาซึ่งไม่เห็นด้วยกับคำสั่งไม่รับเรื่องไว้พิจารณาของกรรมการตามวรรคสอง อาจมีหนังสือขอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาทบทวนคำสั่งนั้นได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งตามวรรคสอง

ในการตรวจสอบเบื้องต้นให้เลขาธิการหรือหัวหน้าพนักงานไต่สวนมีอำนาจตามมาตรา 34 (1) (2) และ (3) ด้วย⁸⁵

มาตรา 50 ในการไต่สวน คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจมอบหมายเลขาธิการ หัวหน้าพนักงานไต่สวน หรือพนักงานไต่สวน เป็นผู้ไต่สวนเบื้องต้นได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายตามวรรคหนึ่ง ให้เลขาธิการ หัวหน้าพนักงานไต่สวนหรือพนักงานไต่สวนดำเนินการเป็นคณะ ประกอบด้วยเลขาธิการหรือหัวหน้าพนักงานไต่สวนเป็น

⁸⁴ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561, มาตรา 48: 24.

⁸⁵ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561, มาตรา 49: 25.

หัวหน้า พนักงานไตสวนอย่างน้อยหนึ่งคนร่วมเป็นคณะ และอาจมีผู้ช่วยพนักงานไตสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อช่วยในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยก็ได้ และในการไตสวนปากคำผู้ถูกกล่าวหาหรือพยานต้องกระทำโดยเลขาธิการ หัวหน้าพนักงานไตสวนหรือพนักงานไตสวนหนึ่งคน และผู้ช่วยพนักงานไตสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่อีกหนึ่งคน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

การไตสวนเบื้องต้นตามวรรคหนึ่งต้องดำเนินการให้เสร็จและจัดทำรายงานการไตสวนเบื้องต้นเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับมอบหมาย

ภายใต้ระยะเวลาตามมาตรา 48 ในกรณีที่ไม้อาจดำเนินการไตสวนเบื้องต้นตามระยะเวลาที่กำหนดในวรรคสามให้เลขาธิการ หัวหน้าพนักงานไตสวน หรือพนักงานไตสวนแจ้งอุปสรรคและปัญหาในการดำเนินการ พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาและระยะเวลาดำเนินการ เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาสั่งขยายระยะเวลา โดยให้ขยายระยะเวลาได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินหกสิบวัน ในการนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้มีอำนาจขยายระยะเวลาแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับเรื่องใดไว้พิจารณาแล้ว หากไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้เพราะเหตุขาดอายุความ อันเนื่องมาแต่การมิได้ปฏิบัติตามระยะเวลาตามมาตรา 48 วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งยุติการดำเนินคดีอาญา และหากการขาดอายุความดังกล่าวเกิดจากความผิด หรือจงใจปล่อยปละละเลย หรือประมาทเลินเล่อของผู้ใดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการเพื่อลงโทษผู้นั้นโดยเร็ว

ในการไตสวนเบื้องต้นให้เลขาธิการและหัวหน้าพนักงานไตสวน มีอำนาจตามมาตรา 34 (1) (2) และ (3) ด้วย

เพื่อประโยชน์ในการกำกับการไตสวนเบื้องต้นให้เกิดความรอบคอบและเป็นธรรม คณะกรรมการป.ป.ช. จะมอบหมายให้กรรมการแต่ละคนกำกับดูแลการไตสวนเบื้องต้นในแต่ละด้านตามที่คณะกรรมการป.ป.ช. กำหนดก็ได้⁸⁶

มาตรา 51 ในการไตสวนเรื่องใดที่เป็นเรื่องสำคัญมีผลกระทบอย่างกว้างขวาง หรือเป็นกรณีมีการไตสวนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไตสวนเอง หรือจะแต่งตั้งกรรมการไม่น้อยกว่าสองคนและบุคคลอื่นเป็นคณะกรรมการไตสวนก็ได้

⁸⁶ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561, มาตรา 50: 25.

การแต่งตั้งบุคคลอื่นเป็นกรรมการในคณะกรรมการไต่สวนตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจแต่งตั้งจากหัวหน้าพนักงานไต่สวนหรือผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคสี่ตามความเหมาะสมกับเรื่อง ไต่สวนได้

คณะกรรมการไต่สวนตามวรรคหนึ่งมีอำนาจแต่งตั้งหัวหน้าพนักงานไต่สวนหรือพนักงานไต่สวนและพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ช่วยเหลือคณะกรรมการไต่สวนในการดำเนินการตามหน้าที่ได้ตามที่ เห็นสมควร

ในกรณีมีความจำเป็นต้องมีผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้องกับ เรื่องที่ทำการไต่สวน ให้คณะกรรมการไต่สวนตามวรรคหนึ่งมีอำนาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวที่ไม่มี ลักษณะตามมาตรา 56 ให้เป็นที่ปรึกษาหรือเสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒินั้นเป็น กรรมการในคณะกรรมการไต่สวนได้

ให้ที่ปรึกษาตามวรรคสี่มีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมเช่นเดียวกับกรรมการ

คณะกรรมการไต่สวนตามวรรคหนึ่งต้องดำเนินการให้เสร็จและจัดทำสำนวนการไต่สวน เสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณา ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับมอบหมาย และให้นำความในมาตรา 50 วรรคสี่ วรรคห้า และวรรคหกมาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนเองให้นำความในวรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้ามาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม⁸⁷

มาตรา 52 ในการพิจารณารายงานการไต่สวนเบื้องต้นหรือสำนวนการไต่สวนให้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจไต่สวนเพิ่มเติมหรือสั่งให้มีการไต่สวนเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควรในกรณีที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นชอบด้วยกับรายงานการไต่สวนเบื้องต้นหรือสำนวนการไต่สวนรวมทั้งที่ไต่สวน เพิ่มเติมแล้ว ให้ถือว่ารายงานหรือสำนวนดังกล่าว เป็นสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และให้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาเพื่อมีมติว่ากรณีมีมูลตามที่กล่าวหาหรือไม่ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีการ ประชุมตามมาตรา 75 วรรคสอง⁸⁸

มาตรา 53 นอกจากหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการตรวจสอบเบื้องต้นการไต่ สวน และการไต่สวนเบื้องต้นตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้บัญญัติไว้แล้วให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจออกระเบียบกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการตรวจสอบเบื้องต้นการไต่สวน และ การไต่สวนเบื้องต้นได้ แต่ต้องไม่เป็นการเพิ่มขั้นตอนที่ไม่จำเป็นหรือเป็นอุปสรรคต่อการได้ข้อเท็จจริงที่ ถูกต้องตรงตามความจริงที่เกิดขึ้น โดยอย่างน้อยต้องกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการ และขอบเขต

⁸⁷ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561, มาตรา 51: 26.

⁸⁸ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561, มาตรา 52: 27.

หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติหน้าที่แต่ละระดับให้ชัดเจน และมีระบบการติดตามตรวจสอบ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพ เกิดความรวดเร็ว สุจริต และเที่ยงธรรม⁸⁹

มาตรา 54 ห้ามมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับหรือยกเรื่องที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ขึ้นพิจารณา

90

(1) เรื่องที่มีข้อกล่าวหาหรือประเด็นเกี่ยวกับเรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้วินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว เว้นแต่จะได้พยานหลักฐานใหม่อันเป็นสาระสำคัญแก่คดี ซึ่งอาจทำให้ผลของคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เปลี่ยนแปลงไป

(2) เรื่องที่เป็นคดีอาญาในประเด็นเดียวกันและศาลประทับฟ้องหรือพิพากษาหรือมีคำสั่งเสร็จเด็ดขาดแล้ว เว้นแต่คดีนั้นได้มีการถอนฟ้องหรือตั้งฟ้อง หรือเป็นกรณีที่ศาลยังมิได้วินิจฉัยในเนื้อหาแห่งคดี คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะรับหรือยกคำกล่าวหาขึ้นพิจารณาก็ได้

(3) ผู้ถูกร้องหรือผู้ถูกกล่าวหาตาย เว้นแต่เป็นกรณีร้ายแรงผิดปกติ

มาตรา 55 ห้ามมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับหรือยกเรื่องที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ขึ้นพิจารณา เว้นแต่มีหลักฐานปรากฏชัดแจ้งและคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าเป็นกรณีที่เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง⁹¹

(1) เรื่องที่ล่วงเลยมาแล้วเกินสิบปีนับแต่วันเกิดเหตุจนถึงวันที่มีการกล่าวหา

(2) เรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่ามีการดำเนินการต่อผู้ถูกร้องหรือผู้ถูกกล่าวหาตามกฎหมายอื่นเสร็จสิ้นและเป็นไปโดยชอบแล้ว และไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการดำเนินการนั้นไม่เที่ยงธรรม

(3) ผู้ถูกร้องหรือผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐหรือพ้นจากตำแหน่งที่ถูกกล่าวหาไปแล้วเกินห้าปี ในกรณีที่มีการพิจารณาเรื่องภายในกำหนดเวลา แม้จะพ้นกำหนดเวลาห้าปีแล้วก็ตามให้มีอำนาจดำเนินการต่อไปได้

4.2.4 การกล่าวหา

มาตรา 59 ในการกล่าวหาเจ้าพนักงานของรัฐบรรดาที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ยื่นคำกล่าวหาต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือสำนักงาน

ภายใต้บังคับมาตรา 55 การกล่าวหาเจ้าพนักงานของรัฐ ให้กล่าวหาในขณะที่ผู้ถูกร้องเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ หรือพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐไม่เกินห้าปี แต่ไม่ตัดอำนาจของคณะกรรมการ

⁸⁹ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561, มาตรา 53: 27.

⁹⁰ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561, มาตรา 54: 27.

⁹¹ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561, มาตรา 55: 28.

ป.ป.ช. ที่จะยกคำกล่าวหาที่ได้มีการกล่าวหาไว้แล้วหรือกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยขึ้นได้ส่วนได้ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ผู้ถูกร้องพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐหรือพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวแล้วแต่กรณี

ในกรณีที่มีการยกคำกล่าวหาขึ้นพิจารณาหรือกรณีที่ยกเหตุอันควรสงสัยขึ้นได้ส่วนภายในกำหนดเวลาตามวรรคสองแล้ว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินการกับเจ้าพนักงานของรัฐอื่น ซึ่งเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในเรื่องนั้นได้ด้วย ไม่ว่าผู้นั้นจะพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐหรือพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวแล้ว⁹²

มาตรา 61 ในกรณีที่ผู้เสียหายได้ร้องทุกข์หรือมีผู้กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับเจ้าพนักงานของรัฐหรือบุคคลอื่นใดในข้อหาใด ๆ บรรดาที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้พนักงานสอบสวนแสวงหาข้อเท็จจริง รวมทั้งรวบรวมพยานหลักฐานเบื้องต้นแล้วส่งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่าเรื่องที่ได้รับมาตามวรรคหนึ่ง ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือแม้จะอยู่ในหน้าที่และอำนาจแต่เป็นเรื่องไม่ร้ายแรงที่เป็นการกล่าวหาเจ้าพนักงานของรัฐ และคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรมอบหมายให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ดำเนินการ ก็ให้ส่งเรื่องคืนพนักงานสอบสวนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากพนักงานสอบสวน โดยจะกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการให้พนักงานสอบสวนต้องปฏิบัติตามก็ได้

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จัดทำคู่มือแจกจ่ายให้พนักงานสอบสวนอย่างทั่วถึงเพื่อให้พนักงานสอบสวนทราบว่าเรื่องใดบ้างที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ในกรณีที่มีเหตุจะต้องขอให้ศาลออกหมายจับบุคคลตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่มีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจ เพื่อให้ออกหมายจับบุคคลดังกล่าวได้ หรือในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอื่นที่จะจับโดยไม่มีหมายจับได้

ให้พนักงานสอบสวน หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจจับบุคคลดังกล่าวได้ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่จับบุคคลดังกล่าวไว้ ส่งตัวผู้ถูกจับพร้อมทั้งบันทึกการจับมายังพนักงานสอบสวนหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสี่สิบแปดชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน โดยมีให้นับระยะเวลาเดินทางตามปกติที่นำตัวผู้ถูกจับจากที่จับมายังที่ทำการของพนักงานสอบสวน รวมเข้าในกำหนดเวลาสี่สิบแปดชั่วโมงนั้นด้วย ในกรณีที่ไม่จำเป็นต้องมีการควบคุมตัวผู้ถูกจับไว้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจปล่อยตัวผู้ถูกจับไปโดยมีประกัน หรือไม่มีประกันก็ได้

⁹² พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต 2561, มาตรา 59: 29.

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องมีการควบคุมตัวผู้ถูกจับไว้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้ศาลออกหมายจับผู้ถูกจับไว้ได้ ตามหลักเกณฑ์และระยะเวลาที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาสำหรับความผิดที่มีการร้องทุกข์กล่าวโทษนั้น⁹³

มาตรา 62 ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อำนาจการระดับสูงหรือเทียบเท่าลงมามีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิด หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดในเรื่องที่มีใช้เป็นความผิดร้ายแรง ทั้งนี้ บรรดาที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมอบหมายให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตดำเนินการแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับเรื่องตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานดำเนินการส่งเรื่องที่ได้รับไว้ให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐเพื่อดำเนินการต่อไปภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สำนักงานได้รับเรื่อง

การเทียบตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้เกิดความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะวางหลักเกณฑ์การดำเนินการไต่สวนและการชี้มูลของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐและสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐให้สอดคล้องกับการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ก็ได้

ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐดำเนินการตามกำหนดระยะเวลาที่กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องปฏิบัติ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๖๗ ในการไต่สวนหรือไต่สวนเบื้องต้นจะต้องไม่เป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย และต้องไม่ทำหรือจัดทำกรใดๆ ซึ่งเป็นการให้คำมั่นสัญญาช่วยเหลือ หลอกลวง ทรมาน ใช้กำลังบังคับหรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการใด ๆ เพื่อจูงใจให้ผู้นั้นให้ถ้อยคำในเรื่องที่ไต่สวนหรือไต่สวนเบื้องต้น

ในการสอบปากคำพยานหรือผู้ให้ถ้อยคำ จะกระทำโดยใช้วิธีการบันทึกเสียงซึ่งถ่ายทอดออกเป็นภาพหรือเสียงหรือโดยวิธีการอื่นใด ซึ่งพยานหรือผู้ให้ถ้อยคำนั้นได้ตรวจสอบถึงความถูกต้องของบันทึกการให้ปากคำนั้นแล้ว กรรมการหรือพนักงานไต่สวนอาจทำสำเนาข้อความดังกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษรหรือสิ่งบันทึกอย่างอื่นก็ได้ ในกรณีที่ผู้ให้ถ้อยคำเป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปีต้องดำเนินการ

⁹³ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561, มาตรา 61: 31.

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วย เพื่อประโยชน์ในการไต่สวน คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจนำพยานหลักฐานที่ได้จากการไต่สวน หรือพยานหลักฐานที่ได้มาจากต่างประเทศอื่นได้มาอย่างถูกต้อง ตามกฎหมายในคดีใดคดีหนึ่งมาใช้ เป็นพยานหลักฐานประกอบสำนวนการไต่สวนที่เกี่ยวข้องได้

4.2.5 การแจ้งข้อกล่าวหา

มาตรา 70 ในการไต่สวนหรือไต่สวนเบื้องต้นหากคณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการไต่สวนหรือกรรมการที่ได้รับมอบหมายตามมาตรา 50 บรรคเจ็ด เห็นว่ามีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะสนับสนุนข้อกล่าวหาว่ามีมูลความผิด ให้กรรมการหรือพนักงานไต่สวนแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบและกำหนดระยะเวลาตามสมควรให้ผู้ถูกกล่าวหาจะมาชี้แจงข้อกล่าวหาและแสดงพยานหลักฐานหรือนำพยานบุคคลมาให้ปากคำประกอบการชี้แจง

การแจ้งข้อกล่าวหาตามวรรคหนึ่ง ให้แจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดและแจ้งข้อกล่าวหาเท่าที่จะทำให้ผู้ถูกกล่าวหาเข้าใจข้อกล่าวหาได้ดีและในกรณีที่เป็นการกล่าวหาว่าร้ายยมิตปกติให้แจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ร้ายยมิตปกติ สถานที่ตั้งของทรัพย์สินชื่อและที่อยู่ของผู้ครอบครองหรือมีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินในขณะที่แจ้งข้อกล่าวหา ทั้งนี้เท่าที่ทำได้ด้วย พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบถึงสิทธิการคัดค้านตามมาตรา 56

ในการแจ้งข้อกล่าวหาให้จัดทำบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาเป็นลายลักษณ์อักษรตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด⁹⁴

มาตรา 71 ถ้าผู้ถูกกล่าวหาไม่มีหลักฐานแสดงว่าตนไม่ได้รับการแจ้งข้อกล่าวหาให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงข้อกล่าวหาและแสดงพยานหลักฐานหรือนำพยานบุคคลมาให้ปากคำประกอบการชี้แจงได้ภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด แต่ต้องยื่นคำร้องขอก่อนที่จะมีการฟ้องคดีต่อศาล

การเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงตามวรรคหนึ่ง ไม่มีผลกระทบต่อการไต่สวนที่ได้กระทำไปก่อนแล้ว

มาตรา 82 ในการฟ้องคดีอาญาต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หากการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายในทางทรัพย์สินหรือเป็นการละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลอื่น อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณีอาจยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนการกระทำหรือคำสั่งอันมิชอบที่เป็นการละเมิดนั้นก็ได้ สำหรับความเสียหายตาม

⁹⁴ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561, มาตรา 70: 34.

วรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ เพื่อให้มีการชดใช้ค่าเสียหายต่อไป

การยื่นคำร้องขอตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงการเพิกถอนสิทธิหรือเอกสารสิทธิ ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐอนุมัติหรืออนุญาต หรือกระทำการใดไปโดยมิชอบด้วยกฎหมายด้วย

4.2.6 การดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

มาตรา 90 ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความเห็นตามมาตรา 70 และเห็นว่าการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหา ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปอาจเกิดความเสียหายให้แก่ทางราชการหรือเป็นอุปสรรคในการไต่สวนต่อไป ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหา สั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่เป็นการชั่วคราว ถ้าต่อมาผลการไต่สวนปรากฏว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยเร็วเพื่อดำเนินการให้ผู้ถูกกล่าวหา กลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

เมื่อผู้บังคับบัญชาได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามวรรคหนึ่งให้ผู้บังคับบัญชา มีอำนาจสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหา นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นเวลาหกเดือนหรือจนกว่าจะได้รับแจ้งผลการพิจารณาจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในหกเดือน นับแต่วันที่แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามวรรคหนึ่ง

ในกรณีที่พ้นกำหนดหกเดือนแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังมีคำวินิจฉัยให้ผู้บังคับบัญชาสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหา กลับเข้าปฏิบัติงานต่อไป ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกกล่าวหาเป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น ให้ถือว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหา นั้น และมีอำนาจสั่งการตามวรรคสองได้

ความในมาตรานี้ไม่เป็นการตัดอำนาจของผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะดำเนินการตามอำนาจที่มีอยู่ตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลที่ใช้บังคับกับผู้ถูกกล่าวหา นั้น ความในมาตรานี้ไม่ใช่บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ศาลยุติธรรม ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ

มาตรา 98 เมื่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาได้รับสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา 91 แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก โดยในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาให้ถือว่าสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา นั้น แล้วแต่กรณี

กรณีผู้ถูกกล่าวหาเป็นข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณา คดีปกครอง หรือข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการให้ประธานกรรมการ ส่งรายงานและเอกสารหลักฐานพร้อมทั้งความเห็นไปยังประธานกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม ประธานกรรมการตุลาการศาลปกครอง หรือประธานกรรมการอัยการ แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ โดยเร็ว โดยให้ ถูกรายงานและเอกสารหลักฐานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นส่วนหนึ่งของความเห็นเพื่อพิจารณา ทางวินัยในสำนวนการสอบสวนด้วย และเมื่อดำเนินการได้ผลประการใดแล้ว ให้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบผลการพิจารณา

การดำเนินการทางวินัยตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนพิจารณา สั่งลงโทษผู้ถูกกล่าวหาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนได้รับแจ้งมติที่ได้ขอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาบททวนตามมาตรา 99 วรรคสอง ทั้งนี้ ไม่ว่าผู้ถูกกล่าวหาจะพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ ของรัฐก่อนหรือหลังที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติวินิจฉัยมูลความผิดเว้นแต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติเมื่อพ้นกำหนดเวลาตามมาตรา 48 แล้ว แต่ไม่เป็นการตัดอำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการเพื่อดำเนินคดีอาญาต่อไป

สำหรับผู้ถูกกล่าวหาซึ่งไม่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับวินัยเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดในเรื่องที่ถูกกล่าวหา ให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

ในการส่งสำนวนการไต่สวนเพื่อดำเนินการทางวินัยกับผู้ถูกกล่าวหา คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือ ประธานกรรมการ อาจมอบหมายให้เลขาธิการ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ดำเนินการแทนก็ได้

มาตรา 99 ในการพิจารณาลงโทษทางวินัยตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนมีพยานหลักฐานใหม่อันแสดงได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้ มีการกระทำความผิดตามที่กล่าวหาหรือกระทำความผิดในฐานความผิดที่แตกต่างจากที่ถูกกล่าวหาให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน มีหนังสือพร้อมเอกสารและพยานหลักฐานถึง คณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อขอให้พิจารณาบททวนมตินั้นได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง จากคณะกรรมการ ป.ป.ช.

เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมในการพิจารณาบททวนตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาพยานหลักฐานโดยละเอียด เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติเป็นประการใดให้แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนทราบเพื่อดำเนินการต่อไปตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

มาตรา 100 ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนหรือผู้ใดไม่ดำเนินการตามมาตรา 98 โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนจงใจปฏิบัติหน้าที่ขัดต่อกฎหมาย หรือกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของ ผู้ถูกกล่าวหา

ในกรณีตามวรรคหนึ่งหรือในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการดำเนินการทางวินัยไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ให้เสนอความเห็นไปยังนายกรัฐมนตรีและให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งการตามที่เห็นสมควร หรือในกรณีจำเป็น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะขอให้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน หรือคณะกรรมการอื่นซึ่งมีหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติ ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือ คณะกรรมการที่ทำหน้าที่บริหารรัฐวิสาหกิจ หรือผู้สั่งแต่งตั้งกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ แล้วแต่กรณี พิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจให้ถูกต้องเหมาะสมต่อไปก็ได้ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นเป็นข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบ ข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาล ปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่าย อัยการ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งความเห็นไปยังประธานกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม ประธาน กรรมการตุลาการศาลปกครอง หรือประธานกรรมการอัยการ แล้วแต่กรณี

มาตรา 100 ผู้ซึ่งถูกลงโทษตามมาตรา 98 ที่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง จะฟ้องคดี ต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ถูกลงโทษโดยไม่ต้องอุทธรณ์ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือ ข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกลงโทษนั้น หรือจะดำเนินการอุทธรณ์ดุลพินิจในการกำหนด โทษของ ผู้บังคับบัญชาตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกลงโทษนั้น ก่อนก็ได้

ในกรณีที่ผู้ถูกลงโทษนำคดีไปฟ้องต่อศาลปกครองโดยมิได้ฟ้องคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ศาลปกครองแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ และให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีสิทธิขอเข้ามาเป็น คู่กรณี ในคดีด้วยได้

4.2.7 ขั้นตอนก่อนการไต่สวนข้อเท็จจริง

ขั้นตอนก่อนการไต่สวนข้อเท็จจริง หมายถึง ขั้นตอนการตรวจรับเรื่องกล่าวหา ซึ่งเป็นกระบวนการเกี่ยวกับการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับเรื่องกล่าวหา ในเบื้องต้นก่อนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีคำสั่งรับเรื่องกล่าวหาเพื่อดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงใน ขั้นตอนต่อไป ซึ่งการดำเนินการตรวจสอบเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเริ่มมาจาก

การกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยผู้กล่าวหาอาจร้องเรียนกล่าวหาด้วยตนเองหรือผ่านช่องทางทั้งหลายที่สำนักงาน ป.ป.ช. กำหนด สำหรับหลักเกณฑ์ในการยื่นคำกล่าวหา นั้น มีดังนี้⁹⁵

- (1) ผู้ถูกกล่าวหาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองระดับสูงตั้งแต่ผู้อำนวยการกองขึ้นไป
- (2) ต้องเป็นการกล่าวหาต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม
- (3) ต้องเป็นการกล่าวหาในขณะที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่เกินห้าปี
- (4) การกล่าวหาจะทำได้เป็นวาจาหรือทำเป็นหนังสือก็ได้⁹⁶

เมื่อมีการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในขั้นตอนการไต่สวนนั้นลำดับต่อไปก็จะมีการออกเลขของเรื่องกล่าวหาก่อนแล้วจึงดำเนินการแจกจ่ายเรื่องให้พนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อตรวจรับและวิเคราะห์คำกล่าวหาก่อนนำเสนอผู้บังคับบัญชาเพื่อพิจารณาว่าเรื่องกล่าวหาดังกล่าวอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือไม่ เมื่อแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานในเบื้องต้นเสร็จแล้วก็จะนำเสนอเลขอาธิการหรือผู้ซึ่งเลขอาธิการมอบหมายเพื่อพิจารณาเรื่องดังกล่าวให้ได้ข้อเท็จจริงเพียงพอต่อการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไปได้ ก่อนนำเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาว่าจะรับหรือไม่รับเรื่องกล่าวหาเป็นลำดับต่อไป

4.2.8 ขั้นตอนการไต่สวนข้อเท็จจริง

เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติรับเรื่องกล่าวหาได้ไว้พิจารณาและไต่สวนข้อเท็จจริงแล้ว สิ่งของหรือบันทึก รวมถึงพยานหลักฐานต่าง ๆ แม้จะได้นำมาในระหว่างขั้นตอนก่อนการไต่สวนข้อเท็จจริง แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็สามารถนำมาใช้อ้างเป็นพยานหลักฐานประกอบสำนวนคดีในขั้นตอนการไต่สวนข้อเท็จจริงได้เช่นกัน สำหรับการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ กรณีมีการร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน การแต่งตั้งอนุกรรมการไต่สวนหรือการมอบหมายให้พนักงานไต่สวน การคัดค้านอนุกรรมการไต่สวน การแต่งตั้งอนุกรรมการไต่สวนหรือการมอบหมายให้พนักงานไต่สวน การคัดค้านอนุกรรมการไต่สวน การแจ้งข้อกล่าวหาและการรับฟังคำชี้แจงของผู้ถูกกล่าวหาและหาเว็จทำสำนวนและพิจารณาสำนวน ดังนี้

⁹⁵ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561, มาตรา 62: 31.

⁹⁶ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561, มาตรา 60: 30.

1) กรณีมีการร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน⁹⁷

พนักงานสอบสวนจะต้องส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายใน 30 วัน นับแต่ที่มีการร้องทุกข์กล่าวโทษเพื่อให้ดำเนินการ แต่หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่าเรื่องดังกล่าวไม่ใช่กรณีเป็นการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็จะส่งเรื่องกลับไปยังพนักงานสอบสวน เพื่อให้ดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาต่อไป อย่างไรก็ตาม หากเป็นกรณีที่มีการจับผู้ถูกกล่าวหาในระหว่างดำเนินคดีและได้ควบคุมตัวไว้ในอำนาจศาล พนักงานสอบสวนก็มีอำนาจขอให้ศาลควบคุมตัวต่อไปได้ แล้วรายงานให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ โดยไม่ต้องส่งเรื่องกลับมาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. อีก ทั้งนี้ การดำเนินการของพนักงานสอบสวนดังกล่าวนั้นไม่ตัดอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. กล่าวคือ คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถที่จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงเองหรือมอบหมายให้พนักงานไต่สวนเข้าร่วมสอบสวนกับพนักงานสอบสวนก็ได้

นอกจากนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังมีดุลพินิจในการพิจารณาส่งเรื่องกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ระหว่างการดำเนินการตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรให้หน่วยงานอื่น โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนหรือพนักงานสอบสวนให้ดำเนินการต่อไป โดยการดำเนินการของพนักงานสอบสวนนั้น ให้ดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งหากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่เห็นด้วย คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็มีอำนาจสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือเรียกสำนวนกลับมาไต่สวนข้อเท็จจริงได้ใหม่ และให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับหรือระเบียบที่ใช้บังคับสำหรับการดำเนินการทางวินัยของผู้ถูกกล่าวหาหรือการแต่งตั้งถอดถอนนั้น ซึ่งถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการดำเนินการนั้นไม่ถูกต้องเหมาะสม คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็มีอำนาจเสนอความเห็นไปยังนายกรัฐมนตรีหรือจะสั่งให้ดำเนินการให้ถูกต้องเหมาะสมต่อไปได้

2) การแต่งตั้งอนุกรรมการไต่สวนหรือการมอบหมายให้พนักงานไต่สวน⁹⁸

คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถแต่งตั้งอนุกรรมการไต่สวนขึ้นมาเพื่อดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้ เนื่องด้วยเหตุที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. นั้นมีเพียง 9 คน ซึ่งอาจทำให้ไม่สามารถที่จะไต่สวนข้อเท็จจริงด้วยตนเองทุกเรื่องกล่าวหา ดังนั้น เพื่อความสะดวกและรวดเร็วของการดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงและลดภาระของคณะกรรมการ ป.ป.ช. กฎหมายจึงกำหนดให้

⁹⁷ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561, มาตรา 61: 31.

⁹⁸ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561, มาตรา 51: 26.

คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถดำเนินการแต่งตั้งอนุกรรมการขึ้นได้ ซึ่งต้องประกอบด้วยประธานอนุกรรมการและอนุกรรมการตามความเชี่ยวชาญในแต่ละประเภทคดีและพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับฐานะ ระดับของตำแหน่ง และการคุ้มครองผู้ถูกกล่าวหา

นอกจากนี้ ในการดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังสามารถมอบหมายพนักงานไต่สวนดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง รวบรวมพยานหลักฐานและสรุปสำนวนเสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาวินิจฉัยได้ ทั้งนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถกำหนดองค์คณะพนักงานไต่สวนให้มีจำนวนเท่าใดก็ได้ โดยให้เป็นไปตามความจำเป็นเหมาะสม และปริมาณคดีตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควร ซึ่งทำให้เกิดความรวดเร็วในการดำเนินการไต่สวนมากยิ่งขึ้นเนื่องจากไม่จำเป็นต้องดำเนินการในรูปแบบขององค์คณะไต่สวนเหมือนกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรืออนุกรรมการ

สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ของอนุกรรมการไต่สวนและพนักงานไต่สวนนั้นกฎหมายกำหนดให้อนุกรรมการ และพนักงานไต่สวน มีฐานะเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่และมีอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนและมีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจตามความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อขอให้ศาลออกหมายจับผู้ถูกกล่าวหามาดำเนินคดี ซึ่งในการจัดการเพื่อให้ได้ตัวผู้ถูกกล่าวหานั้น อนุกรรมการหรือพนักงานไต่สวนอาจแจ้งให้เจ้าพนักงานตำรวจหรือพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอื่นดำเนินการแทนหรืออาจร่วมดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ดังกล่าวได้ แล้วรายงานให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาโดยเร็ว และในกรณีที่มีการควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาไว้ในอำนาจศาลเนื่องจากการจับผู้ถูกกล่าวหาตามหมายจับได้นั้น พนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานอื่นมีอำนาจดำเนินการขอให้ศาลควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาต่อไปได้ โดยต้องแจ้งให้พนักงานไต่สวนผู้รับผิดชอบสำนวนทราบเพื่อรายงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณา ทั้งนี้ โดยไม่ต้องส่งตัวผู้ถูกกล่าวหากลับมาให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการอีก

3) การคัดค้านอนุกรรมการไต่สวน⁹⁹

เมื่อได้แต่งตั้งอนุกรรมการไต่สวนแล้ว กฎหมายก็กำหนดให้มีการคัดค้านอนุกรรมการดังกล่าวต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ ทั้งนี้ เพื่อความเป็นธรรมและป้องกันไม่ให้เกิดการมีส่วนได้เสียหรือผลประโยชน์ขัดกัน เนื่องด้วยเหตุดังต่อไปนี้

1. รู้เห็นเหตุการณ์หรือเคยสอบสวนหรือพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องกล่าวหาในฐานะอื่นที่มีใช้ฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานไต่สวนมาก่อน

⁹⁹ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561, มาตรา 56: 28.

2. มีส่วนได้เสียในเรื่องกล่าวหา
3. มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา
4. เป็นผู้กล่าวหาหรือเป็นคู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือพี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมบิดาหรือมารดากับผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา
5. มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดในฐานะญาติหรือเป็นหุ้นส่วนหรือมีผลประโยชน์ร่วมกันหรือขัดแย้งกันทางธุรกิจกับผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา

สำหรับการพิจารณาคำคัดค้าน หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่ากรณีไม่ได้เป็นไปตามคำคัดค้านและมีเหตุผลสมควรให้อนุกรรมการผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ต่อไป คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็มีอำนาจยกคำคัดค้านนั้น และมติยกคำคัดค้านของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ถือเป็นที่สุด แต่หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าคำคัดค้านนั้นฟังขึ้นและมีเหตุผลเพียงพอ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็จะมีคำสั่งให้อนุกรรมการผู้นั้นพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นอนุกรรมการในเรื่องนั้น อย่างไรก็ตาม การดำเนินการดังกล่าวไม่กระทบต่อการไต่สวนข้อเท็จจริงที่ได้ดำเนินการไปก่อนหน้าแล้ว

4) การแจ้งข้อกล่าวหาและการรับฟังคำชี้แจงของผู้กล่าวหา¹⁰⁰

เมื่อได้มีการตั้งคณะอนุกรรมการไต่สวนหรือพนักงานไต่สวนแล้วและเห็นว่ามีความพยานหลักฐานเพียงพอที่จะสนับสนุนข้อกล่าวหาว่ามีมูลความผิด ให้กรรมการหรือพนักงานไต่สวนแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบและกำหนดระยะเวลาตามสมควรให้ผู้ถูกกล่าวหาจะมาชี้แจงข้อกล่าวหาและแสดงพยานหลักฐานหรือนำพยานบุคคลมาให้ปากคำประกอบการชี้แจง

การแจ้งข้อกล่าวหาตามวรรคหนึ่ง ให้แจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดและแจ้งข้อกล่าวหาเท่าที่จะทำให้ผู้ถูกกล่าวหาเข้าใจข้อกล่าวหาได้ดี และในกรณีที่เป็นการกล่าวหาว่าร้ายรอยผิดปกติให้แจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ร้ายรอยผิดปกติ สถานที่ตั้งของทรัพย์สินชื่อและที่อยู่ของผู้ครอบครองหรือมีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินในขณะที่แจ้งข้อกล่าวหา ทั้งนี้เท่าที่ทำได้ด้วย พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบถึงสิทธิการคัดค้านตามมาตรา 56

ในการแจ้งข้อกล่าวหาให้จัดทำบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาเป็นลายลักษณ์อักษรตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

5) การจัดทำสำนวนและพิจารณา

เมื่อดำเนินการไต่สวนเสร็จแล้ว ให้จัดทำสำนวนการไต่สวนเสนอประธานกรรมการโดยมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

¹⁰⁰ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561, มาตรา 70: 34.

- (1) ชื่อและตำแหน่งหน้าที่ของผู้ถูกกล่าวหา
  - (2) เรื่องที่ถูกล่ามทา
  - (3) ข้อกล่าวหา คำแก้ข้อกล่าวหา สรุปข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องที่ได้จากการไต่สวน
  - (4) เหตุผลในการพิจารณาวินิจฉัยทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย
  - (5) บทบัญญัติของกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง
  - (6) สรุปความเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่กล่าวหา
- ให้มีการประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาสำนวนการไต่สวนเพื่อมีมติโดยเร็ว ซึ่งต้องนำเสนอต่อที่ประชุมไม่ช้ากว่าสามสิบวันนับแต่วันที่ประธานกรรมการได้รับสำนวนการไต่สวนแต่วันแต่ จะได้มีการนัดหมายให้มีการประชุมทุกวันอยู่แล้วและมีเรื่องอื่นค้างพิจารณาอยู่

4.2.9 ขั้นตอนหลังการไต่สวนข้อเท็จจริง

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องพิจารณาสำนวนไต่สวนข้อเท็จจริงที่ได้รับมาแล้ววินิจฉัยเพื่อมีมติว่าข้อกล่าวหา นั้นมีมูลหรือไม่ ซึ่งมีมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถจำแนกได้ออกเป็น 2 ประการ ได้แก่ มติว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูลหรือมติว่าข้อกล่าวหา มีมูล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) มติว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล

ผลคือข้อกล่าวหา นั้นเป็นอันตกไป ซึ่งสำนักงาน ป.ป.ช. จะต้องให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้าตรวจสอบเหตุผลของคณะกรรมการ ป.ป.ช. สำหรับมตินั้นได้ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด และให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยเร็วเพื่อดำเนินการให้ผู้ถูกกล่าวหากลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ต่อไป.¹⁰¹

2) มติว่าข้อกล่าวหา มีมูล.¹⁰²

กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าข้อกล่าวหา มีมูล คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจดำเนินการตามกรณีมีมูลความผิดทางวินัยหรือกรณีมีมูลความผิดทางอาญาได้ ดังนี้

(1) กรณีมีมูลความผิดทางวินัย

¹⁰¹ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561, มาตรา 90: 41.

¹⁰² พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561, มาตรา 91: 42.

ถ้ามีมูลความผิดทางวินัย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน ส่วนวนการ ใต้สวนเอกสารหลักฐาน และคำวินิจฉัยไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนภายในสามสิบวัน เพื่อให้ดำเนินการทางวินัยต่อไป

ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจถอดถอนจะต้องลงโทษภายในสามสิบวันนับแต่ ได้รับเรื่อง และหากผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนละเลยไม่ดำเนินการ ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มี อำนาจก็จะมีมูลความผิดทางวินัย

(2) กรณีมีมูลความผิดทางอาญา

ถ้ามีมูลความผิดทางอาญา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน ส่วนวนการใต้ สวนเอกสารหลักฐาน สำเนาอิเล็กทรอนิกส์ และคำวินิจฉัยไปยังอัยการสูงสุดภายในสามสิบวัน เพื่อให้ อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีต่อไป

อาจสรุปได้ว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีภารกิจเกี่ยวพันกับการจัดการทุจริตใน ภาครัฐทั้งในด้านการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ และไต่สวนข้อเท็จจริงกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่และในการป้องกันการ ทุจริต โดยการเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมของคนในสังคมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมไปถึงด้าน การปราบปรามการทุจริต ซึ่งนับเป็นภารกิจที่สำคัญอย่างยิ่งของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐ รวมไปถึงจนถึงเจ้าหน้าที่ของ รัฐต่างประเทศและเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศเพื่อดำเนินการทางวินัยและทางอาญา ประกอบ กับการจัดการให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

จะเห็นได้ว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. นั้นมีอำนาจค่อนข้างมากและมีระบบการ ตรวจสอบการใช้อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อแสดงออกถึงความโปร่งใสแตกต่างจาก คณะกรรมการ ป.ป.ท. ที่มีอำนาจค่อนข้างจำกัด และเมื่อศึกษาเกี่ยวกับองค์กรป้องกันและปราบปรามการ ทุจริตในประเทศไทยแล้ว ทั้งคณะกรรมการ ป.ป.ท. และคณะกรรมการ ป.ป.ช. รวมตลอดถึงขั้นตอนในการ ไต่สวนข้อเท็จจริงของทั้งสององค์กรแล้วพอจะให้เห็นภาพความเป็นมา และวิธีปฏิบัติงานตลอดจนการ ตรวจสอบของหน่วยงานทั้งสอง

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิเคราะห์และจัดทำข้อมูลเอกสารเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... ซึ่งได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา 234 (2) และวรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และเพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 และเห็นว่าเรื่องการป้องกันการทุจริตต้องอาศัยความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกันหลายหน่วยงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักงาน ป.ป.ท. ซึ่งมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยตรง กล่าวคือ การเพิ่มอำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ท. ให้กำกับดูแลสำนักงาน ป.ป.ท. ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตลอดทั้งรณรงค์ให้ความรู้และต่อต้านหรือชี้เบาะแส รวมทั้งเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และเป็นการจัดทำข้อมูลการวิเคราะห์รวบรวมประเด็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... เพื่อเป็นข้อมูลในการนำไปประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เข้าสู่การพิจารณาของฝ่ายนิติบัญญัติหรือสำหรับคณะกรรมการการศึกษาตรวจสอบเรื่องการทุจริต ประพฤติมิชอบและเสริมสร้างธรรมาภิบาล วุฒิสภา ต่อไป

คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจหน้าที่และบทบาทสำคัญยิ่งในการดำเนินกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้มูลความผิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ซึ่งกระทำการทุจริตทั้งคดีความผิดอาญาและคดีความผิดทางวินัย นอกจากนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ท. ก็ยังมีอำนาจหน้าที่อันเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐประการอื่นที่สำคัญไม่ไปกว่ากันกล่าวคือ คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจเสนอนโยบาย มาตรการ และแผนพัฒนาการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐต่อคณะรัฐมนตรี เสนอแนะ และให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการปรับปรุงกฎหมาย กฎข้อบังคับ หรือมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ เสนอแนะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการกำหนดตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ไต่สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลเกี่ยวกับการกระทำการทุจริตในภาครัฐของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ไต่สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งความเห็นส่งพนักงาน

อัยการเพื่อฟ้องคดีอาญาต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเสนอต่อ คณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบด้วย แต่งตั้ง คณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มอบหมาย และปฏิบัติการอื่นตาม พระราชบัญญัตินี้ หรือการอื่นใดเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐตามที่ คณะรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย

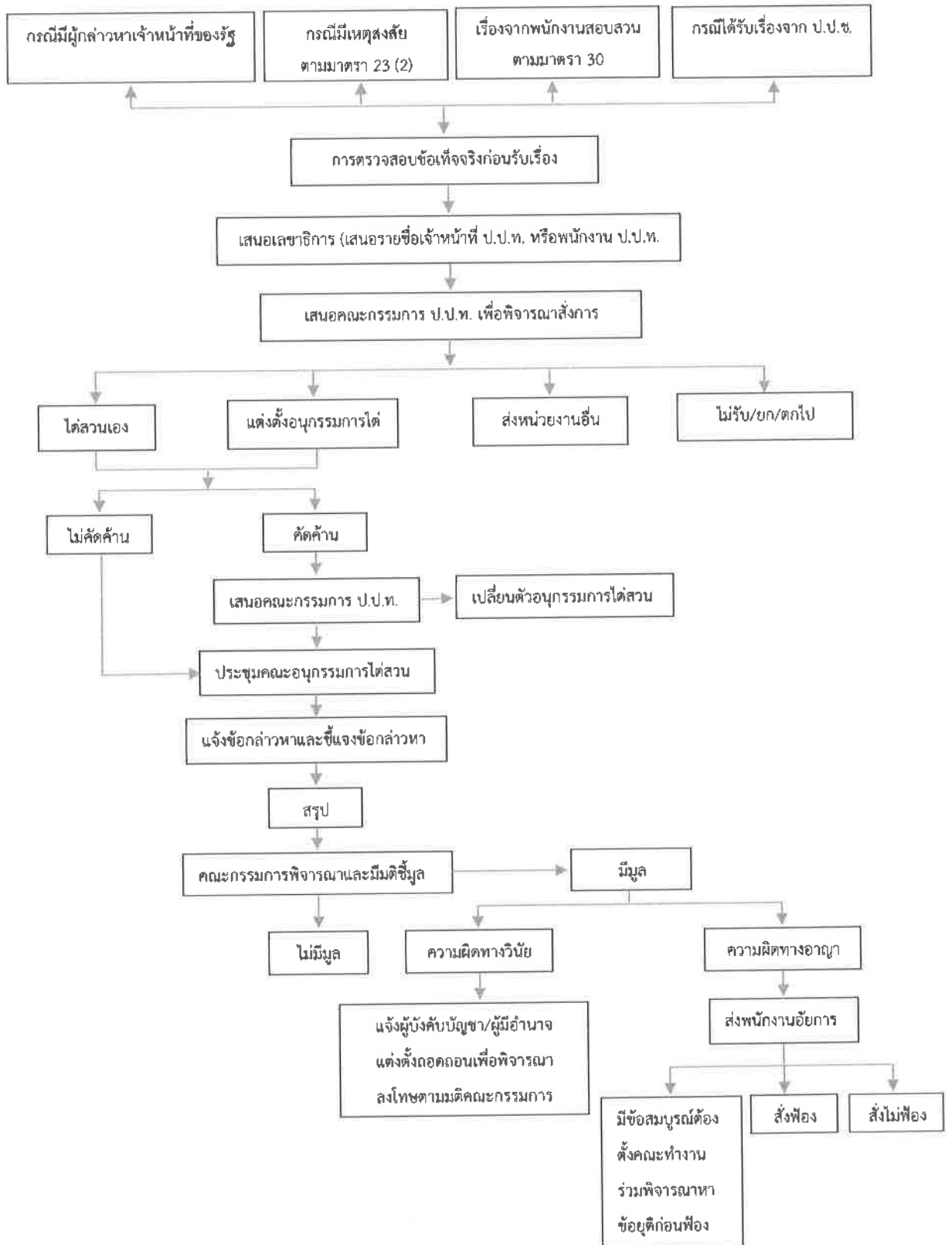
นอกจากนี้ ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการไต่สวนข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้มูลความผิด และสรุปสำนวน พร้อมทั้งความเห็นส่งให้พนักงานอัยการในคดีความผิดอาญาหรือคดีความผิดทาง วินัย กฎหมายยังกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจดังต่อไปนี้ มีหนังสือสอบถามหรือเรียก บุคคลใด ๆ สถาบันการเงินหรือหน่วยงานราชการอื่นใดที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดเพื่อมาให้ ถ้อยคำหรือให้ดำเนินการส่งพยานหลักฐานมาเพื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. จะได้ไต่สวนข้อเท็จจริงหรือ เพื่อประกอบการพิจารณา รวมถึงคณะกรรมการ ป.ป.ท. สามารถขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมาย เพื่อเข้าไปในเคหสถาน สถานที่ต่าง ๆ หรือยานพาหนะของบุคคลใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการแสวงหา ข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับการกระทำความผิด ตลอดจนมีอำนาจในการขอให้ หน่วยงานของรัฐให้ความช่วยเหลือแก่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ในการปฏิบัติการกิจตามที่กฎหมายให้ อำนาจไว้ สรุปได้ว่าพระราชบัญญัติมาตรการฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ไว้หลายประการอย่างครอบคลุม โดยสามารถแบ่งอำนาจหน้าที่ออกเป็นสองด้านด้วยกัน คือ ด้านการป้องกันการทุจริต อันได้แก่ การนำเสนอนโยบาย การให้คำปรึกษาต่าง ๆ เป็นต้น และด้านการปราบปรามการทุจริตโดย คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะต้องดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงแล้ววินิจฉัยชี้มูลความผิดกับเจ้าหน้าที่ ของรัฐซึ่งกระทำความผิด ดังนั้น อำนาจหน้าที่ในสองด้านนี้ย่อมทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. สามารถ จะปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายเพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ในการจัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ท. ได้

5.1 บทสรุป

จากการศึกษาสาระสำคัญอันเกี่ยวกับแนวคิดในการจัดการปัญหาการทุจริตในภาครัฐ ซึ่งได้ กระทำทุจริตในตำแหน่งหน้าที่ราชการและประพฤติหรือปฏิบัติมิชอบด้วยกฎหมายไว้ โดยแต่ละฉบับ ต่างมีเจตนารมณ์แตกต่างกันออกไปในเรื่องการกำหนดรูปแบบและลักษณะของการกระทำที่ถือเป็น ความผิดเกี่ยวกับการทุจริตในภาครัฐ และขอบเขตการบังคับใช้ อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากฎหมายว่าด้วย การจัดการกับการทุจริตในภาครัฐจะได้ออกกำหนดไว้ในกฎหมายหลายฉบับครอบคลุมในแต่ละเรื่อง ก็ตามก็ยังพบเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำการทุจริตได้โดยที่ไม่ได้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดหรือถูกลงโทษ

ซึ่งกรณีดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการการกล่าวหา และนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษนั้น เป็นไปด้วยความล่าช้า และขาดประสิทธิภาพที่ดี ดังนั้น ผู้เสนอการจัดทำเอกสารวิชาการจึงได้ศึกษาถึงการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ในการนำเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้กระทำผิดทุจริตในภาครัฐมาพิจารณา และชี้มูลความผิดตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 แก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 แก้ไขเพิ่มเติมให้การเป็นกรรมการโดยตำแหน่งในคณะกรรมการ ป.ป.ท. ของเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นการเฉพาะตัว มอบอำนาจไม่ได้ หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ท. การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ท. พนักงาน ป.ป.ท. และเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. เช่น การดำเนินการกับบุคคลอื่น ซึ่งเป็นตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุนการเปิดเผยข้อมูลที่ได้มาอันเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ การดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายจับ และควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหา และการให้ความช่วยเหลือเมื่อผู้ปฏิบัติหน้าที่ถูกดำเนินคดี อันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ ปรับปรุงการไต่สวนข้อเท็จจริงเรื่องหน้าที่และอำนาจของสำนักงาน ป.ป.ท. ในการรับเรื่องร้องเรียน และตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐมีพฤติกรรมส่อไปในทางทุจริตในภาครัฐ เพิ่มเติมเกี่ยวกับการมีใช้และพกพาอาวุธปืน แก้ไขเพิ่มเติมมาตรการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริต แก้ไขเพิ่มเติมให้สำนักงาน ป.ป.ท. มีอำนาจในการตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานกรณีที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายเงินแผ่นดิน แก้ไขเพิ่มเติมให้พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. มีอำนาจตามมาตรา 18 (1) หรือ (2) ในการมีหนังสือสอบถามหรือเรียกให้มาชี้แจง ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชีเอกสารหรือหลักฐานมาเพื่อไต่สวน แก้ไขเพิ่มเติมให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. อนุกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริง พนักงาน ป.ป.ท. และเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. มีอำนาจจับและคุมขัง เพิ่มเติมบทกำหนดโทษกรณีเปิดเผยข้อมูลที่ได้มาเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่โดยมิได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ป.ป.ท. กรณีขัดขวางการปฏิบัติงาน และกรณีแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน ฟ้องเท็จหรือเบิกความอันเป็นเท็จต่อศาล เพื่อจะแก้งับบุคคลใดให้ถูกไต่สวนข้อเท็จจริง และกำหนดบทเพิ่มโทษเกี่ยวกับการกระทำความผิดของกรรมการ อนุกรรมการ พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ทั้งนี้ เพื่อให้การไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลเอื้ออำนวยต่อการปราบปรามการกระทำทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐในประเทศไทยให้เกิดผลสัมฤทธิ์ สามารถปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเจตนารมณ์ตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 อย่างแท้จริงได้

5.1.1 กระบวนการและขั้นตอนการไต่สวนข้อเท็จจริง

(1) การแต่งตั้งคณะกรรมการ

คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมา เพื่อทำหน้าที่ในการไต่สวนข้อเท็จจริงแทนหรืออาจมอบหมายให้พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ดำเนินการแสวงหาข้อมูลและรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือมูลความผิดโดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับระดับและตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งคณะกรรมการที่อาจแต่งตั้งจะต้องประกอบด้วยประธานอนุกรรมการหนึ่งคนและอนุกรรมการอื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด โดยให้พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าพนักงาน ป.ป.ท. เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการก็ได้ ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการดังกล่าวจะต้องแต่งตั้งจากบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ไต่สวนข้อเท็จจริง

(2) การคัดค้านอนุกรรมการไต่สวน

กฎหมายเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถคัดค้านการแต่งตั้งอนุกรรมการ พนักงาน ป.ป.ท. และให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. วินิจฉัยโดยพลัน การยื่นคำร้องดังกล่าวนั้นให้ส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับหรือยื่นด้วยตนเองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการไต่สวน หรือคำสั่งมอบหมายพนักงาน ป.ป.ท. อาจพิจารณาคำคัดค้านที่ยื่นไม่เป็นไปตามวิธีการหรือระยะเวลาที่กำหนดก็ได้ เพื่อประโยชน์แห่งความเป็นธรรม

หากคณะกรรมการ ป.ป.ท. ไม่เห็นด้วย คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะมีมติยกคำร้องคัดค้านนั้น ซึ่งมีมติดังกล่าวให้ถือเป็นที่สุด แต่ถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นด้วยกับคำคัดค้าน คณะกรรมการ ป.ป.ท. ก็อาจมีมติให้ผู้ที่ถูกคัดค้านนั้นพ้นจากการเข้าร่วมดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง โดยให้ถือว่า การไต่สวนข้อเท็จจริงที่ได้ดำเนินการไปแล้วมีผลสมบูรณ์ และจะแต่งตั้งอนุกรรมการเพิ่มหรือไม่ก็ได้ ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นสมควร

(3) การแจ้งข้อกล่าวหาและการชี้แจงข้อกล่าวหา

เมื่อผ่านขั้นตอนการคัดค้านอนุกรรมการแล้ว คณะอนุกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งจะต้องประชุมเพื่อดำเนินการไต่สวนคดี รวบรวมและพิจารณาหลักฐานและสรุปข้อเท็จจริงโดยความเห็นชอบของที่ประชุมหรือคณะกรรมการ ป.ป.ท. ตามแผนงานคดีที่เสนอ หากสรุปได้ว่าเรื่องกล่าวหามีมูล โดยปรากฏพยานหลักฐานเพียงพอที่จะสนับสนุนข้อกล่าวหา คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะต้องเรียกผู้ถูกกล่าวหามาพบเพื่อแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบและกำหนดระยะเวลาตามสมควร ให้ผู้ถูกกล่าวหามาเข้าชี้แจงข้อกล่าวหาและแสดงพยานหลักฐานหรือนำพยานบุคคลมาให้อัยการประกอบการชี้แจง

(4) การตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน

การยื่นบัญชีแสดงรายงานทรัพย์สินและหนี้สินเป็นข้อปฏิบัติตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่กำหนดให้ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ยื่นทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อสร้างความโปร่งใสและเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบของภาครัฐ อีกอย่างหนึ่ง ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจหน้าที่ในการเสนอแนะการกำหนดตำแหน่งของ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ดังนั้น หากคณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นสมควรให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ของเจ้าหน้าที่รัฐซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหา คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจดังต่อไปนี้

กรณีแรก คือ กรณีเจ้าหน้าที่รัฐถูกกล่าวหาต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไว้ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการ ป.ป.ท. ต้องขอความร่วมมือจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อให้ส่งบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ได้ยื่นไว้แล้วมาตรวจสอบ

กรณีที่สอง คือ กรณีที่เจ้าหน้าที่รัฐผู้ถูกกล่าวหาไม่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไว้ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่รัฐดังกล่าวยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. ภายในระยะเวลาตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนดไว้ได้

สำหรับการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวข้างต้นหรือกรณีอื่นใดที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเจ้าหน้าที่รัฐผู้ถูกกล่าวหา ร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ คณะกรรมการ ป.ป.ท. ต้องส่งเรื่องพร้อมสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงและเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ ซึ่งหากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนแล้ว เห็นว่าเจ้าหน้าที่รัฐผู้นั้นไม่ได้ร่ำรวยผิดปกติหรือไม่ได้มีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติแต่เป็นกรณีที่ต้องดำเนินการเกี่ยวกับการทุจริตในภาครัฐ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะส่งเรื่องคืนให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ดำเนินการต่อหรือจะไต่สวนและชี้มูลตามอำนาจหน้าที่ของตนก็ได้

(5) การจัดทำสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริง

เมื่อแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานตามที่ได้กล่าวหาและตามที่ถูกกล่าวหานำมาใช้อ้างอิงเพื่อประกอบการชี้แจงเพียงพอแล้ว ให้จัดทำสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงเสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. เพื่อพิจารณาตามแบบที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนดโดยเร็ว เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณาแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจสั่งให้มีการไต่สวนข้อเท็จจริง

เพิ่มเติมหรือตั้งอนุกรรมการเพื่อไต่สวนข้อเท็จจริงใหม่ก็ได้ ส่วนกรณีที่มีการสอบสวนของพนักงานสอบสวนดังกล่าวทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนเป็นสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ก็ได้

นอกจากนี้ ก่อนที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะมีมติชี้มูลความผิดแก่เจ้าหน้าที่รัฐผู้ใด คณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจมีมติว่าหากเจ้าหน้าที่รัฐผู้ถูกกล่าวหาในที่ยังคงดำรงอยู่ในตำแหน่งหน้าที่ต่อไปจะเป็นอุปสรรคต่อการไต่สวนข้อเท็จจริงได้ สมควรสั่งพักราชการ พักงานหรือให้พ้นจากตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐผู้ถูกกล่าวหาดังกล่าวนั้นไว้ก่อนก็ได้ โดยคณะกรรมการ ป.ป.ท. ต้องส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาดำเนินการสั่งพักราชการ พักงานหรือให้พ้นจากตำแหน่งหน้าที่ตามแต่กรณี ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่รัฐไม่เห็นด้วยกับมติของคณะกรรมการ ป.ป.ท. กฎหมายกำหนดให้เสนอเรื่องต่อนายกรัฐมนตรี และให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการไปตามคำวินิจฉัยนั้น

(6) การพิจารณาและมีมติชี้มูลของคณะกรรมการ ป.ป.ท.

หลังจากได้รับสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงแล้ว ให้ประธานกรรมการนำเรื่องเข้าสู่การประชุมของคณะกรรมการ ป.ป.ท. เพื่อพิจารณาภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับสำนวน ซึ่งระยะเวลาที่กำหนดไว้ดังกล่าวอาจมีการขยายได้ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นสมควร เมื่อมีการพิจารณาสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจมีมติ ดังนี้

1) มติว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล

กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูลซึ่งจะส่งผลให้ข้อกล่าวหา นั้นเป็นอันตกไป คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะต้องแจ้งให้ผู้กล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหา ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยเร็ว และหากได้มีการสั่งพักราชการ พักงานหรือให้พ้นจากตำแหน่งหน้าที่ของผู้ถูกกล่าวหาไว้ก่อนหน้านั้น คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะต้องแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มามีมติ

2) มติว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล

ในกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณาสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงแล้วปรากฏว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูลความผิด ซึ่งสามารถจำแนกได้ 2 กรณีคือ ความผิดทางวินัยและความผิดทางอาญา คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะต้องดำเนินการดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1) ความผิดทางวินัย

ประธานกรรมการจะต้องส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็นไปให้แก่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหา นั้น เพื่อพิจารณาลงโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้พิจารณาไว้ โดยการพิจารณาโทษทางวินัยดังกล่าวนี้ กฎหมายให้ถือว่ารายงาน เอกสาร และความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยด้วย และหลังจากที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนได้รับรายงานแล้ว ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนต้องพิจารณาลงโทษภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง ทั้งนี้ ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนจะต้องส่งสำเนาคำสั่งลงโทษดังกล่าวให้แก่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ออกคำสั่งหากผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนละเลยไม่ดำเนินการดังกล่าว ให้ถือว่าผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนนั้น กระทำความผิดวินัยหรือกฎหมาย

อย่างไรก็ตาม หากเป็นกรณีที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนไม่พิจารณาลงโทษหรือกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นว่าการดำเนินการทางวินัยของผู้บังคับบัญชาไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะต้องเสนอความเห็นไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อให้มีคำสั่งตามที่นายกรัฐมนตรีเห็นสมควร และหากเป็นกรณีที่จำเป็นคณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจส่งเรื่องให้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนหรือคณะกรรมการอื่น ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมดูแลเพื่อจัดให้มีการดำเนินการที่ถูกต้องเหมาะสมแล้วแต่กรณี

นอกจากนี้ หลังจากได้รับการพิจารณาโทษทางวินัยแล้ว กฎหมายยังได้กำหนดให้ผู้ถูกกล่าวหาสามารถใช้สิทธิอุทธรณ์ดุลพินิจในการกำหนดโทษของผู้บังคับบัญชาได้ โดยต้องใช้สิทธิอุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่ง

2.2) ความผิดอาญา

คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะต้องส่งเรื่องพร้อมทั้งสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริง รายงานเอกสารและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ให้พนักงานอัยการดำเนินคดีต่อไป โดยถือว่าการดำเนินการและสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นการสอบสวนและสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งพนักงานอัยการอาจมีความเห็นได้ ดังนี้

(1) สั่งให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ไต่สวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมโดยให้ระบุข้อที่ไม่สมบูรณ์ให้ครบถ้วนในคราวเดียวกันในกรณีที่พนักงานอัยการเห็นว่าสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. นั้นยังไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินคดีได้

(2) สั่งไม่ฟ้อง แต่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติยืนยันให้ฟ้อง ซึ่งกรณีดังกล่าวนี้ จะต้องส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดเป็นผู้วินิจฉัย และคำวินิจฉัยของอัยการสูงสุดให้เป็นที่สุด

(3) สั่งฟ้องหากเป็นกรณีที่จำเป็นต้องนำตัวผู้ถูกกล่าวหาไปศาล คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะต้องแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหา มาพบพนักงานอัยการตามเวลาที่กำหนด หรือกรณีที่มีความจำเป็นจะต้องจับตัวผู้ถูกกล่าวหาให้พนักงานอัยการแจ้งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่ที่ผู้ถูกกล่าวหา มีภูมิลำเนาหรือที่อยู่เป็นผู้ดำเนินการ โดยให้ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเจ้าหน้าที่รัฐผู้ถูกกล่าวหา พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจดังกล่าวมีอำนาจร้องขอต่อศาลที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่นั้นให้ออกหมายจับได้ กล่าวคือ ให้นำบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยเรื่องการจับ การขังและการปล่อยมาใช้บังคับ

5.1.2. แนวทางการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย

บทบัญญัติมาตรา 234 (2) และวรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 บัญญัติให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจได้ส่วน และวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม และการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ในกรณีจำเป็นจะมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตดำเนินการแทนในเรื่องที่มีใช่เป็นความผิดร้ายแรงหรือที่เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ บางระดับ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตก็ได้ ซึ่งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงหน้าที่และอำนาจในการได้ส่วนข้อเท็จจริงและข้อมูลของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ และการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทุจริตในภาครัฐ ตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 สมควรมีการปรับปรุงหน้าที่และอำนาจ และการปฏิบัติงานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ประกอบกับสภาพการณ์ปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปสมควรปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวกับการประพฤติมิชอบให้ครอบคลุมการตรวจสอบการกระทำความผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐมากขึ้น และกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจโดยตรงของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐและสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและ

ปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ เพื่อให้เป็นกลไกในฝ่ายบริหารสำหรับตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐอีกทางหนึ่ง รวมทั้งสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐมีประสิทธิภาพ เกิดความรวดเร็ว สุจริต และเที่ยงธรรม ดังนั้น จะได้นำเสนอหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่สำนักงาน ป.ป.ท. เสนอ และสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

1. หลักการของร่างพระราชบัญญัติที่สำนักงาน ป.ป.ท. เสนอ

ร่างพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มีหลักการเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับมาตรา 234 (2) และวรรคสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และบทบัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 โดยมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

- 1) แก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 (ร่างมาตรา 3 แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 3)
- 2) แก้ไขเพิ่มเติมให้การเป็นกรรมการโดยตำแหน่งในคณะกรรมการ ป.ป.ท. ของเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นการเฉพาะตัว มอบอำนาจไม่ได้ (ร่างมาตรา 4 เพิ่ม มาตรา 5 วรรคสี่)
- 3) แก้ไขเพิ่มเติมหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ท. (ร่างมาตรา 5 เพิ่มมาตรา 17 (7/1))
- 4) แก้ไขเพิ่มเติมการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ท. พนักงาน ป.ป.ท. และเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. เช่น การดำเนินการกับบุคคลอื่นซึ่งเป็นตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุนการเปิดเผยข้อมูลที่ได้มาอันเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ การดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายจับ และควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหา และการให้ความช่วยเหลือเมื่อผู้ปฏิบัติหน้าที่ถูกดำเนินคดี อันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ (ร่างมาตรา 6 เพิ่มมาตรา 17/1 ถึงมาตรา 17/4)
- 5) ปรับปรุงการไต่สวนข้อเท็จจริง ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 (ร่างมาตรา 7 แก้ไขเพิ่มเติมชื่อหมวด 2 ไต่สวนข้อเท็จจริง และแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติทั้งหมดในหมวดดังกล่าว)

6) เพิ่มเติมเรื่องหน้าที่และอำนาจของสำนักงาน ป.ป.ท. ในการรับเรื่องร้องเรียน และตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐมีพฤติการณ์ส่อไปในทางทุจริตในภาครัฐ (ร่างมาตรา 8 เพิ่มมาตรา 51 วรรคสอง (1/1))

7) เพิ่มเติมเกี่ยวกับการมี ไซ้ และพกพาอาวุธปืน (ร่างมาตรา 9 เพิ่มมาตรา 52/2)

8) แก้ไขเพิ่มเติมมาตรการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริต (ร่างมาตรา 10 แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 57)

9) แก้ไขเพิ่มเติมให้สำนักงาน ป.ป.ท. มีอำนาจในการตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานกรณีที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายเงินแผ่นดิน (ร่างมาตรา 11 แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 58/3)

10) แก้ไขเพิ่มเติมให้พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. มีอำนาจตามมาตรา 18 (1) หรือ (2) ในการมีหนังสือสอบถามหรือเรียกให้มาชี้แจง ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชีเอกสารหรือหลักฐานมาเพื่อไต่สวน (ร่างมาตรา 12 เพิ่มมาตรา 58/4)

11) แก้ไขเพิ่มเติมให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. อนุกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริง พนักงาน ป.ป.ท. และเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. มีอำนาจจับและคุมขัง (ร่างมาตรา 13 แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 60 วรรคสอง)

12) เพิ่มเติมบทกำหนดโทษกรณีเปิดเผยข้อมูลที่ได้มาเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่โดยมิได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ป.ป.ท. (ร่างมาตรา 14 แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 64) กรณีขัดขวางการปฏิบัติงาน และกรณีแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน ฟ้องเท็จหรือเบิกความอันเป็นเท็จต่อศาล เพื่อจะแก้ล้างบุคคลใดให้ถูกไต่สวนข้อเท็จจริง (ร่างมาตรา 15 เพิ่มมาตรา 64/1 และมาตรา 64/2) และกำหนดบทเพิ่มโทษเกี่ยวกับการกระทำความผิดของกรรมการ อนุกรรมการ พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. (ร่างมาตรา 16 แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 65)

2. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การศึกษาสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... ที่ผ่านการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว สรุปผลการพิจารณาได้ ดังนี้

1) บทจำกัดสิทธิและเสรีภาพและคำปรารภ

แก้ไขเพิ่มเติมบทจำกัดสิทธิและเสรีภาพให้ครบถ้วน เพิ่มมาตรา 33 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งเป็นบทจำกัดเสรีภาพในเคหสถาน และตัดมาตรา 41 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งมีใช่เป็นบทจำกัดสิทธิและเสรีภาพ แต่เป็นการกำหนดให้สิทธิในการได้รับข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งเพิ่มคำปรารภในส่วนของเหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ

2) บทนิยามและการแก้ไขการใช้ถ้อยคำ

(1) แก้ไขเพิ่มเติมนิยามคำว่า “ประพดติมิชอบ” ให้หมายความถึงการกระทำทั้งที่เป็น การฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการกระทำอันเป็นความผิดทางวินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่ไม่รวมถึงทุจริตต่อหน้าที่ เนื่องจากกลไกตามกฎหมายปัจจุบันใช้มาเป็นเวลานาน ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน ประกอบกับคำว่า “ประพดติมิชอบ” ในบทบัญญัติของกฎหมายปัจจุบัน มุ่งเน้นเฉพาะเรื่องการควบคุมดูแล การรับ การ เก็บรักษา หรือการใช้เงินหรือทรัพย์สินของแผ่นดิน สมควรให้รวมถึงการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบอื่นที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ และความผิดที่เป็นความผิดทางวินัย เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นกลไกในฝ่ายบริหารในการกำกับ ติดตาม และตรวจสอบ การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ของรัฐให้ครอบคลุมยิ่งขึ้น

(2) แก้ไขเพิ่มเติมนิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” โดยเพิ่มข้อยกเว้นเจ้าหน้าที่ของรัฐ บางประเภทที่ไม่อยู่ภายใต้พระราชบัญญัตินี้ในลักษณะเดียวกับกฎหมายปัจจุบัน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ ของรัฐในบางประเภทไม่อยู่ภายใต้อำนาจบังคับบัญชาของฝ่ายบริหาร กรณีจึงสมควรให้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเป็นองค์กรอิสระดำเนินการ

(3) ตัดนิยามคำว่า “ผู้กล่าวหา” ออก เพื่อมิให้เป็นภาระสร้างเงื่อนไขในการรับเรื่องว่า ผู้กล่าวหาต้องมีส่วนได้เสีย เนื่องจากมุ่งที่จะให้เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นว่ามีเหตุทุจริตในภาครัฐ ไม่ว่าจะทราบเหตุมาทางใด จะมีผู้กล่าวหาหรือไม่ก็ตาม คณะกรรมการ ป.ป.ท. ย่อมต้องดำเนินการ ตามหน้าที่และอำนาจ กรณีจึงไม่จำเป็นต้องกำหนดนิยามไว้ รวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมนิยาม คำว่า “ผู้ถูก กล่าวหา” ให้ชัดเจนขึ้นเป็น “ผู้ซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำการทุจริตต่อหน้าที่หรือประพดติมิชอบ และได้รับการไต่สวนตามพระราชบัญญัตินี้” เพื่อให้สอดคล้องกับนิยามในพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

(4) แก้ไขเพิ่มเติมนิยามคำว่า “ไต่สวนข้อเท็จจริง” เป็น “ไต่สวน” และแก้ไขการใช้ ถ้อยคำว่า “ไต่สวนข้อเท็จจริง” ในพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและ

ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นคำว่า “ไต่สวน” ทุกแห่ง (ร่างมาตรา 4) ทั้งนี้ เพื่อให้การใช้ถ้อยคำสอดคล้องกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 และสอดคล้องกันทั้งพระราชบัญญัติ

(5) เพิ่มนิยามคำว่า “ก.พ.ค.” และแก้ไขเพิ่มเติมนิยามคำว่า “พนักงาน ป.ป.ท.” ให้หมายรวมถึงหัวหน้าพนักงานไต่สวน ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับการเพิ่มเติมบทบัญญัติในร่างพระราชบัญญัตินี้

3) หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ท.

โดยที่ร่างพระราชบัญญัติฯ ที่สำนักงาน ป.ป.ท. เสนอ ยังไม่ได้กำหนดกลไกที่ชัดเจนเกี่ยวกับการที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ต้องดำเนินการแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายในคดีทุจริตต่อหน้าที่ และยังไม่ได้มีการปรับปรุงหน้าที่และอำนาจในส่วนที่เกี่ยวกับการประพุดติมิชอบที่บังคับใช้มาเป็นระยะเวลานาน คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) พิจารณาแล้วเห็นควรให้แก้ไขเพิ่มเติมหน้าที่และอำนาจในส่วนที่เกี่ยวกับการทุจริตต่อหน้าที่ที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ต้องดำเนินการแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย เพื่อให้มีกลไกทางกฎหมายที่ชัดเจนและสอดคล้องกับมาตรา 234 (2) และวรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา 62 แห่ง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ที่กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถมอบหมายให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ดำเนินการแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ รวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมหน้าที่และอำนาจในส่วนที่เกี่ยวกับการประพุดติมิชอบ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจโดยตรงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. แยกต่างหากจากคดีทุจริตต่อหน้าที่ เพื่อให้เป็นกลไกของฝ่ายบริหารในการกำกับติดตามเกี่ยวกับการประพุดติมิชอบและทำให้การตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐมีประสิทธิภาพและครอบคลุมยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ได้แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วยหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ในคดีทุจริตต่อหน้าที่ที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ต้องดำเนินการแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย และคดีประพุดติมิชอบที่เป็นหน้าที่และอำนาจโดยตรงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ที่แก้ไขเพิ่มเติมในร่างฯ และกำหนดให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการมีส่วนได้เสียในการปฏิบัติหน้าที่มาใช้กับการทำหน้าที่ไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ท. (ร่างมาตรา 6 แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 17) ดังนี้

มาตรา 6 ให้ยกเลิกความในมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 17 ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) กำกับดูแลสำนักงานในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนรวมตัวกัน เพื่อมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(2) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบาย มาตรการ และแผนพัฒนา รวมทั้งการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ หรือมาตรการต่าง ๆ เพื่อการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

(3) ใ้ส่วนและวินิจฉัยข้อมูลตามพระราชบัญญัตินี้ และกำกับดูแลการใ้ส่วนเกี่ยวกับการประพุดติมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา 18/4 รวมทั้งพิจารณา ให้ความเห็นชอบสำนวนการใ้ส่วนดังกล่าว

(4) พิจารณาวินิจฉัยข้อมูลเกี่ยวกับการประพุดติมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามสำนวนการใ้ส่วนที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ให้ความเห็นชอบแล้ว หรือสำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ใ้ส่วนเอง

(5) ใ้ส่วนและวินิจฉัยข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตต่อหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในกรณีที่ต้องดำเนินการแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย ในการใ้ส่วนดังกล่าว คณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจมอบหมายให้พนักงาน ป.ป.ท. ดำเนินการใ้ส่วนแล้วเสนอสำนวนเพื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณาต่อไปก็ได้

(6) ดำเนินการสรุปสำนวนตาม (4) และ (5) พร้อมทั้งความเห็นส่งพนักงานอัยการเพื่อฟ้องคดีอาญากับผู้กระทำความผิดต่อไป

(7) กำกับดูแลและกวดขันการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการทุจริตในภาครัฐ ของพนักงาน ป.ป.ท. เจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. และเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

(8) จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบด้วย

(9) ออกระเบียบกำหนดเครื่องแบบและการแต่งเครื่องแบบของกรรมการ และที่
 ปรึกษากรรมการ และกำหนดแบบบัตรประจำตัวที่ปรึกษากรรมการ พนักงาน ป.ป.ท. และเจ้าหน้าที่
 ป.ป.ท.

(10) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเมื่อมีความจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เพื่อดำเนินการ
 ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มอบหมาย ในเรื่องอื่นที่มีใช้การไต่สวน เว้นแต่ เป็นการแต่งตั้งตาม
 มาตรา 24 วรรคสาม

(11) ปฏิบัติการอื่นตามพระราชบัญญัตินี้ หรือการอื่นใดเกี่ยวกับการป้องกันและ
 ปราบปรามการทุจริตในภาครัฐหรือป้องกันความเสียหายอันจะเกิดต่อส่วนรวมตามที่คณะรัฐมนตรี
 มอบหมาย

ให้นำความในมาตรา 30 มาใช้บังคับกับการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการตาม (3) และ
 (5) เฉพาะเมื่อกรรมการดำเนินการไต่สวนเองด้วยโดยอนุโลม”

2. แก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำเพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าในการดำเนินคดีทุจริตในภาครัฐ
 ให้รวมถึงการดำเนินคดีกับบุคคลที่เกี่ยวข้องและการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้อง ไปพร้อมกันได้
 (ร่างมาตรา 7 เพิ่มมาตรา 17/1)

มาตรา 7 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 17/1 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการของ
 ฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551

“มาตรา 17/1 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 17 (3) (4) และ (5) ให้รวมถึงการ
 ดำเนินการกับบุคคลอื่นซึ่งเป็นตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน รวมทั้งผู้ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ หรือนิติ
 บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลตามมาตรา 17 (3) (4) หรือ (5) เพื่อ
 จูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายด้วย

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 17 (3) (4) และ (5) และการดำเนินคดีภายหลังการ
 ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ให้หมายรวมถึงการดำเนินการกับคดีที่มีการกระทำเป็นกรรมเดียว แต่ผิดต่อ
 กฎหมายหลายบทและบทใดบทหนึ่งไม่อยู่ในอำนาจที่จะดำเนินการตามมาตรา 17 (3) (4) ในการ
 ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 17 (3) (4) หรือ (5) หากความผิดนั้นเป็นกรรมเดียวแต่ผิดต่อกฎหมายหลาย
 บท และบทใดบทหนึ่งไม่อยู่ในอำนาจที่จะดำเนินการตามมาตรา 17 (3) (4) หรือ (5) ให้คณะกรรมการ
 ป.ป.ท. มีอำนาจดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้สำหรับความผิดดังกล่าวได้ด้วย หรือ (5) และคดีที่มี
 การกระทำความผิดเกี่ยวข้องกันและความผิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่จะต้องดำเนินการในคราวเดียวกัน
 ด้วย”

3. แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ท. เกี่ยวกับการได้มาซึ่งเอกสารและหลักฐานรวมทั้งการดำเนินการที่จำเป็นต่อการไต่สวนและวินิจฉัยชี้มูล และปรับปรุง การมอบหมาย การใช้อำนาจแทนคณะกรรมการ ป.ป.ท. ให้มอบหมายเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต่ำกว่าหัวหน้าพนักงาน ป.ป.ท. รวมทั้งเพิ่มอำนาจให้ประธานกรรมการมอบหมายให้เลขาธิการลงนามในเอกสารแทนได้ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและเป็นการแก้ไขปัญหามาในทางปฏิบัติที่ผ่านมา (ร่างมาตรา 8 แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 18)

มาตรา 8 ให้ยกเลิกความในมาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการ ของฝ่ายบริหาร ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 18 ในการไต่สวนและวินิจฉัยชี้มูลเกี่ยวกับการทุจริตในภาครัฐให้ คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย

(1) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกให้สถาบันการเงิน ส่วนราชการ องค์กรหรือหน่วยงาน ของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ ส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชี เอกสารหรือหลักฐานใด ๆ มาเพื่อไต่สวนหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(2) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ไต่สวนมา เพื่อให้ ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชีเอกสารหรือหลักฐาน ใด ๆ มาเพื่อไต่สวน หรือเพื่อ ประกอบการพิจารณา

(3) ดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายเพื่อเข้าไปในเคหสถาน สถานที่ ทำ การหรือสถานที่อื่นใด รวมทั้งยานพาหนะของบุคคลใด ๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้น และพระ อาทิตย์ตกหรือในระหว่างเวลาที่มีการประกอบกิจการเพื่อตรวจสอบ ค้น ยึด หรืออายัด เอกสาร ทรัพย์สิน หรือพยานหลักฐานอื่นใดซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ไต่สวน และหากยังดำเนินการ ไม่แล้วเสร็จ ในเวลาดังกล่าวให้สามารถดำเนินการต่อไปได้จนกว่าจะแล้วเสร็จ

(4) ขอให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนหรือเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ได้ตามความเหมาะสม โดยให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของ หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามที่ขอได้ตามสมควรแก่กรณี

คณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจมอบหมายให้อนุกรรมการไต่สวน เลขาธิการ รอง เลขาธิการ ผู้ช่วยเลขาธิการ หรือหัวหน้าพนักงาน ป.ป.ท. ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแทนได้ ทั้งนี้ ให้ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด

ในการปฏิบัติหน้าที่ของประธานกรรมการ ประธานกรรมการจะมอบหมายให้ เลขาธิการลงนามในเอกสารแทนก็ได้”

4) เพิ่มกลไกการปฏิบัติหน้าที่ในคดีทุจริตต่อหน้าที่และคดีประพฤติมิชอบ (ร่างมาตรา 9 เพิ่มมาตรา 18/1 ถึงมาตรา 18/4) ดังนี้

(1) คดีทุจริตต่อหน้าที่ ได้กำหนดกลไกทางกฎหมายเพื่อรองรับการที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ดำเนินการแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่มีการมอบหมาย จากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่อาจมีขึ้นได้ใน 2 กรณี ดังนี้

กรณีแรก คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ดำเนินการแทน เป็นการทั่วไป (เพิ่มมาตรา 18/1 (ก))

กรณีที่สอง คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ดำเนินการแทนเป็นรายกรณี (เพิ่มมาตรา 18/1 (ข))

ทั้งนี้ การนับระยะเวลาการดำเนินการ การแจ้งไปยังคณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อมีการรับเรื่อง และขอบเขตการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีความแตกต่างกันตามลักษณะการมอบหมายของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่มีขึ้น

นอกจากนี้ ได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. สามารถมอบหมายให้พนักงาน ป.ป.ท. ดำเนินการไต่สวนแทนคณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้ โดยระยะเวลาไต่สวนและชี้มูลความผิดให้เป็นไปตามระยะเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 และพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 กำหนด (เพิ่มมาตรา 18/2) รวมทั้งกำหนดให้มีการส่งเรื่องคืนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ในกรณีเป็นเรื่องที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ท. (เพิ่มมาตรา 18/3)

(2) คดีประพฤติมิชอบ ได้กำหนดกลไกทางกฎหมายสำหรับการดำเนินคดีประพฤติมิชอบซึ่งเป็นหน้าที่และอำนาจโดยตรงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ให้มีความคล่องตัวในการปฏิบัติหน้าที่และลดขั้นตอนเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพขึ้น โดยกำหนดให้ กรณีที่เป็นเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจและไม่ใช่การทุจริตต่อหน้าที่ให้เลขาธิการ ป.ป.ท. สั่งให้พนักงาน ป.ป.ท. ดำเนินการไต่สวน ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ซึ่งเป็นการลดขั้นตอนการต้องนำเรื่องเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ท. ก่อนมอบหมายให้ไต่สวน (เพิ่มมาตรา 18/4)

แก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังนี้

มาตรา 9 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 18/1 มาตรา 18/2 มาตรา 18/3 และมาตรา 18/4 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551

“มาตรา 18/1 ในการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ดำเนินการในแต่ละกรณี ดังต่อไปนี้

(ก) กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ดำเนินการแทน โดยกำหนดหลักเกณฑ์หรือลักษณะของความผิดไว้เป็นการทั่วไป

(1) เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. หรือสำนักงานว่ามีผู้กระทำความผิดตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย ไม่ว่าจะได้รับเรื่องร้องเรียนโดยตรงหรือความปรากฏโดยประการอื่นหรือได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไปได้แต่ในกรณีที่มีใช่เป็นเรื่องที่ได้รับจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบด้วย

(2) ให้เริ่มนับระยะเวลาการไต่สวนและพิจารณาวินิจฉัยข้อมูลตามพระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. หรือวันที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้รับเรื่อง แล้วแต่กรณี

(3) เรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ดำเนินการเองตาม (1) หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติจะดำเนินการเรื่องนั้นเอง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ส่งเรื่องพร้อมทั้งสำนวนการไต่สวนเท่าที่มีอยู่ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสิบห้าวันนับแต่วันได้รับแจ้งมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยให้คัดสำเนาสำนวนดังกล่าวเก็บรักษาไว้เป็นหลักฐานด้วย

(ข) กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ดำเนินการแทนเป็นเรื่อง ๆ ไป

(1) เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. หรือสำนักงานได้รับเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว ให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสิบห้าวันนับแต่ วันที่ได้รับเรื่อง

(2) เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มอบหมายให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ดำเนินการแทนในเรื่องใด ให้เริ่มนับระยะเวลาการไต่สวนและพิจารณาวินิจฉัยข้อมูลตามพระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(3) เรื่องใดที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากปรากฏว่า ในขณะที่ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ล่วงพ้นเวลาที่จะดำเนินการทางวินัยและดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ถูกร้องหรือผู้ถูกกล่าวหาแล้ว ไม่ว่าจะด้วยเหตุใด หรือเป็นกรณีที่เหลือเวลาไม่ถึงหกเดือนและคณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นว่าไม่อยู่ในวิสัยที่จะดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนล่วงพ้นเวลาดังกล่าวได้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ส่งเรื่องคืนคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยเร็วซึ่งต้องไม่ช้ากว่าสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่อง

มาตรา 18/2 ในการดำเนินการตามมาตรา 18/1 เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้มอบหมายให้พนักงาน ป.ป.ท. ดำเนินการไต่สวนแล้ว ให้พนักงาน ป.ป.ท. มีอำนาจดำเนินการไต่สวนตามพระราชบัญญัตินี้ โดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับระยะเวลาการกล่าวหา ระยะเวลาการไต่สวน และพิจารณาวินิจฉัยชี้มูล ให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แต่ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ดำเนินการในเรื่องใดที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ต้องห้ามมิให้รับไว้พิจารณาตามมาตรา 25 (5) ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ส่งเรื่องคืนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ ในการดำเนินการไต่สวนและพิจารณาวินิจฉัยชี้มูลต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาตามที่กำหนดในมาตรา 23 ด้วย

เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. ดำเนินการแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่ได้รับมอบหมายแล้วเสร็จ ให้สำนักงานรายงานให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต กำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการไต่สวนและการชี้มูลเพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. และสำนักงานปฏิบัติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. และสำนักงานดำเนินการตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 18/3 ในการดำเนินการตามมาตรา 18/1 หากพบว่าเป็นเรื่องที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ท. หรือมีเรื่องที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ท. รวมอยู่ด้วย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ส่งเรื่องคืนให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบ

มาตรา 18/4 เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. หรือสำนักงาน ไม่ว่าจะมีการกล่าวหาหรือไม่ ว่ามีเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดประพฤติมิชอบ ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่ปรากฏว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐมีลักษณะเป็นการทุจริตต่อหน้าที่รวมอยู่ด้วย และเรื่องนั้นมิได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา 18/1 ให้ส่งเรื่องทั้งหมดนั้นให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

(2) ในกรณีที่เป็นเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ตามพระราชบัญญัตินี้ และมีใช่เป็นกรณีตาม (1) เมื่อเลขาธิการสั่งให้ดำเนินการต่อไปแล้ว ให้พนักงาน ป.ป.ท. มีอำนาจดำเนินการไต่สวนตามพระราชบัญญัตินี้ การไต่สวนดังกล่าวให้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการ ป.ป.ท.”

4) กระบวนการปฏิบัติหน้าที่ทั่วไปของคณะกรรมการ ป.ป.ท.

โดยที่ร่างพระราชบัญญัติฯ ที่สำนักงาน ป.ป.ท. เสนอ มีสาระสำคัญเป็นการปรับปรุงบทบัญญัติที่เกี่ยวกับกระบวนการปฏิบัติหน้าที่ทั่วไปของคณะกรรมการ ป.ป.ท. รวมทั้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 อย่างไรก็ดี เพื่อให้กระบวนการทำงานดังกล่าวเหมาะสมและเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ท. และสอดคล้องกับบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องในรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 1) จึงได้ปรับปรุงบทบัญญัตินี้ ดังนี้

(1) การเปิดเผยข้อมูลการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้ปรับปรุงด้วยคำจากร่างฯ เดิม ที่เสนอ เพื่อให้ชัดเจนและบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ร่างมาตรา 10 เพิ่มมาตรา 19/1)

(2) การดำเนินการขอหมายจับและควบคุมตัว เมื่อผู้ถูกกล่าวหาจะหลบหนี ได้ปรับปรุงร่างฯ โดยกำหนดให้การขอหมายจับและควบคุมตัวกระทำได้เฉพาะการหลบหนีเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. ชี้มูลความผิดเท่านั้น และให้การจับ การควบคุมตัว การปล่อยชั่วคราว และการดำเนินการของพนักงานอัยการ ให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโดยอนุโลม เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติงานในปัจจุบัน (ร่างมาตรา 10 เพิ่มมาตรา 19/2)

มาตรา 10 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 19/1 และมาตรา 19/2 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551

“มาตรา 19/1 คณะกรรมการ ป.ป.ท. พนักงาน ป.ป.ท. เจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. และบุคคลซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ท. แต่งตั้งหรือมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ใด จะเปิดเผยข้อมูล ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อมูลเฉพาะของบุคคลบรรดาที่ได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่มิได้ การเปิดเผยข้อมูล อันใดเพื่อให้สาธารณชนได้ทราบ ให้อยู่ภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(1) ในขั้นก่อนการไต่สวน ห้ามเปิดเผยชื่อผู้ถูกร้อง เว้นแต่มีเหตุอันจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการไต่สวนและได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ ป.ป.ท. แล้ว

(2) เมื่อได้ดำเนินการไต่สวนแล้ว มีพยานหลักฐานพอสมควรก่อนที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะพิจารณาวินิจฉัย จะเปิดเผยข้อมูลใดมิได้ เว้นแต่เฉพาะที่จำเป็น เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการต่อไปตามวิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด

(3) เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติวินิจฉัยชี้มูลว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดการเปิดเผยมติโดยสรุปให้กระทำได้

ในการเปิดเผยข้อมูลตามวรรคหนึ่งจะเปิดเผยชื่อผู้กล่าวหา ผู้แจ้งเบาะแส และผู้ซึ่งเป็นพยานมิได้ และต้องไม่กระทบต่อรูปคดีหรือความปลอดภัยในชีวิตหรือทรัพย์สินของบุคคลที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 19/2 เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติวินิจฉัยชี้มูลว่าผู้ใดกระทำความผิดทางวินัยตามมาตรา 38 และความผิดนั้นเป็นความผิดทางอาญาด้วย หากมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ถูกกล่าวหาจะหลบหนี ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. หรือผู้ที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มอบหมายมีอำนาจดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายจับ และควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาไว้

ในการจับและควบคุมตัวบุคคลตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะมอบหมายพนักงาน ป.ป.ท. เจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ดำเนินการแทนก็ได้ และให้ผู้ได้รับมอบหมายดังกล่าวดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมายโดยเร็ว

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ในการจับ การควบคุมตัว และการปล่อยชั่วคราว และการดำเนินการของพนักงานอัยการ ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม”

(3) การให้ความช่วยเหลือผู้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายในการต่อสู้คดีอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่และการคุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่ ได้ปรับปรุงจากร่างฯ เดิม (เพิ่มมาตรา 17/4 เดิม) โดยตัดคำว่า “โดยอาจขอรับการสนับสนุนหรือช่วยเหลือจากกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้” เนื่องจากได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือจากกองทุนดังกล่าว ย่อมเป็นไปตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 กรณีจึงไม่จำเป็นต้องกำหนดไว้ นอกจากนี้ ได้ปรับปรุงถ้อยคำในร่างฯ ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา 11 เพิ่มมาตรา 21/1)

(4) ปรับปรุงการแต่งตั้งที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญเพื่อช่วยเหลือการไต่สวนในแต่ละคดีในร่างฯ เดิม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 30 เดิม) ซึ่งมีหลักการเดียวกับมาตรา 34 ในกฎหมายปัจจุบัน โดยได้ปรับปรุงเป็นให้กรรมการในคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจแต่งตั้ง ที่ปรึกษาสำหรับกรรมการ เพื่อให้คำปรึกษาและช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการ (ร่างมาตรา 11 เพิ่มมาตรา 21/2)

มาตรา 11 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 21/1 และมาตรา 21/2 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551

“มาตรา 21/1 ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กรรมการ อนุกรรมการไต่สวน พนักงาน ป.ป.ท. เจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. หรือผู้ซึ่งช่วยเหลือบุคคลดังกล่าว ผู้ใดถูกดำเนินคดีไม่ว่าเป็นคดีแพ่ง คดีอาญา หรือคดีปกครอง และไม่ว่าจะถูกฟ้องในขณะดำรงตำแหน่งหรือเมื่อพ้นจากตำแหน่ง

แล้ว ถ้าการถูกดำเนินคดีดังกล่าว เป็นเพราะเหตุที่ได้มีมติ คำสั่ง หรือปฏิบัติหน้าที่ และมีใช้เป็นกรณีที่ พนักงานอัยการเป็นโจทก์ ให้สำนักงานมีอำนาจให้ความช่วยเหลือในการต่อสู้คดีแก่บุคคลดังกล่าว และในกรณีที่พนักงานอัยการมิใช่เป็นผู้ฟ้อง อาจขอให้พนักงานอัยการหรือทนายความ เข้าแก้ต่าง ให้แก่บุคคลเหล่านั้นก็ได้การให้ความช่วยเหลือดังกล่าวให้รวมถึงค่าฤชาธรรมเนียม และค่าทนายความ ด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด

ในการปฏิบัติหน้าที่และการใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการ ป.ป.ท. กรรมการอนุกรรมการไต่สวน พนักงาน ป.ป.ท. และเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ในการมีความเห็น มติ คำสั่ง ในการตรวจสอบ ไต่สวน หรือการพิจารณาวินิจฉัยชี้มูลตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าได้กระทำไปโดยสุจริต ย่อมได้รับความคุ้มครอง

มาตรา 21/2 กรรมการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจแต่งตั้งบุคคลเป็นที่ปรึกษา เพื่อให้คำปรึกษาและช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการตามที่ได้รับมอบหมาย

จำนวนและการแต่งตั้งที่ปรึกษาตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด โดยให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ที่ปรึกษามีสิทธิได้รับค่าตอบแทนค่าเดินทาง ค่าที่พัก และสิทธิประโยชน์อื่นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง”

5. การไต่สวนและการวินิจฉัยชี้มูลความผิด

โดยที่ร่างพระราชบัญญัติฯ ที่สำนักงาน ป.ป.ท. เสนอ ได้ปรับปรุงบทบัญญัติ ในหมวด 2 การไต่สวนข้อเท็จจริง ให้เป็นไปตามมาตรา 234 (2) และวรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และบทบัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 อย่างไรก็ดี คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 1) พิจารณาแล้วเห็นว่า บทบัญญัติตามร่างฯ เดิม ที่เสนอ สมควรมีการปรับปรุงการใช้ถ้อยคำเป็นคำว่า “ไต่สวน” เพื่อให้สอดคล้องกับถ้อยคำในรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 จึงได้ปรับปรุงชื่อหมวด รวมทั้งปรับปรุงขั้นตอนการไต่สวนในหมวดดังกล่าว เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. และสำนักงาน ป.ป.ท. สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ที่เกี่ยวข้อง (ร่างมาตรา 12 แก้ไขเพิ่มเติมชื่อหมวด 2 การไต่สวนข้อเท็จจริง และแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติทั้งหมวด) ดังนี้

(1) ระยะเวลาไต่สวนและวินิจฉัยข้อมูล

ปรับปรุงการกำหนดระยะเวลาไต่สวนและวินิจฉัยข้อมูลจากร่างฯ เดิม ที่เสนอ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 24 เดิม) โดยกำหนดกรอบระยะเวลาเพิ่มเติมให้ชัดเจนขึ้นภายใต้กรอบระยะเวลาไต่สวนและวินิจฉัยข้อมูลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 เพื่อให้การปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ท. และสำนักงาน ป.ป.ท. รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ในกฎหมายให้ชัดเจนตามที่มาตรา 77 วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญกำหนด และสอดคล้องกับการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมตามที่ มาตรา 258 ง. (1) ของรัฐธรรมนูญกำหนด (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 23)

นอกจากนี้ ได้ปรับปรุงบทบัญญัติว่าด้วยการรองรับการไต่สวนข้อเท็จจริงได้ต่อไปภายหลังจากผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งตามร่างฯ เดิม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 32 เดิม)

โดยได้กำหนดระยะเวลาการดำเนินการในกรณีที่ถูกกล่าวหาคดีประพฤตินิชอบที่พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่ว่าจะก่อนหรือหลังจากที่มีการรับเรื่องไว้พิจารณา ให้ดำเนินการต่อไปตามระยะเวลาในมาตรา 23 แต่ไม่เกิน 3 ปี นับแต่วันที่ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่ทั้งนี้ ไม่เป็นการตัดอำนาจในการดำเนินคดีอาญา (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 31) ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องและเป็นหลักประกันให้กับผู้ที่พ้นจากการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะต้องได้รับการตรวจสอบการกระทำ ความผิดทางวินัยจากรัฐในระยะเวลาที่เหมาะสม ในมาตรฐานเดียวกับการดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการพลเรือนตามมาตรา 100 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 ที่กำหนดให้ส่งลงโทษภายใน 3 ปี นับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นจากราชการ สำหรับคดีทุจริตต่อหน้าที่จะเป็นไปตามร่างมาตรา 18/2 ที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งกำหนดให้ระยะเวลาการกล่าวหา และระยะเวลาการไต่สวนและมีมติวินิจฉัยข้อมูลให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 และตามที่กำหนดในมาตรา 23 ดังนี้

“มาตรา 23 ในการไต่สวนคณะกรรมการ ป.ป.ท. คณะอนุกรรมการไต่สวน พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. แล้วแต่กรณี ต้องดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตรงตามความจริงที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นผู้ถูกกล่าวหา หรือเป็นโทษต่อผู้ถูกกล่าวหา โดยต้องเริ่มดำเนินการไต่สวนภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่องหรือความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. และต้องไต่สวนและพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันที่ได้รับเรื่องหรือความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. ระยะเวลาสองปีดังกล่าว คณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจขยายเวลาออกไปตามที่จำเป็นได้ แต่รวมแล้ว

ต้องไม่เกินสามปี เว้นแต่ เป็นเรื่องที่ต้องเดินทางไปไต่สวนในต่างประเทศ หรือขอรับเอกสารหลักฐานจากต่างประเทศจะขยายเวลาออกไปเท่าที่จำเป็นแต่รวมแล้วไม่เกินห้าปีก็ได้”

(๒) ผู้ทำหน้าที่ไต่สวน

โดยที่ร่างฯ เดิมที่สำนักงาน ป.ป.ท. เสนอ ได้กำหนดให้มีผู้ทำหน้าที่ไต่สวนตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มอบหมายไว้หลายกรณี ได้แก่ การมอบหมายให้เลขาธิการไต่สวนข้อเท็จจริงเบื้องต้น และเลขาธิการอาจมอบหมายให้พนักงาน ป.ป.ท. ดำเนินการแทน โดยมีเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. เป็นผู้ช่วยได้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 26 เดิม) และการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ ไต่สวนข้อเท็จจริงแทน รวมทั้งมอบหมายให้พนักงาน ป.ป.ท. และเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. แสวงหาข้อมูลและรวบรวมพยานหลักฐาน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 29 เดิม) เพื่อเป็นการลดขั้นตอนและรูปแบบการไต่สวนและทำให้การไต่สวนตามร่างฯ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงได้แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าวโดยรวมกำหนดไว้ในบทบัญญัติเดียวกัน และแยกการไต่สวนเป็น 2 กรณีตามผู้ทำหน้าที่ไต่สวน ได้แก่ การไต่สวนของพนักงาน ป.ป.ท. ที่ดำเนินการในลักษณะองค์คณะ และการไต่สวนของคณะอนุกรรมการไต่สวน รวมทั้งกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจออกระเบียบเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการไต่สวนของผู้ไต่สวนและวิธีการทำสำนวนการไต่สวน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 24) รวมทั้งปรับปรุงบทบัญญัติว่าด้วยการห้ามผู้มีส่วนได้เสียทำหน้าที่ไต่สวน เพื่อให้การไต่สวนของผู้ไต่สวนเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 30) ดังนี้

“มาตรา 24 ในการดำเนินการไต่สวนของพนักงาน ป.ป.ท. ให้ดำเนินการเป็นองค์คณะ ๆ ละไม่น้อยกว่าสองคนตามที่เลขาธิการแต่งตั้ง ประกอบด้วยพนักงาน ป.ป.ท. อย่างน้อยหนึ่งคน และจะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ไม่นเกินสองคนร่วมเป็นองค์คณะด้วยก็ได้ ในกรณีจำเป็นจะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. เกินสองคนก็ได้ แต่ต้องมีพนักงาน ป.ป.ท. ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ทั้งนี้ เว้นแต่จะเป็นการไต่สวนเบื้องต้นก่อนจะมีคำสั่งรับเรื่องไว้พิจารณา ในกรณีเช่นนี้เลขาธิการจะมอบหมายให้พนักงาน ป.ป.ท. คนหนึ่งเป็นผู้ดำเนินการก็ได้

การแต่งตั้งและองค์ประกอบขององค์คณะให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด

ในการไต่สวนเรื่องใดที่เป็นเรื่องสำคัญหรือ มีความซับซ้อน คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการไต่สวนตามข้อเสนอนะของเลขาธิการเพื่อดำเนินการไต่สวนก็ได้

เมื่อผู้ไต่สวนตามวรรคหนึ่งและวรรคสามดำเนินการไต่สวนแล้วเสร็จ ให้เสนอสำนวนการไต่สวนต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและวินิจฉัยชี้มูลต่อไป ในการนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะสั่งให้ไต่สวนเพิ่มเติม หรือจะไต่สวนเองใหม่ทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้

ให้ถือว่าสำนวนการไต่สวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ให้ความเห็นชอบแล้ว เป็นสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ท.

ภายใต้หลักเกณฑ์และระยะเวลาการไต่สวนที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะออกระเบียบกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการไต่สวนของผู้ไต่สวน และวิธีการทำสำนวนการไต่สวนก็ได้”

“มาตรา 30 ในการไต่สวนเรื่องใด ผู้ไต่สวนตามมาตรา 24 ต้องไม่เป็นผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้

- (1) รู้เห็นเหตุการณ์ หรือเคยสอบสวนหรือพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องที่กล่าวหาในฐานะอื่น ที่มีใช้เป็นการไต่สวนตามพระราชบัญญัตินี้
- (2) มีส่วนได้เสียในเรื่องที่กล่าวหา
- (3) มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา
- (4) เป็นผู้กล่าวหาหรือเป็นคู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือพี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมบิดาหรือมารดากับผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา
- (5) มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดในฐานะญาติหรือเป็นหุ้นส่วนหรือมีผลประโยชน์ร่วมกันหรือขัดแย้งกันทางธุรกิจกับผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา

ในการดำเนินการเรื่องใด ผู้ไต่สวนตามมาตรา 24 ผู้ใดมีเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้นั้นแจ้งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. โดยเร็ว และระหว่างนั้นห้ามมิให้บุคคลดังกล่าวยุ่งเกี่ยวกับการดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับเรื่องนั้นจนกว่าคณะกรรมการ ป.ป.ท. จะวินิจฉัย ซึ่งต้องวินิจฉัย ให้แล้วเสร็จภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ผู้ถูกกล่าวหาจะคัดค้านผู้ไต่สวนตามมาตรา 24 ซึ่งมีเหตุตามวรรคหนึ่งก็ได้ โดยให้ยื่นคำร้องต่อสำนักงานภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบถึงเหตุแห่งการคัดค้าน และให้สำนักงานเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ท. เพื่อพิจารณาวินิจฉัยโดยเร็ว ในระหว่างที่รอการวินิจฉัยให้ผู้ไต่สวน ซึ่งถูกคัดค้านระงับการปฏิบัติหน้าที่ไว้พลางก่อน

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ตามวรรคสองและวรรคสามให้เป็นที่สุด

การดำเนินการที่ได้ดำเนินการไปแล้วก่อนการแจ้งตามวรรคสองหรือมีคำคัดค้านตามวรรคสาม ให้เป็นอันใช้ได้ เว้นแต่เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะมีมติเป็นอย่างอื่น”

(3) ขั้นตอนและกระบวนการไต่สวน

1) เพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วยการรับเรื่องและการจำหน่ายเรื่องในลักษณะเช่นเดียวกับ มาตรา 25 และมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 เนื่องจากมีความจำเป็นในบางกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะต้องห้ามรับเรื่องไว้ดำเนินการหรือมีอำนาจพิจารณาเพื่อจำหน่ายเรื่อง เช่น กรณีไม่ใช่ความผิดวินัยอย่างร้ายแรง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 25 และมาตรา 26) รวมทั้งเพิ่มเติมให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. สามารถยุติการดำเนินการไต่สวนในกรณีเรื่องที่ไม่ใช่ความผิดวินัยอย่างร้ายแรง หรือกรณีการประพฤติมิชอบที่ไม่ใช่ความผิดวินัยและไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง และกำหนดให้เลขาธิการส่งเรื่องที่ยุติดังกล่าวให้หน่วยงานดำเนินการและรายงานผลให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ทราบ ซึ่งเป็นการลดภาระงานของคณะกรรมการ ป.ป.ท. และเป็นเครื่องมือติดตามการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 27) ดังนี้

“มาตรา 25 ห้ามมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. รับหรือพิจารณาเรื่อง ดังต่อไปนี้

- (1) เรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. รับไว้พิจารณาหรือได้วินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว
- (2) เรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้วินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว และไม่มีพยานหลักฐานใหม่ซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งคดี

(3) เรื่องที่เป็นคดีอาญาในประเด็นเดียวกันและศาลประทับฟ้องหรือพิพากษา หรือมีคำสั่งเสร็จเด็ดขาดแล้ว เว้นแต่คดีนั้นได้มีการถอนฟ้องหรือตั้งฟ้อง หรือเป็นกรณีที่ศาลยังมีได้วินิจฉัยในเนื้อหาแห่งคดี

(4) ผู้ถูกร้องหรือผู้ถูกกล่าวหาตาย

(5) เรื่องที่ผู้ถูกร้องหรือผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ก่อนถูกกล่าวหาเกินห้าปี”

“มาตรา 26 คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะไม่รับหรือสั่งจำหน่ายเรื่องที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ก็ได้

(1) เรื่องที่ไม่ระบุพยานหลักฐานหรือระบุพฤติการณ์แห่งการกระทำที่ชัดเจน เพียงพอที่จะดำเนินการไต่สวนได้

(2) เรื่องที่ล่วงเลยมาแล้วเกินห้าปีนับแต่วันเกิดเหตุจนถึงวันที่มีการกล่าวหา และเป็นเรื่องที่ไม่อาจหาพยานหลักฐานเพียงพอที่จะดำเนินการไต่สวนต่อไปได้

(3) เรื่องที่ไม่ใช่เป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

(4) เรื่องประพจน์มิชอบที่มีใช้เป็นความผิดวินัยและไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย แก่ราชการอย่างร้ายแรง

(5) เรื่องที่องค์กรบริหารงานบุคคลหรือหน่วยงานของรัฐกำลังพิจารณาอยู่ หรือได้พิจารณาเป็นที่ยุติแล้ว และไม่มีเหตุแสดงให้เห็นว่าการพิจารณานั้นไม่ชอบ”

“มาตรา 27 เรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. รับไว้พิจารณาแล้ว ปรากฏจากการไต่สวนว่าเป็นเรื่องตามมาตรา 26 (3) หรือ (4) คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะสั่งให้ยุติการดำเนินการไต่สวนก็ได้

เรื่องที่ไม่รับไว้พิจารณาตามมาตรา 26 (3) หรือ (4) หรือที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. สั่งยุติการดำเนินการไต่สวนตามวรรคหนึ่ง เลขานุการจะส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนของผู้ถูกกล่าวหาเพื่อดำเนินการทางวินัยหรือดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป แล้วรายงานผลให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ทราบก็ได้”

2) ตัดขั้นตอนการแสวงหาข้อเท็จจริงก่อนการรับเรื่องไว้พิจารณา ตามร่างฯ เดิม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 25 เดิม) เนื่องจากตามนิยามคำว่า “ไต่สวน” หมายถึง การแสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐานแล้ว ทั้งนี้ ได้มีการเพิ่มให้มีการไต่สวนเบื้องต้นก่อนมีคำสั่ง รับเรื่อง ไว้ในร่างมาตรา 24 วรรคหนึ่ง ที่แก้ไขเพิ่มเติม ด้วยแล้ว

3) เพิ่มเติมให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. มอบหมายให้เลขานุการเป็นผู้พิจารณารับหรือไม่รับเรื่องหรือสั่งจำหน่ายเรื่องเป็นเบื้องต้น เพื่อลดภาระงานของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ซึ่งจะทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ไต่สวนและชี้มูลความผิด รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่อื่นได้ อย่างมีประสิทธิภาพขึ้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 28) ดังนี้

“มาตรา 28 ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. มอบหมายให้เลขานุการเป็นผู้พิจารณารับหรือไม่รับเรื่องไว้พิจารณาหรือสั่งจำหน่ายเรื่องเป็นเบื้องต้นตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด แล้วรายงานคณะกรรมการ ป.ป.ท. ทราบทุกสัปดาห์วัน ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ไม่มีมติเป็นอย่างอื่นภายในสัปดาห์วันนับแต่วันได้รับรายงาน ให้ถือว่าคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติรับหรือไม่รับเรื่องนั้นไว้พิจารณาหรือสั่งจำหน่ายเรื่องนั้นตามคำสั่งเบื้องต้นของเลขานุการ”

4) เพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วยการกล่าวหา เนื่องจากยังคงจำเป็นต้องกำหนดเรื่องดังกล่าวไว้ เพื่อให้เป็นช่องทางกรรับเรื่องของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ทั้งในคดีทุจริตต่อหน้าที่และคดีประพจน์มิชอบ ทั้งนี้ ได้เพิ่มวิธีการกล่าวหาผ่านวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ไว้เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนและให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 29) ดังนี้

“มาตรา 29 การกล่าวหาจะทำด้วยวาจาทำเป็นหนังสือ หรือผ่านวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ โดยกรณีที่เกิดกล่าวหาด้วยวาจา ให้พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. บันทึกคำกล่าวหาและจัดให้ลงลายมือชื่อผู้กล่าวหาในบันทึกการกล่าวหาที่นั้นไว้

ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานในการเผยแพร่วิธีการส่งคำกล่าวหาเป็นหนังสือหรือส่งด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป”

5) เพิ่มเติมให้การแจ้งข้อกล่าวหาสามารถทำเป็นหนังสือและส่งให้ ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ โดยในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้ทำหนังสือรับทราบหรือมารับทราบข้อกล่าวหาภายในกำหนดเวลา ให้มีการบันทึกและให้ถือว่าได้มีการแจ้ง ข้อกล่าวหาโดยชอบแล้ว เพื่อลดขั้นตอนและเวลาในการแจ้งข้อกล่าวหาในปัจจุบัน ทั้งนี้ กรณีดังกล่าว มีหลักการเช่นเดียวกับมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 นอกจากนี้ ได้ปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดหาทนายความให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติของสำนักงาน ป.ป.ท. ในปัจจุบัน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 33) ดังนี้

“มาตรา 33 ในการไต่สวน เมื่อมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะสนับสนุนข้อกล่าวหาว่ามีมูลความผิดแล้ว ให้ส่งหนังสือแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังที่อยู่ของผู้ถูกกล่าวหาตามที่ปรากฏหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วย การทะเบียนราษฎร

ในการรับทราบข้อกล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหาจะทำเป็นหนังสือมีข้อความแสดง การรับทราบข้อกล่าวหาพร้อมทั้งลงลายมือชื่อส่งมายังสำนักงาน หรือจะมารับทราบข้อกล่าวหา จากพนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ด้วยตนเองก็ได้

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้ทำหนังสือรับทราบหรือมารับทราบข้อกล่าวหาด้วยตนเอง ภายในกำหนดเวลา ไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. บันทึกไว้ และให้ถือว่าได้มีการแจ้งข้อกล่าวหาโดยชอบแล้ว ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด

ในการมาชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาด้วยตนเองหรือการให้ถ้อยคำใด ๆ ผู้ถูกกล่าวหาที่มีสิทธิ นำทนายความหรือบุคคลซึ่งผู้ถูกกล่าวหาไว้วางใจเข้าฟังการชี้แจงหรือการให้ถ้อยคำของตนได้ แต่ต้องไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด

ในการไต่สวนคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิตหรืออัตราโทษจำคุก หากผู้ถูกกล่าวหาไม่มีทนายความและร้องขอ ให้สำนักงานจัดหาทนายความให้ สำหรับการดำเนินการกับเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปีให้เป็นไปตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนด”

6) แก้ไขเพิ่มเติมสาระสำคัญซึ่งเป็นรายการที่จำเป็นต้องระบุไว้ในหนังสือแจ้งข้อกล่าวหา เพื่อให้เกิดความชัดเจนและเป็นประโยชน์กับทั้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติและ ผู้ถูกกล่าวหา (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 34) ดังนี้

“มาตรา 34 หนังสือแจ้งข้อกล่าวหาตามมาตรา 33 อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(1) ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหา และข้อกล่าวหา ซึ่งต้องมีรายละเอียดตามสมควรเพียงพอที่จะทำให้ผู้ถูกกล่าวหาเข้าใจข้อกล่าวหาได้

(2) สิทธิในการชี้แจงข้อเท็จจริง พร้อมทั้งระยะเวลาที่ต้องส่งคำชี้แจงหรือมาชี้แจงด้วยตนเอง ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งหรือถือว่าได้รับแจ้งข้อกล่าวหา

(3) สิทธิและระยะเวลาในการคัดค้านตามมาตรา 30”

7) แก้ไขเพิ่มเติมการให้โอกาสชี้แจงหรือส่งพยานหลักฐานเพิ่มเติม ในร่างฯ เดิม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 37 เดิม) ที่มีลักษณะเดียวกับมาตรา 71 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ซึ่งเป็นการให้โอกาสเฉพาะกรณีที่ถูกกล่าวหา แสดงว่าตนยังไม่ได้รับแจ้งข้อกล่าวหา สามารถยื่น คำร้องขอก่อนมีการฟ้องคดีต่อศาล โดยได้แก้ไขเพิ่มเติมเป็นการให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาส่งคำชี้แจงและพยานหลักฐานมาได้ทุกกรณีเพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณาประกอบการดำเนินการก่อนมีมติ ชี้มูลความผิด เพื่อให้การไต่สวนเป็นไปโดยยุติธรรมและเป็นไปตามหลักเกณฑ์และระยะเวลาการไต่สวน ที่กำหนด (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 35) ดังนี้

“มาตรา 35 เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมและเพื่อให้การไต่สวนเป็นไปตามหลักเกณฑ์ตามมาตรา 23 ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาส่งคำชี้แจง พยานหลักฐาน หรือนำพยานบุคคล มาให้ปากคำ แม้จะพ้นกำหนดเวลาแล้วแต่ก่อนที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะมีมติวินิจฉัยชี้มูล ให้ผู้ไต่สวนตามมาตรา 24 นำคำชี้แจง พยานหลักฐาน หรือคำให้การของพยานมาประกอบการพิจารณา ในการเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. หรือเสนอให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ประกอบการพิจารณาแล้วแต่กรณีด้วย”

8) แก้ไขเพิ่มเติมการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่เป็นการชั่วคราวในร่างฯ เดิม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 38 เดิม) ที่มีลักษณะเดียวกับมาตรา 90 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 โดยได้เพิ่มเติมร่างฯ ใน 2 ประเด็น ได้แก่ การกำหนดให้คำสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่นี้มีผลทางกฎหมาย เช่นเดียวกับการสั่งพักราชการหรือพักงานตามกฎหมาย และการกำหนดให้บทบัญญัติดังกล่าวไม่ใช่

บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบางประเภท เช่น พนักงานรัฐวิสาหกิจ ซึ่งการสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่อาจกระทบต่อการดำเนินการของรัฐวิสาหกิจนั้น ทั้งนี้ เพื่อให้การสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ชั่วคราวตามบทบัญญัติดังกล่าวเกิดความชัดเจนในผลทางกฎหมายและการบังคับใช้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 36)

“มาตรา 36 เมื่อได้แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบข้อกล่าวหาตามมาตรา 33 แล้ว ถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นว่าการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหายังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปอาจเกิดความเสียหายแก่ทางราชการหรือเป็นอุปสรรคในการไต่สวน คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่เป็นการชั่วคราวก็ได้

เมื่อผู้บังคับบัญชาได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ท. ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้บังคับบัญชามีอำนาจและสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะได้รับแจ้งผลการพิจารณาจากคณะกรรมการ ป.ป.ท. ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ท. ต้องพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในหกเดือนนับแต่วันที่แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่พ้นกำหนดหกเดือนแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ท. ยังมีได้มีมติวินิจฉัยชี้มูล หรือในกรณีที่ผลการไต่สวนปรากฏว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูลให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาดำเนินการสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหา กลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

คำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่สั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคสอง ให้มีผลทางกฎหมายเช่นเดียวกับการสั่งพักราชการหรือพนักงานตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลที่ใช้บังคับกับผู้ถูกกล่าวหา

ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ที่จะต้องแจ้งให้ผู้บังคับบัญชา ของผู้ถูกกล่าวหาทราบถึงผลการไต่สวนโดยเร็ว

ความในมาตรานี้ไม่เป็นการตัดอำนาจของผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะดำเนินการตามอำนาจที่มีอยู่ตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลที่ใช้บังคับกับผู้ถูกกล่าวหา

ความในมาตรานี้มิให้ใช้บังคับแก่หน่วยงานของรัฐที่มีใช้ส่วนราชการ องค์การมหาชน หรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น”

9) แก้ไขเพิ่มเติมวิธีการไต่สวนและพยานหลักฐานที่ได้จากการไต่สวนในร่างฯ เดิม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 39 เดิม) ที่มีลักษณะเดียวกับมาตรา 67 แห่ง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 โดยได้แก้ไขเพิ่มเติมวิธีการบันทึกการสอบปากคำให้ชัดเจนยิ่งขึ้น สำหรับการสอบปากคำเด็กอายุไม่เกิน 18 ปี ได้กำหนดรวมไว้ในร่างมาตรา 33 นอกจากนี้ ได้แก้ไขเพิ่มเติมให้เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. รับรองความมีอยู่จริงและความถูกต้องของพยานหลักฐานที่ได้จากการ ไต่สวนหรือจากต่างประเทศ ให้ศาล รับฟังเป็นพยานหลักฐานในศาลได้ เพื่อลดขั้นตอนการปฏิบัติงานในปัจจุบัน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 37) ดังนี้

“มาตรา 37 ในการไตสวนต้องไม่ทำการใด ๆ อันเป็นการให้คำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง ทรมาน ใช้กำลังบังคับหรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการอื่นใด เพื่อจูงใจให้ผู้นั้นให้ถ้อยคำ ในเรื่องที่ไตสวน

ในการสอบปากคำบุคคลใด จะกระทำโดยวิธีการบันทึกลงในวัสดุซึ่งถ่ายทอดออกเป็น ภาพหรือเสียงหรือโดยวิธีการอื่นใดก็ได้ แต่วิธีการดังกล่าวต้องเป็นวิธีการที่ผู้ให้ถ้อยคำนั้น อาจ ตรวจสอบถึงความถูกต้องของบันทึกการให้ปากคำนั้นได้

เพื่อประโยชน์ในการไตสวน คณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจนำพยานหลักฐานที่ได้จากการ ไตสวนหรือพยานหลักฐานที่ได้มาจากต่างประเทศอันได้มาอย่างถูกต้องตามกฎหมายในคดีใดคดีหนึ่ง มาใช้เป็นพยานหลักฐานประกอบสำนวนการไตสวนที่เกี่ยวข้องได้ และเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. รับรองความมีอยู่จริงและความถูกต้องของพยานหลักฐานนั้นแล้ว ให้ศาลรับฟังเป็นพยานหลักฐานใน ศาลได้”

10) ตัดบทบัญญัติว่าด้วยการขอให้ศาลสืบพยานหลักฐานที่เกรงว่าจะสูญหายหรือยาก แก่การนำสืบตามร่างฯ เดิม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 40 เดิม) ออก เนื่องจากมาตรา 27 แห่ง พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559

11) นำเรื่องการจัดทำสำนวนการไตสวน การไตสวนเพิ่มเติมและการไตสวนใหม่ตาม ร่างฯ เดิม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 41 เดิม) มากำหนดรวมไว้ในร่างมาตรา 24 ที่แก้ไขเพิ่มเติม และนำ เรื่องการรายงานผลการดำเนินการตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายตามร่างฯ เดิม (แก้ไข เพิ่มเติมมาตรา 42 เดิม) มากำหนดรวมไว้ในร่างมาตรา 18/2 ที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้สอดคล้องกับ เนื้อหาของร่างฯ ที่แก้ไขเพิ่มเติม

6) การดำเนินการเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติชี้มูลความผิด

(1) การแจ้งและการดำเนินการทางวินัยตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ท. แก้ไขเพิ่มเติม การแจ้งและการดำเนินการทางวินัยตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ท. ในร่างฯ เดิม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 43 เดิม) ซึ่งมีลักษณะเดียวกับมาตรา 98 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมในประเด็น ดังต่อไปนี้ (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 38) ดังนี้

1) เพิ่มเติมให้การแจ้งมติคณะกรรมการ ป.ป.ท. ต้องส่งรายงานการไตสวนที่มี รายละเอียดตามที่กำหนด เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงาน

2) เพิ่มเติมระยะเวลาสำหรับผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนพิจารณาโทษทางวินัยจาก 30 วัน เป็น 60 วัน เพื่อให้สอดคล้องกับการกำหนดให้มีการขอทบทวนมติคณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งมติ

3) แก้ไขเพิ่มเติมการดำเนินการลงโทษทางวินัยตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ท. เนื่องจากปัจจุบันแนวทางการตีความของคณะกรรมการกฤษฎีกาไม่ว่าการดำเนินการลงโทษทางวินัยตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือมติคณะกรรมการ ป.ป.ท. ยังคงต้องเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลนั้นๆ ซึ่งทำให้ไม่สามารถลงโทษทางวินัยกับผู้พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในกรณีที่กฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลไม่ได้กำหนดกรณีดังกล่าวไว้ โดยตามร่างฯ ที่แก้ไขเพิ่มเติมได้แยกการดำเนินการลงโทษทางวินัยเป็น 2 กรณี ได้แก่ กรณีแรก กรณีประพฤตินิยมชอบกำหนดให้ชัดเจนว่าผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน “มีอำนาจสั่งลงโทษ” แม้ว่า ผู้ถูกกล่าวหาานั้นจะพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้ง ถอดถอนมีอำนาจลงโทษตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 นี้ ได้แม้ว่ากฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคล จะไม่ได้กำหนดให้อำนาจไว้ก็ตาม นอกจากนี้ ได้กำหนดกลไกเพิ่มเติมกรณีที่มีการไต่สวนล่าช้า ทำให้ไม่สามารถลงโทษทางวินัยตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ท. ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ไต่สวน เหตุแห่งความล่าช้าและประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป เพื่อให้ประชาชนร่วมตรวจสอบ และกรณีที่สอง กรณีทุจริตต่อหน้าที่กำหนดให้การดำเนินการลงโทษ ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ต่อไป เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาความสับสนในการดำเนินการในคดีทุจริตที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ดำเนินการ

แก้ไขเป็น ดังนี้

“มาตรา 38 เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติวินิจฉัยชี้มูลว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดกระทำความผิดทางวินัยอันเป็นการกระทำการทุจริตในภาครัฐ ให้ประธานกรรมการแจ้งไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้น

การแจ้งตามวรรคหนึ่งนอกจากมติของคณะกรรมการ ป.ป.ท. แล้ว ต้องส่งรายงานการไต่สวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นชอบแล้ว ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อกล่าวหา ข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และความผิดที่กระทำ โดยสรุปด้วย

เมื่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาได้รับแจ้ง ตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้มีมติ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งมติของ

คณะกรรมการ ป.ป.ท. โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก และให้ถือว่า มติของคณะกรรมการ ป.ป.ท. และรายงานการไต่สวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นชอบแล้ว เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลที่ใช้บังคับกับผู้ถูกกล่าวหา นั้น สำหรับผู้ถูกกล่าวหาซึ่งไม่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับวินัย ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป โดยไม่ต้องดำเนินการสอบสวนอีก

การดำเนินการลงโทษทางวินัยตามวรรคสามที่เป็นกรณีการประพาศติมิชอบ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนมีอำนาจสั่งลงโทษผู้ถูกกล่าวหาได้ แม้ผู้ถูกกล่าวหาจะพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยเหตุอื่นนอกจากตาย ไม่ว่าจะก่อนหรือหลังที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้มีมติวินิจฉัยชี้มูล เว้นแต่คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะมีมติเมื่อพ้นกำหนดเวลาตามมาตรา 23 หรือมาตรา 31 วรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้ว แต่ไม่เป็นการตัดอำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ท. ที่จะดำเนินการเพื่อดำเนินคดีอาญาภายใต้กำหนดอายุความต่อไป ในการนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ดำเนินการไต่สวนเพื่อให้ทราบเหตุแห่งความล่าช้าของการที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวด้วย และประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

การดำเนินการลงโทษทางวินัยตามวรรคสามที่เป็นกรณีทุจริตต่อหน้าที่ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตต่อไป”

นอกจากนี้ ได้เพิ่มเติมการขอคัดสำเนาสำนวนการไต่สวนเพื่อประโยชน์ ในการใช้สิทธิอุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหา (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 39)

“มาตรา 39 ภายใต้บังคับมาตรา 19/1 วรรคสอง เพื่อประโยชน์ในการใช้สิทธิอุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. อนุญาตให้คัดสำเนาสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ตามคำร้องขอของผู้ถูกกล่าวหาได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด”

(2) การขอทบทวนมติคณะกรรมการ ป.ป.ท. โดยผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน

แก้ไขเพิ่มเติมการขอทบทวนมติคณะกรรมการ ป.ป.ท. โดยผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนในร่างฯ เดิม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 44 เดิม) ซึ่งมีลักษณะเดียวกับมาตรา 99 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

โดยเพิ่มเติมให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจออกหลักเกณฑ์การขอทบทวนมติคณะกรรมการ ป.ป.ท. เพื่อกำหนดรายละเอียดในทางปฏิบัติให้ชัดเจน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 40)

“มาตรา 40 ในการพิจารณาลงโทษทางวินัยตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ตาม มาตรา 38 ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนอาจขอให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ทบทวนได้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากคณะกรรมการ ป.ป.ท. เฉพาะเมื่อผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนดังกล่าวมีพยานหลักฐานใหม่ อันแสดงได้ว่าผู้ถูกกล่าวหามิได้มีการกระทำความผิดตามที่กล่าวหาหรือกระทำความผิดในฐานความผิดที่แตกต่างจากที่ถูกกล่าวหา ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด

ในการพิจารณาทบทวนตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณา พยานหลักฐานโดยละเอียด เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติเป็นประการใด ให้ผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนดำเนินการต่อไปตามมตินั้น”

(3) การสั่งลงโทษกรณีที่ไม่ดำเนินการทางวินัยตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ท.

แก้ไขเพิ่มเติมการสั่งลงโทษกรณีที่ไม่ดำเนินการทางวินัยตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ท. ในร่างฯ เดิม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 46 เดิม) ซึ่งมีลักษณะเดียวกับ มาตรา 100 แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 เพื่อให้เกิดความชัดเจน ในการใช้อำนาจของนายกรัฐมนตรีในการสั่งลงโทษ ในกรณีดังกล่าว โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมใน ประเด็น ดังต่อไปนี้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 42) ดังนี้

“มาตรา 42 ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนไม่อาจดำเนินการ ทางวินัยตามมาตรา 38 ได้ เพราะเหตุกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วย การบริหารงานบุคคลที่ ใช้บังคับกับผู้ถูกกล่าวหามิได้ให้อำนาจไว้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. รายงานนายกรัฐมนตรี และให้ นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งลงโทษหรือสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากความเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือสั่งการ อย่างอื่นตามที่เห็นสมควรหรือตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. เสนอแนะได้

ในการสั่งลงโทษหรือสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากความเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือสั่งการ อย่างอื่นตามวรรคหนึ่ง ให้นายกรัฐมนตรีพิจารณาตามรายงานการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ท. โดยไม่ต้องดำเนินการสอบสวนอีก

ในกรณีตามวรรคหนึ่งที่นายกรัฐมนตรีสั่งลงโทษถึงออกจากงานหรือให้พ้นจากความเป็น เจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ถือว่าเป็นการสั่งให้ออกหรือให้พ้นจากความเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพราะกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง หรือในกรณีที่ผู้นั้นมีสัญญาจ้างกับหน่วยงานของรัฐ ให้ถือว่าเป็นคำสั่ง ให้ออกนั้นเป็นการบอกเลิกสัญญาจ้างโดยไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยใดด้วย

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช่บังคับกับกรณีและผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน
ไม่อาจดำเนินการทางวินัยได้เพราะเหตุที่พ้นระยะเวลาตามมาตรา 23 หรือมาตรา 31”

1) เพิ่มเติมให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งลงโทษ หรือสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากความ
เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือสั่งการอย่างอื่นตามที่เห็นสมควรหรือตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ท.
เสนอแนะ ในกรณีที่ไม่มี การดำเนินการลงโทษทางวินัยตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ท. ให้
นายกรัฐมนตรีพิจารณาตามรายงานการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ท. โดยไม่ต้องดำเนินการ
สอบสวนอีก

2) เพิ่มเติมผลทางกฎหมายในการใช้อำนาจนายกรัฐมนตรีในการสั่งลงโทษตามมาตรา
นี้ให้ชัดเจน โดยให้ถือว่าการสั่งการดังกล่าวเป็นการให้ออกหรือให้พ้นจาก ความเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ
เพราะกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง หรือเป็นการบอกเลิกสัญญาจ้าง โดยไม่ต้องจ่ายค่าชดเชย เพื่อให้
ครอบคลุมเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องมีการทำสัญญาจ้าง เช่น พนักงานรัฐวิสาหกิจ

3) กำหนดยกเว้นไม่ให้ใช้อำนาจนายกรัฐมนตรีในกรณีนี้กับการดำเนินการทางวินัย
ไม่ได้เพราะเหตุที่ไต่สวนเกินระยะเวลาที่กฎหมายนี้กำหนด

(4) การอุทธรณ์และการใช้สิทธิทางศาลของผู้ถูกลงโทษตามมติคณะกรรมการ
ป.ป.ท.

แก้ไขเพิ่มเติมการอุทธรณ์และการใช้สิทธิทางศาลของผู้ถูกลงโทษ ตามมติ
คณะกรรมการ ป.ป.ท. ในร่างฯ เดิม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 47 เดิม และมาตรา 48 เดิม) ซึ่งมีลักษณะ
เดียวกับมาตรา 101 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ
ทุจริต พ.ศ. 2561 (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 43) ดังนี้

“มาตรา 43 เมื่อผู้ถูกลงโทษทางวินัยตามมาตรา 38 อุทธรณ์ต่อ ก.พ.ค. และ ก.พ.ค.
ยกอุทธรณ์ ให้ผู้อุทธรณ์มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองสูงสุดได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ก.พ.ค.
มีคำวินิจฉัย แต่ในกรณีที่ ก.พ.ค. วินิจฉัยว่าอุทธรณ์ฟังขึ้น ให้ส่งคำวินิจฉัยนั้นไปยังคณะกรรมการ
ป.ป.ท. เพื่อพิจารณาทบทวน ผลการทบทวนของคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นประการใดให้
ผู้บังคับบัญชาและผู้เกี่ยวข้องดำเนินการไปตามนั้น ในกรณีที่ผู้ถูกลงโทษไม่เห็นด้วยกับผลการทบทวน
ดังกล่าว ให้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองสูงสุดได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รับทราบหรือถือว่า
รับทราบผลการทบทวนนั้น

ผู้ถูกลงโทษซึ่งไม่มีสิทธิอุทธรณ์ต่อ ก.พ.ค. ตามวรรคหนึ่ง มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาล
ปกครองได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รับทราบหรือถือว่ารับทราบคำสั่งลงโทษโดยไม่ต้องอุทธรณ์
ตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลที่ใช้บังคับกับผู้ถูกลงโทษ

1) เพิ่มเติมกรณีที่มีการอุทธรณ์การลงโทษตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ท. ต่อ ก.พ.ค. โดยกำหนดขั้นตอนการทบทวนมติคณะกรรมการ ป.ป.ท. ในลักษณะที่เป็นการร่วมกันทำงานระหว่าง ก.พ.ค. และคณะกรรมการ ป.ป.ท. โดยหาก ก.พ.ค. วินิจฉัยว่าอุทธรณ์ฟังขึ้น ให้ส่งคำวินิจฉัยให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณาทบทวน และแจ้งผลไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป เพื่อแก้ไขปัญหาการทบทวนการลงโทษทางวินัยที่เกิดจากการดำเนินการตามกฎหมายเกี่ยวกับข้าราชการพลเรือนและเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐและตาม พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 นอกจากนี้ กำหนดให้ผู้ถูกลงโทษดังกล่าวมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองสูงสุดเมื่อ ก.พ.ค. ยกอุทธรณ์ หรือผู้ถูกลงโทษไม่เห็นด้วยกับผลการทบทวน เนื่องจากกรณีดังกล่าวได้ผ่านการพิจารณาจากทั้ง ก.พ.ค. และคณะกรรมการ ป.ป.ท. แล้ว

2) กำหนดให้กรณีที่ผู้ถูกลงโทษทางวินัยตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ท. ซึ่งไม่มีสิทธิอุทธรณ์ต่อ ก.พ.ค. มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองโดยไม่ต้องอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคล

(5) การดำเนินคดีอาญาเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติชี้มูลความผิด

1) เพิ่มเติมร่างฯ เดิม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 49 เดิม) โดยกำหนดให้การดำเนินคดีอาญาตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ท. ในกรณีที่เป็นการผิดทางอาญาอันเกิดจากการทุจริตต่อหน้าที่หรือการประพฤติมิชอบนั้นเป็นความผิดอันยอมความได้และหน่วยงานของรัฐเป็นผู้เสียหายให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. แจ้งให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการตามสมควรต่อไป ทั้งนี้ เพื่อลดภาระการดำเนินคดีบางประเภทของคณะกรรมการ ป.ป.ท. (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 44) ดังนี้

“มาตรา 44 ในกรณีที่การกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา 38 เป็นความผิดทางอาญาที่มีใช้เป็นการผิดอันยอมความได้ด้วย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ส่งเรื่องพร้อมทั้งสำนวนการไต่สวน รายงาน เอกสาร และความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ให้พนักงานอัยการดำเนินคดีต่อไป โดยให้ถือว่าดำเนินการและสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นการสอบสวนและสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในกรณีที่พนักงานอัยการมีความเห็นว่าข้อเท็จจริง รายงาน เอกสาร หรือความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ที่ได้รับยังไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินคดีได้ ให้พนักงานอัยการแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ทราบเพื่อไต่สวนเพิ่มเติม โดยให้ระบุข้อที่ไม่สมบูรณ์นั้นให้ครบถ้วน ในคราวเดียวกัน ในกรณีจำเป็นคณะกรรมการ ป.ป.ท. จะร่วมกับอัยการสูงสุดตั้งคณะทำงานร่วมกัน เพื่อไต่สวนเพิ่มเติมก็ได้

ในกรณีที่พนักงานอัยการเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง แต่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติยืนยันให้ฟ้อง ให้ส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดวินิจฉัย คำวินิจฉัยของอัยการสูงสุดให้เป็นที่สุด

ให้นำความในวรรคสามมาใช้บังคับกับการไม่ยื่นอุทธรณ์หรือฎีกา ถอนฟ้อง ถอนอุทธรณ์ หรือถอนฎีกา ด้วยโดยอนุโลม

ในกรณีที่ความผิดทางอาญาตามวรรคหนึ่งเป็นความผิดอันยอมความได้ และหน่วยงานของรัฐเป็นผู้เสียหาย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. แจ้งให้หน่วยงานของรัฐเพื่อดำเนินการ ตามสมควรต่อไป”

2) แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินการกับความเสียหายที่เกิดจาก การกระทำ ความผิดของผู้ถูกกล่าวหาในร่างฯ เดิม (เพิ่มมาตรา 50/3 เดิม) ซึ่งมีลักษณะเดียวกับมาตรา 82 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ที่กำหนดให้พนักงานอัยการอาจยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำพิพากษา เพิกถอนการกระทำหรือคำสั่งที่มีชอบอันเป็นการละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐหรือผู้อื่น เป็นการกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. แจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการหาตัวผู้รับผิดชอบหรือพิจารณา เพิกถอนเอกสารหรือสิทธิที่เกิดขึ้นโดยมิชอบ ซึ่งเป็นการใช้กลไกในทางบริหารในลักษณะเดียวกับ มาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 ปัจจุบัน และได้เพิ่มเติมมาตรการบังคับกรณีที่หน่วยงานของรัฐ ไม่ดำเนินการ โดยกำหนดให้มีการรายงานให้คณะรัฐมนตรีทราบ และเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 46) ดังนี้

“มาตรา 46 ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติวินิจฉัยชี้มูลความผิดผู้ใด และปรากฏว่าการกระทำนั้นก่อให้เกิดความเสียหายหรือเป็นการละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ หรือมีกรณีที่ออกเอกสารสิทธิหรือก่อให้เกิดสิทธิแก่บุคคลใดขึ้นโดยมิชอบ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. แจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อดำเนินการหาตัวผู้รับผิดชอบใช้ความเสียหายหรือพิจารณา เพิกถอนเอกสารสิทธิหรือสิทธิดังกล่าวแล้วแต่กรณีโดยเร็ว แล้วรายงานให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ทราบ

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐมิได้ดำเนินการตามที่ได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่งภายในเวลาอันสมควร ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. รายงานให้คณะรัฐมนตรีทราบ และเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป”

๓) ตัดเรื่องการนำตัวผู้กล่าวหาไปศาลเมื่ออัยการมีคำสั่งฟ้องตามร่างฯ เดิม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 50 เดิม) เนื่องจากเป็นเรื่องที่ดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และได้กำหนดไว้ในร่างมาตรา 19/2 ที่แก้ไขเพิ่มเติมแล้ว และตัดเรื่องการดำเนินการเกี่ยวกับการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกกล่าวหาและบุคคลที่เกี่ยวข้องตามร่างฯ เดิม (เพิ่มมาตรา 50/2 เดิม) เนื่องจากกรณีดังกล่าวเป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. รวมทั้งการขอข้อมูลเกี่ยวกับบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการ ป.ป.ท. สามารถดำเนินการได้ในทางบริหารไม่จำเป็นต้องกำหนดไว้ในบทบัญญัติ

7) กำหนดให้มีหัวหน้าพนักงาน ป.ป.ท.

เพื่อให้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าในการไต่สวนให้การไต่สวนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในลักษณะเช่นเดียวกับหัวหน้าพนักงานไต่สวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 รวมทั้งเป็นการกำหนดตำแหน่งสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ทำงานที่เหมาะสม ที่จะใช้อำนาจดำเนินการแทนคณะกรรมการ ป.ป.ท. ตามที่ได้รับมอบหมายได้ (ร่างมาตรา 13 เพิ่มมาตรา 52/1 วรรคสอง) ดังนี้

“มาตรา 13 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา 52/1 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559

“การแต่งตั้งหัวหน้าพนักงาน ป.ป.ท. ให้แต่งตั้งจากข้าราชการในสังกัดสำนักงานซึ่งรับราชการในสำนักงานมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี และได้รับแต่งตั้งให้เป็นพนักงาน ป.ป.ท. มาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี และมีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่เป็นหัวหน้าในการดำเนินการไต่สวนได้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด”

8) การคุ้มครองและช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ให้เบาะแสหรือข้อมูลที่เป็นประโยชน์

(1) ตัดร่างฯ เดิม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 57 เดิม) เนื่องจากบทบัญญัติในกฎหมายปัจจุบันครอบคลุมการคุ้มครองและให้ความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ให้เบาะแสหรือข้อมูลที่เป็นประโยชน์แล้ว

(2) เพิ่มบทยกเว้นโทษสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้ทำหนังสือโต้แย้งเพื่อให้ผู้บังคับบัญชาทบทวนคำสั่งที่ให้กระทำความผิดหรือโต้แย้งเบาะแสต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. ภายใน

30 วันนับแต่วันที่ได้กระทำการ ทั้งนี้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ภายใต้ พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 ได้รับความคุ้มครองทางกฎหมาย เหมือนกับที่มาตรา 134 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 กำหนด (ร่างมาตรา 14 เพิ่มมาตรา 57/1)

มาตรา 14 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 57/1 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551

“มาตรา 57/1 ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เพราะถูกผู้บังคับบัญชาสั่งการให้ทำ ถ้าได้ทำหนังสือโต้แย้งหรือให้ผู้บังคับบัญชาทบทวนคำสั่งหรือให้ยืนยันคำสั่งแล้ว หรือโต้แย้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ทราบถึงเบาะแส ข้อมูล หรือข้อเท็จจริงภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้กระทำการนั้น ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

กรณีตามวรรคหนึ่ง หากเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ส่งสำเนาเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ และให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นได้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแล้ว”

9) เพิ่มเหตุผลโทษและยกเว้นโทษให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกชี้มูลว่ากระทำความผิด

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นสมควรให้ลดโทษหรือไม่ลงโทษ เมื่อเป็นการกระทำโดยสุจริตและเป็นไปเพื่อประโยชน์ของทางราชการ ในกรณีที่กฎหมาย กฎ ข้อบังคับ หรือ มาตรการเป็นช่องทางให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการทุจริตในภาครัฐ หรือเป็นเหตุที่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ผลดี เพื่อเป็นช่องทางการให้ความเป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่สุจริตและทำเพื่อประโยชน์ของทางราชการ (ร่างมาตรา 15 เพิ่มมาตรา 58/1 วรรคสอง)

มาตรา 15 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา 58/1 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559

“ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณาเห็นว่ามิกรณีตาม (1) เกิดขึ้น และเป็นกรณีที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยชี้มูลว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิด หากการกระทำ ของผู้ถูกกล่าวหา นั้น เป็นไปโดยสุจริตและเป็นไปเพื่อประโยชน์ของทางราชการ คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะมีความเห็นให้ลด

โทษหรือไม่ลงโทษ ผู้ถูกกล่าวหานั้นก็ได้ และเมื่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนของผู้ถูกกล่าวหา นั้นสั่งการตามความเห็นคณะกรรมการ ป.ป.ท. นั้นแล้ว ให้ถือว่าชอบด้วยกฎหมายระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลที่ใช้บังคับกับผู้ถูกกล่าวหา นั้น”

10) แก้ไขเพิ่มเติมมาตรการป้องกันการทุจริตในภาครัฐ

ในส่วนที่เป็นการแก้ไขหรือระงับการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายและเดือดร้อนแก่ประชาชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนี้ (ร่างมาตรา 16 แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 58/2)

มาตรา 16 ให้ยกเลิกความในมาตรา 58/2 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการ ของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ มาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 และให้ใช้ ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 58/2 เพื่อประโยชน์ในการป้องกันการทุจริตในภาครัฐหรือ เพื่อขจัดความเดือดร้อนของประชาชนจากการกระทำของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. หรือสำนักงานว่าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่มีวิธีปฏิบัติหรือ การดำเนินการที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ ให้สำนักงานแจ้งให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ทราบเพื่อดำเนินการปรับปรุงแก้ไขหรือระงับการกระทำดังกล่าวโดยเร็วต่อไป

(1) ไม่เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ

(2) เป็นเหตุให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ใช้บริการหรือประชาชน

(3) เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง

ในกรณีมีการกระทำตาม (1) ให้สำนักงานแจ้งคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ทราบเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไปด้วย

เมื่อได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ต้องดำเนินการตามที่ได้รับแจ้งและแจ้งผลการดำเนินการหรือแนวทางการปรับปรุงแก้ไขและระยะเวลาในการดำเนินการ ให้สำนักงานทราบภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ในกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐไม่ ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาดังกล่าวโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สำนักงานประกาศให้ ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป”

(1) ตัดเรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการรับเรื่องเมื่อมีการกระทำ อันเป็นเหตุให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ใช้บริการหรือประชาชน เนื่องจากการกระทำที่เป็นเหตุให้เกิด ความเดือดร้อน

นั้น ต้องพิจารณาจากผลที่เกิดขึ้นและความเดือดร้อนจากการกระทำเป็นรายกรณี การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในกรณีดังกล่าวอาจเป็นอุปสรรคในการที่จะบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน

(2) ปรับปรุงสภาพบังคับในกรณีที่เมื่อมีการแจ้งให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐปรับปรุงแก้ไขหรือระงับแล้ว ไม่มีการดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สำนักงานประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ สำหรับการรายงานต่อคณะรัฐมนตรีและคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในกรณีดังกล่าวย่อมเป็นดุลยพินิจและอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ตามร่างมาตรา 17 ที่แก้ไขเพิ่มเติมไว้แล้ว

11) การจับ การควบคุมตัว และการปล่อยตัวชั่วคราว

เนื่องจากร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้การจับ การควบคุมตัว และการปล่อยตัวชั่วคราว สามารถกระทำได้ตามที่มาตรา 19/2 กำหนด จึงได้แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติ ว่าด้วยการเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อให้สอดคล้องกัน (ร่างมาตรา 17 เพิ่มมาตรา 60 วรรคสอง) ดังนี้

มาตรา 17 ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา 60 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการ อนุกรรมการไต่สวน และพนักงาน ป.ป.ท. เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ และเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจโดยให้มีอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนด้วย เว้นแต่อำนาจในการจับ การควบคุมตัว และการปล่อยชั่วคราวให้เป็นไปตามมาตรา 19/2”

12) บทกำหนดโทษ

(1) เพิ่มการยกเลิกบทกำหนดความผิดและโทษกรณีไม่ปฏิบัติตามคำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ท. ที่สั่งตามมาตรา 48 เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติที่มีการปรับปรุง (ร่างมาตรา 18 ยกเลิกมาตรา 63)

มาตรา 18 ให้ยกเลิกมาตรา 63 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหาร ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551

(2) แก้ไขเพิ่มเติมการกำหนดความผิดและโทษกรณีที่เปิดเผยข้อความ ข้อเท็จจริง หรือข้อมูลจากการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ในร่างฯ เดิม (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 64 และ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 65 เดิม) ซึ่งเป็นการกำหนดความผิดและโทษในลักษณะเดียวกับมาตรา 180 และมาตรา 183 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 แต่เนื่องจากในมาตรา 64 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มีการกำหนดความผิดและโทษในกรณีดังกล่าวไว้แล้ว จึงได้กำหนดเพิ่มเติมเหตุเพิ่มโทษเฉพาะในกรณีที่เป็นกรกระทำของคณะกรรมการ ป.ป.ท. กรรมการอนุกรรมการไต่สวน พนักงาน ป.ป.ท. เจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย (ร่างมาตรา 19 เพิ่มมาตรา 64 วรรคสอง) ดังนี้

มาตรา 19 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา 64 แห่งพระราชบัญญัติ มาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551

“ถ้ากรกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำของคณะกรรมการ ป.ป.ท. กรรมการอนุกรรมการไต่สวน พนักงาน ป.ป.ท. เจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. หรือบุคคลซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ท. แต่งตั้งหรือมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ใด และการกระทำนั้นเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 19/1 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท”

(3) ตัดร่างฯ เดิม (เพิ่มมาตรา 64/1 และมาตรา 64/2 เดิม) เนื่องจากประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 138 ได้กำหนดความผิดฐานขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย และมาตรา 172 และมาตรา 177 ได้กำหนดความผิดฐานแจ้งความอันเป็นเท็จต่อเจ้าพนักงาน ฟ้องเท็จหรือเบิกความเท็จต่อศาล ไว้แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องกำหนดฐานความผิดในการขัดขวางการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ท. อนุกรรมการไต่สวน พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. และฐานความผิดการแจ้งความอันเป็นเท็จต่อเจ้าพนักงานฟ้องเท็จหรือเบิกความเท็จต่อศาลไว้เป็นการเฉพาะในพระราชบัญญัตินี้

13) บทเฉพาะกาล

(1) กำหนดรองรับการดำเนินการที่ดำเนินการไปแล้วโดยชอบตามพระราชบัญญัติ มาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้เป็นอันใช้ได้ ส่วนการดำเนินการต่อไปให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารฯ ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะมีมติเป็นอย่างอื่นเพื่อประโยชน์แห่งความเป็นธรรม ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหาร

ฯ ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ แต่การนับระยะเวลาดังกล่าวให้นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เว้นแต่เป็นกรณีตามมาตรา 31 ให้นับระยะเวลาตามที่มาตรา 31 กำหนด (ร่างมาตรา 20) ดังนี้

“มาตรา 20 การใดที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. คณะอนุกรรมการ สำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ได้ดำเนินการไปแล้วโดยชอบตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้เป็นอันใช้ได้ ส่วนการดำเนินการต่อไปให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่เพื่อประโยชน์แห่งความเป็นธรรม คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะมิตติเป็นอย่างอื่น

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาตามที่กำหนดในมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปราม การทุจริต พ.ศ. 2551 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ แต่การนับระยะเวลาดังกล่าวให้นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เว้นแต่เป็นกรณีตามมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการ ของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้นับระยะเวลาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 31 ดังกล่าว”

(2) กำหนดให้บรรดาระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง และมติที่ใช้ บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ โดยให้ดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมหรือออกใหม่ภายใน 2 ปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และกำหนดสภาพบังคับกรณีที่ยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จตามที่กฎหมาย กำหนด (ร่างมาตรา 21) ดังนี้

“มาตรา 21 บรรดาระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง และมติที่ออก ตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังมีผลใช้บังคับต่อไป เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการ ทุจริต พ.ศ. 2551 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ แต่ให้ดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมหรือออกใหม่ ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

พ.ศ. 2551 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เมื่อพันกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว แต่การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ยังไม่แล้วเสร็จ ให้ดำเนินการต่อไปจนแล้วเสร็จ และให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ดำเนินการไต่สวน ถึงเหตุแห่งความล่าช้าแล้วรายงานให้คณะรัฐมนตรีทราบและเผยแพร่ผลการไต่สวนนั้นให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ในกรณีที่ผลการไต่สวนปรากฏว่าเป็นกรณีที่ไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าเป็นเหตุบกพร่องต่อหน้าที่ของเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในภาครัฐ และเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ท. ที่เกี่ยวข้อง”

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการรวบรวมและวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในการศึกษาร่างพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... แล้ว ปรากฏข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดความเหมาะสมและสมบูรณ์มากขึ้น ดังนี้

1) สำนักงาน ป.ป.ท. และสำนักงาน ป.ป.ช. จะต้องดำเนินการในเชิงป้องกัน โดยการวางกลไกสร้างเครือข่ายความร่วมมือทุกภาคส่วนควบคู่ไปกับการสร้างให้ประชาชนศรัทธา และความเชื่อมั่นในกระบวนการตรวจสอบการกระทำทุจริต โดยลงพื้นที่ให้ความรู้กับเด็ก เยาวชน และประชาชน ในเรื่องพิษภัยของการทุจริต หรือจัดให้มีกิจกรรมการด้านทุจริต รวมทั้ง ความโปร่งใสในการปฏิบัติงานสมควรต้องปรับปรุงกฎหมายดังกล่าว เพื่อสร้างความโปร่งใสเป็นธรรมและความน่าเชื่อถือแก่องค์กร

2) สำนักงาน ป.ป.ท. ควรกำหนดให้มีการคัดกรองประเภทของเรื่องกล่าวหาตามความสำคัญและความร้ายแรงอย่างเหมาะสม โดยกำหนดกลุ่มหรือคณะกรรมการที่สามารถพิจารณาดำเนินการมีมติชี้มูลไปเลยโดยไม่ต้องผ่านคณะกรรมการ ป.ป.ท. แล้วจึงรายงานต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. ในภายหลัง โดยให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ไต่สวนข้อเท็จจริงเฉพาะเรื่องที่ใหญ่และมีความสำคัญจริง ๆ หรือตามดุลพินิจของคณะกรรมการ ป.ป.ท.

3) ให้กระทรวงศึกษาธิการจัดหลักสูตรการเรียนเรื่องทุจริตศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา เพื่อสร้างและปลูกจิตสำนึกให้กับเด็กและเยาวชน

4) หน่วยงานรัฐทุกหน่วยควรมีการปรับระบบงานและโครงสร้างองค์กรที่เอื้อต่อการลดการใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และปลูกจิตสำนึกการเป็นพลเมืองดี มีวัฒนธรรม สุจริต และการปลูกฝังและหล่อหลอมวัฒนธรรมในกลุ่มเด็กและเยาวชนทุกช่วงวัยทุกระดับ

5) สำนักงาน ป.ป.ท. และสำนักงาน ป.ป.ช. ควรจัดให้หน่วยงานรัฐทำการประเมินคุณธรรมความโปร่งใสในภาครัฐ ITA อย่างถูกต้องชัดเจนตามความเป็นจริง

6) สำนักงาน ป.ป.ท. และสำนักงาน ป.ป.ช. ควรส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่รัฐให้มีความใสสะอาด ปราศจากพฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริต

7) ปัญหาข้อจำกัดลักษณะของเรื่องกล่าวหาที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ต้องห้ามมิให้รับพิจารณา โดยกฎหมายกำหนดมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. รับหรือพิจารณาเรื่องกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งได้พ้นจากตำแหน่งก่อนถูกกล่าวหาเกินห้าปี ดังนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ท. จึงไม่อาจดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงได้เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแม้ว่าคณะกรรมการ ป.ป.ท. จะมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะดำเนินการไต่ก็ตาม ซึ่งย่อมทำให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐไม่สามารถดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพด้วยข้อจำกัดดังกล่าว

8) ปัญหาข้อจำกัดระยะเวลาในการดำเนินการต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่พ้นจากตำแหน่งไปแล้ว กฎหมายกำหนดไว้ว่าคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำการทุจริตในภาครัฐและคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติรับเรื่องไว้พิจารณาแล้ว หากแม้ภายหลังผู้นั้นจะพ้นจากตำแหน่งไปด้วยเหตุอื่นไม่เกินห้าปี นอกจากตาย แต่คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันที่ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่ง ซึ่งการที่กฎหมายกำหนดระยะเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสองปีตามมาตรา 23 แต่ต้องไม่เกินสามปีนับแต่วันที่ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่ง เป็นการจำกัดอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ท. จนเกินไปและอาจทำให้ประสิทธิภาพในการปราบปรามทุจริตในภาครัฐนั้นลดลง เนื่องจากในบางกรณีเป็นคดีที่ยาก และซับซ้อน ประกอบกับการได้มาซึ่งพยานหลักฐานอาจไม่ได้กระทำโดยง่าย ดังนั้น ควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. สามารถพิจารณาเรื่องกล่าวหาว่าได้กระทำการทุจริตที่จะต้องรับเรื่องไว้พิจารณาได้ภายใน 10 ปี นับแต่วันที่ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่ง

บรรณานุกรม

หนังสือ

- โกศล วงษ์สุวรรณ และสถิต วงษ์สุวรรณ. ปัญหาสังคมไทย. กรุงเทพฯ: รวมสาสน์, 2543.
- จิตติ ติงศภัทย์. คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 2. กรุงเทพฯ: เนติบัณฑิตยสภา, 2536.
- ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. รายงานการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษากฎหมายและความต้องการเบื้องต้นของหน่วยงานในประเทศไทยในกรณีจะต้องปฏิบัติตามพันธกรณีตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003. กรุงเทพฯ: กระทรวงยุติธรรม, 2548.
- ธานินทร์ กรัยวิเชียร. "กฎหมายกับการฉ้อราษฎร์บังหลวง." กรุงเทพฯ: ทำเนียบรัฐบาล, 2520.
- ธานินทร์ กรัยวิเชียร. "หลักนิติธรรม." พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2552.
- ธานินทร์ กรัยวิเชียร. กฎหมายกับการฉ้อราษฎร์บังหลวง. พระนาคร โรงพิมพ์สำนักนายกรัฐมนตรี้, 2510.
- ธานิต เกศวพิทักษ์. คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค 1-2 (มาตรา 1-156). เล่ม 1 พิมพ์ครั้งที่ 12 กรุงเทพฯ: บริษัท กรุงสยาม พับลิชชิ่ง จำกัด, 2558.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโน. ภาพรวมของรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ในรวมสารรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, 2541.
- ปรีดี เกษมทรัพย์. นิติปรัชญา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2548.
- ผาสุก พงษ์ไพจิตร และสังสิต พิริยธรรค์. คอร์รัปชันกับประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- พงษ์ภัฏ เรียงเครือ. การจัดตั้งหน่วยงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตฝ่ายบริหาร ในการประชุมเชิงวิชาการระดับชาติว่าด้วยงานยุติธรรม ครั้งที่ 3 "กระบวนการยุติธรรมกับบทบาทการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน. กรุงเทพฯ: สำนักกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม, 2549.
- ไพโรจน์ ภัทรกุลนรากุลราย. งานการวิจัยเรื่อง ความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม: ศึกษากลุ่มวิชาชีพ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐ. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมจริยธรรม สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2547.
- วิชา มหาคุณ. "บทความเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันในภาครัฐและเอกชน, ในการประชุมนิติศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ 8 เรื่องการทุจริตคอร์รัปชันในภาครัฐและเอกชน. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขานิติศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2554.
- วิทย์ เทียงบูรณธรรม. พจนานุกรมอังกฤษ-ไทย & ไทย-อังกฤษ ฉบับทันสมัยและสมบูรณ์ที่สุด. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น, 2551. วิทยากร เชียงกุล. อธิบายศัพท์สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สายธาร, 2550.

บรรณานุกรม (ต่อ)

หนังสือ (ต่อ)

- วิทยากร เชียงกุล. นโยบายของรัฐบาลด้านเศรษฐกิจ : การทับซ้อนของผลประโยชน์ทางธุรกิจ (Conflict of Interest). กรุงเทพฯ: สำนักงานวิจัยและพัฒนาสถาบันพระปกเกล้า.
- วิทยากร เชียงกุล. แนวทางการปราบคอร์รัปชันอย่างได้ผล. กรุงเทพฯ: สายธาร, 2549.
- วีระ สมบูรณ์ และคณะ. บูรณาการสิทธิมนุษยชนสู่วาระปราบปรามการทุจริต: ความท้าทายความเป็นไปได้ และโอกาส. กรุงเทพฯ: มติชนปากเกร็ด บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน), 2555.
- วีระพงษ์ บุญโญภาส และคณะ. รายงานการวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างมาตรการเพื่อสัมฤทธิ์ผลในกระบวนการบังคับใช้กฎหมายของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ”. กรุงเทพฯ : สำนักงาน ป.ป.ช., 2549.
- สังคิต พิริยะรังสรรค์. คอร์รัปชันแบบเบ็ดเสร็จ. ครั้งที่พิมพ์ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ร่วมด้วยช่วยกัน, 2549.
- สำนักกำกับและพัฒนาการตรวจสอบภาครัฐ กรมบัญชีกลาง. แนวทางการตรวจสอบและป้องกันการทุจริตภาครัฐ. กรุงเทพฯ: กรมบัญชีกลาง, 2556.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. การจัดระดับการกำกับดูแลองค์กรภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2552.
- สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ. “นโยบายการกำกับดูแลองค์กรที่ดี (ด้านความโปร่งใสคุณธรรม จริยธรรม, 2558).
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ :สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2554.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. แผนยุทธศาสตร์สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2560 – 2564) และแผนปฏิบัติการ 4 ปี (พ.ศ. 2561 – 2564). กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2559.
- หยุด แสงอุทัย. กฎหมายอาญา ภาค 2-3. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544.
- อุดม รัฐอมฤต และคณะ. รายงานวิจัย โครงการศึกษาวิจัย เรื่อง “ความเหมาะสมในการปฏิรูปกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 157.” กรุงเทพฯ: สำนักงาน ป.ป.ช., 2555.
- อุดม รัฐอมฤต. รายงานการวิจัย เรื่อง การแก้ไขปัญหาการทุจริตในระบบการเมืองและวงราชการไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2546.

บรรณานุกรม (ต่อ)

หนังสือ (ต่อ)

วารสาร

วิชา มหาคุณ. “ทุจริตคอร์รัปชัน : กับดักของความไม่เท่าเทียมกัน (Corruption : Inequality Trap).”

วารสารวิชาการ ป.ป.ช., ปีที่ 6. (2556): 3.

สุพรรณิ ไชยอำพร และศรินทิพย์ อรุณเรือ. “รูปแบบและกระบวนการคอร์รัปชันในการก่อสร้างโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ,” *วารสารพัฒนาสังคม*, ฉบับที่ 1 มีนาคม (2549): 32.

วิทยานิพนธ์

บุศรา อินทฤทธิ์. “ผลของการคอร์รัปชันที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย.”

เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต. สาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2551.

เว็บไซต์

กรมสอบสวนคดีพิเศษ. “ความเป็นมา.” สืบค้นเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2564. <http://www.dsi.go.th/view.aspx?tid= T0000008>.

ศูนย์อำนวยการต่อต้านทุจริตแห่งชาติ, “เกี่ยวกับ คอตช.” สืบค้นเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2564, <http://www.pacc.go.th/cnac/index.php/main>.

สมเกียรติ เทียนทอง. “อุดมศึกษาอินโดนีเซียคอร์รัปชันกันแทบกลาญ.” สืบค้นเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2564. <http://th.interscholarship.com/chanitsiree/1094>.

เสาวณีย์ ไทยรุ่งโรจน์. “โพลชี้คอร์รัปชันยังรุนแรง ฝงเงินไหลออก 2 ล้านล้าน.” สืบค้นเมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2564. www.thaipost.net/news/010213/68939.

อวิรุทธ์ เหมานุรักษ์. “บทบาทของอาเซียนด้านทรัพยากรมนุษย์.” สืบค้นเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2564, <http://stuyasean.in.th>.

รายงานและเอกสารเสนอที่ประชุม

นนทวัชร์ นวตระกูลพิสุทธิ์ และคณะ. “การวิจัยเพื่อศึกษารูปแบบการทุจริตเชิงนโยบายสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยธรรมศาสตร์.” รายงานการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2555.

วีระ สมความคิด และพิศอำไพ คิดชอบ. “การสำรวจสถานภาพองค์กรภาคประชาชนด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันทั่วประเทศ พ.ศ. 2551.” รายงานการวิจัย. สถาบันพระปกเกล้า, 2552.

วีระพงษ์ บุญโญภาสและคณะ. “รายงานการวิจัย โครงการศึกษาวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างมาตรการเพื่อสัมฤทธิ์ผลในกระบวนการบังคับใช้กฎหมายของคณะกรรมการ ป.ป.ช..” เอกสารประกอบการสัมมนาเสนอรายงานวิจัย.

ศุภชัย ยาวะประภาษ และคณะ. “คอร์รัปชันในประเทศไทยและแผนปฏิบัติการสร้างสังคมปลอดคอร์รัปชัน.” รายงานการวิจัย. สำนักงาน ก.พ., 2544.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ กระทรวงยุติธรรม. “ความเป็นมาและกฎหมายที่ควรรู้เกี่ยวกับสำนักงาน ป.ป.ท..” เอกสารของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ. “เอกสารประกอบการมอบนโยบายและพิธีปฏิญาณตนและการจัดทำแผนปฏิบัติการว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐของหน่วยงานของรัฐ.” เอกสารเสนอเมื่อวันจันทร์ที่ 8 ธันวาคม 2551 ณ ศูนย์ประชุมอิมแพค เมืองทองธานี.

สุรพล นิตติไกรพจน์และคณะ. คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกับการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐตามรัฐธรรมนูญ. รายงานการวิจัยสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ, 2546.

รายงานและเอกสารเสนอที่ประชุม

แสวง บุญเฉลิมวิภาส และคณะ. “การศึกษาพันธกรณีและความพร้อมของประเทศไทยในการปฏิบัติตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003.” สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.), 2551

เอกสารอื่น ๆ

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2551

ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2562.

คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 69/2557. เรื่องมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ประมวลกฎหมายอาญา

พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

พระราชบัญญัติมาตรการฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551.

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551.

พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542.

ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐว่าด้วยการมอบหมายให้เลขาธิการเป็น
ผู้พิจารณารับหรือไม่รับเรื่องไว้พิจารณา พ.ศ. 2554

ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการ
ไต่สวนข้อเท็จจริง พ.ศ. 2554.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กองกฎหมายการบริหารราชการแผ่นดิน ฝ่ายกฎหมายการเมืองการ
ปกครอง, ร่างฯ ฉบับรับฟังความคิดเห็น พฤศจิกายน 2563.